

Komisjoni teatis — Käsiraamat süüdimõistetud isikute üleandmise ja vabadusekaotuslike karistuste ülekandmise kohta Euroopa Liidus

(2019/C 403/02)

SISUKORD

	<i>Lehekülg</i>
LÜHENDITE LOETELU	5
EESSÕNA	6
SISSEJUHATUS JA ÜLDINE ÕIGUSLIK RAAMISTIK	6
1. Ülevaade	6
1.1. Raamotsuse põhiaspektid	7
1.1.1. Edastamine	8
1.1.2. Tunnistus	8
1.1.3. Kohtuotsus	8
1.1.4. Karistus	8
1.1.5. Väljaandjariik ja täidesaatev riik	9
1.2. Vastastikuse tunnustamise põhimõte	9
1.3. ELi raamotsuste õiguslikud tagajärjed	9
1.4. ELi toimimise lepingu artikkel 267: eelotsusemenetlus	10
I OSA. KOHTUOTSUSE JA TUNNISTUSE EDASTAMINE	10
2. Edastamist käsitlevad nõuded	10
2.1. Raamotsuse kohaldamisala	10
2.1.1. Isikuline kohaldamisala	10
2.1.2. Esemeline kohaldamisala	10
2.1.3. Ajaline kohaldamisala	11
2.2. Pädevad asutused	11
2.3. Täidesaatva riigi valimine	11
2.3.1. Artikli 4 lõike 1 kohased stsenaariumid	11
2.3.2. Edastamine liikmesriiki, mille kodanik süüdimõistetud isik on ja kus ta elab (artikli 4 lõike 1 punkt a) ...	12
2.3.3. Edastamine liikmesriiki, kuhu isik välja saadetakse (artikli 4 lõike 1 punkt b)	12
2.3.4. Edastamine mis tahes muusse liikmesriiki, kes on edastamisega nõus (artikli 4 lõike 1 punkt c)	12
2.4. Süüdimõistetud isiku teadlik nõusolek	13
2.5. Täidesaatva riigi nõusolek	13
2.6. Süüdimõistetud isiku arvamus	14
2.7. Sotsiaalse rehabilitatsiooni hindamine	14
2.7.1. Väljaandjariik peab olema veendunud	14
2.7.2. Konsulteerimine täidesaatva riigiga, kui see on asjakohane	14

2.7.3.	Sotsiaalse rehabilitatsiooni määratlus	15
2.7.4.	Karistuse täideviimise kord	15
2.8.	32 kuritegu, mille korral tuleb isik üle anda kahepoolset karistatavust kontrollimata	15
2.9.	Haavatavad rühmad (alaealised ja psüühikahäirega õigusrikkujad) ning psühhiaatriliste või ravimeetmete üleandmine	16
2.10.	Väljaandjariigi kaalutlused seoses põhiõigustega	16
3.	Edastamismenetlus	17
3.1.	Menetluse algatamise õigus	17
3.2.	Süüdimõistetud isiku arvamuse saamise menetlus	17
3.3.	Süüdimõistetud isiku teavitamine (artikli 6 lõige 4 ja vorm II lisas)	18
3.4.	Saadetavad dokumendid	18
3.4.1.	Tunnistus	18
3.4.2.	Kohtuotsus	19
3.5.	Väljaandjariigi esitatav kasulik lisateave	22
3.6.	Edastamine	22
3.7.	Teabe küsimine võimalikku enneaegset või tingimisi vabastamist käsitlevate sätete kohta	22
3.8.	Eelvangistuse taotlus	23
3.9.	Tunnistuse tagasivõtmine	23
II OSA.	KOHTUOTSUSE TUNNUSTAMINE JA KARISTUSE TÄIDEVIIMINE	24
4.	Tunnustamismenetlus	24
4.1.	Tunnustamise kohta otsuse tegemise tähtaeg ja üleandmisotsuse suhtes kohaldatavad õiguskaitsevahendid	24
4.2.	Kohtuotsuse tõlkimise taotlus	24
4.3.	Edasilükkamine	24
4.4.	Eelvangistus	25
5.	Tunnustamise ja täideviimise otsus	25
5.1.	Üldine tunnustamis- ja täideviimiskohustus	25
5.2.	Täidesaatva riigi nõusolek	25
5.3.	32 kuritegu, mille korral kahepoolset karistatavust ei kontrollita	25
5.4.	Karistuse kohandamine	26
5.5.	Mittetunnustamise ja täideviimisest keeldumise põhjused	27
5.5.1.	Mittetäielik või ebaõige tunnistus (artikli 9 lõike 1 punkt a)	27
5.5.2.	Edastamiskriteeriumide täitmatajätmine (artikli 9 lõike 1 punkt b)	27
5.5.3.	Ne bis in idem (artikli 9 lõike 1 punkt c)	27
5.5.4.	Kahepoolse karistatavuse puudumine (artikli 9 lõike 1 punkt d)	27
5.5.5.	Karistuse täideviimine on aegunud (artikli 9 lõike 1 punkt e)	28
5.5.6.	Täidesaatva riigi õigusaktidest tulenev puutumus (artikli 9 lõike 1 punkt f)	28
5.5.7.	Kriminaalvastutuse iga (artikli 9 lõike 1 punkt g)	28

5.5.8.	Kanda jäänud karistus on liiga lühike (artikli 9 lõike 1 punkt h)	28
5.5.9.	Tagaselja kohtumõistmine (artikli 9 lõike 1 punkt i)	28
5.5.10.	Süüdistuse esitamine enne üleandmist sooritatud muu kuriteo eest (artikli 9 lõike 1 punkt j)	29
5.5.11.	Psühhiaatriline abi või ravi või muu vabadusekaotust hõlmav meede (artikli 9 lõike 1 punkt k)	30
5.5.12.	Ekstraterritoriaalsus (artikli 9 lõike 1 punkt l)	30
5.6.	Osaline tunnustamine ja täideviimine	30
6.	Süüdimõistetud isiku üleandmine	30
6.1.	Füüsilise üleandmise tähtaeg	30
6.2.	Läbivedu teise liikmesriigi kaudu	30
6.3.	Üleandmiskulud	31
6.4.	Reisidokumendid	31
7.	Karistuse täideviimine	31
7.1.	Täideviimise suhtes kohaldatav õigus	31
7.2.	Mahaarvamine	31
7.3.	Enneaegne ja tingimisi vabastamine	31
7.4.	Amnestia ja armuandmine	31
7.5.	Kohtuotsuse teistmine	32
7.6.	Kohtuotsuse täideviimise õigus	32
7.7.	Teavitamiskohustused	32
8.	Erikohustuse reegel	32
III OSA. MITMESUGUST		33
9.	Pädevate asutuste vaheline teabevahetus menetluse eri etappides	33
10.	Seos muude lepingutega	34
11.	Seos muude kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö vahenditega	34
11.1.	Raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse kohta	34
11.2.	Muud õigusaktid	35
11.2.1.	Direktiiv 2012/29/EL kuriteoohvrite õiguste kohta	35
11.2.2.	Raamotsus 2008/947/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite suhtes	35
I LISA. Raamotsuse 2008/909/JSK mitteametlik konsolideeritud versioon		37
II LISA. Üleandmistunnistus		52
III LISA. Teade süüdimõistetud isikule		58
IV LISA. Raamotsuse 2008/909/JSK vooskeem		59
V LISA. Teabeallikad		60
VI LISA. Loetelu Euroopa Kohtu otsustest, mis käsitlevad raamotsust 2008/909/JSK		61
VII LISA. Loetelu Euroopa Kohtu otsustest, mis käsitlevad raamotsust 2002/584		62

LÜHENDITE LOETELU

Schengeni konventsioon	Konventsioon, millega rakendatakse 19. juuni 1990. aasta Schengeni lepingut
Raamotsus 2002/584	Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta
Raamotsus	Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil
Raamotsus 2008/947	Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/947/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtuotsuste ja vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste suhtes, et teostada tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite järelevalvet
Raamotsus 2009/299	Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsus 2009/299/JSK, millega muudetakse raamotsuseid 2002/584/JSK, 2005/214/JSK, 2006/783/JSK, 2008/909/JSK ning 2008/947/JSK, edendades seeläbi isikute menetlusõigusi ja tõhustades selliste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamist, mis tehakse, kui asjaomane isik ei viibi isiklikult kohtulikult arutelul
ELi leping	Euroopa Liidu leping
ELi toimimise leping	Euroopa Liidu toimimise leping
Kuriteoohvrite õiguste direktiiv	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK
Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsioon	Euroopa Nõukogu 21. märtsi 1983. aasta kohtulikult karistatud isikute üleandmise konventsioon
Euroopa Nõukogu 1997. aasta lisaprotokoll	Euroopa Nõukogu kohtulikult karistatud isikute üleandmise konventsiooni 18. detsembri 1997. aasta lisaprotokoll

Vastutuse välistamine

Käsiraamat ei ole õiguslikult siduv ega ammendav. See ei piira kehtiva liidu õiguse kohaldamist ega edasiarendamist. See ei piira ka liidu õiguse autoriteetseid tõlgendusi, mille võib anda Euroopa Liidu Kohus.

EESSÕNA

Käesoleva käsiraamatu eesmärk on anda liikmesriikidele ja nende määratud pädevatele asutustele praktilisi suuniseid selle kohta, kuidas rakendada nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/909/JSK (edaspidi „raamotsus“), mida on muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK tagaselja kohtumõistmise kohta (edaspidi „raamotsus 2009/299“) ⁽¹⁾. Raamotsuse rakendamise alkuupäevaks oli kehtestatud 5. detsember 2011. Käsiraamatu koostamisel võttis komisjon arvesse arvamusi, mida praktikud on väljendanud koostöös Euroopa Vanglate ja Kinnipidamisasutuste Organisatsiooniga korraldatud arvukatel ekspertide kohtumistel, kus osalejad on arutanud selle õigusakti rakendamisel ja vangide üleandmisel praktikas esinevaid probleeme ja takistusi ⁽²⁾. Peale selle peeti käsiraamatu kavandi üle nõu komisjoni kutsutud ekspertidega. Raamotsuse rakendamist käsitlev aruanne avaldati 5. veebruaril 2014 ⁽³⁾.

Käsiraamat on kättesaadav internetis aadressil <https://e-justice.europa.eu> ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil ⁽⁴⁾ kõikides liidu ametlikes keeltes.

Teavet raamotsuse rakendamise ja liikmesriikide tehtud avalduste kohta leiab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidilt ⁽⁵⁾.

Väärtuslik dokument, mis sisaldab praktilisi suuniseid, on süüdimõistatud isikute üleandmist käsitlev Euroopa Vanglate ja Kinnipidamisasutuste Organisatsiooni käsiraamat ⁽⁶⁾.

Nõukogu otsuse 2002/187/JSK artikli 3 kohaselt on Eurojusti üks eesmärke parandada õiguslase koostöö taotluste või nende suhtes tehtud otsuste, sealhulgas vastastikuse tunnustamise põhimõtet rakendavate õigusaktide alusel tehtud taotluste või otsuste täitmist. Seega saab Eurojust tegutseda vangide üleandmise hõlbustaja ja koordineerijana ⁽⁷⁾.

Käesolevas käsiraamatus sisalduv teave on ajakohane kuni 1. juulini 2019.

SISSEJUHATUS JA ÜLDINE ÕIGUSLIK RAAMISTIK

1. Ülevaade

Liikmesriikide vaheliste õigussuhete aluseks on usaldus teiste liikmesriikide õigussüsteemide vastu, mis võimaldab täidesaatval riigil tunnustada väljaandjariigi asutuste tehtud otsuseid ja jätab vaid piiratud võimalused sellisest tunnustamisest keelduda.

Viimastel kümnenditel on liikmesriigid üha sagedamini süüdi mõistnud teiste ELi liikmesriikide kodanikke ja määranud neile vabadusekaotusliku karistuse või rakendanud vabadust piiravaid meetmeid ⁽⁸⁾. Kõige hilisemad kättesaadavad näitajad ⁽⁹⁾ osutavad sellele, et teiste ELi liikmesriikide kodanike osakaal liikmesriigis vanglakaristust kandvate isikute seas ulatub 0,3 %st (Poolas ja Rumeenias) 39,4 %ni (Luksemburgis). Mõne kinnipeetava alaline elukoht asub liikmesriigis, kus ta on vangistatud. Samas võidakse mõni neist elanikest pärast karistuse kandmist riigist välja saata.

Paljude süüdi mõistatud ELi liikmesriikide kodanike jaoks ei pruugi karistuse täideviimine süüdimõistva otsuse teinud liikmesriigis olla sotsiaalse rehabilitatsiooni vaatenurgast optimaalne.

Raamotsusega suurenevad võimalused anda süüdi mõistatud välismaalane üle teisele ELi liikmesriigile, et muuta asjaomase isiku rehabilitatsioon tõhusamaks.

Raamotsust kohaldatakse kõikide ELi kodanike ja kolmanda riigi kodanike suhtes, kes asuvad mõnes ELi liikmesriigis. Välisriikide kodanike puhul, kes ei ela ELi liikmesriigis, kohaldatakse muid rahvusvahelisi õiguskööstöö vahendeid, nagu Euroopa Nõukogu 21. märtsi 1983. aasta kohtulikult karistatud isikute üleandmise

⁽¹⁾ Raamotsust on muudetud raamotsusega 2009/299, millega on asendatud raamotsuses sätestatud tagaselja tehtud kohtuotsusega seotud keeldumise põhjus. Need sätted puudutavad olukordi, kus täidesaatev õigusasutus on saanud taotluse pöörata täitmisele vabadusekaotuslik karistus, mis määrati väljaandjariigis menetluses, kus asjaomane isik kohal ei viibinud. Käsiraamat sisaldab raamotsuse konsolideeritud versiooni ja tunnistust, milles on arvesse võetud eespool nimetatud muudatusi.

⁽²⁾ Vt www.europris.org.

⁽³⁾ COM(2014) 57 final, 5. veebruar 2014, lk 5.

⁽⁴⁾ https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx?l=ET&.

⁽⁵⁾ https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Library_StatusOfImpByCat.aspx?l=ET&CategoryId=36.

⁽⁶⁾ <https://www.europris.org/file/europris-resource-book-on-the-transfer-of-sentenced-prisoners-under-eu-framework-decision-909/>.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1727 (Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Ameti (Eurojust) kohta ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2002/187/JSK (ELT L 295, 21.11.2018, lk 138)) artikli 2 lõike 2 punkt b; määrust kohaldatakse alates 12. detsembrist 2019.

⁽⁸⁾ ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo 2012. aasta käsiraamat süüdimõistatud isikute rahvusvahelise üleandmise kohta, lk 1; kättesaadav aadressil

http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/11-88322_ebook.pdf.

⁽⁹⁾ Vt Euroopa Nõukogu iga-aastase kuritegevuse statistika (SPACE I) 2018. aasta uuring kinnipeetavate kohta; kättesaadav aadressil http://wp.unil.ch/space/files/2019/04/FinalReportSPACEI2018_190402.pdf.

konventsioon (edaspidi „Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsioon“) ja selle 18. detsembri 1997. aasta lisaprotokoll (edaspidi „Euroopa Nõukogu 1997. aasta lisaprotokoll“) ⁽¹⁰⁾.

Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsioon oli algne lahendus süüdimõistetud isikute piiriülese üleandmise hõlbustamiseks ELis. Alates 5. detsembrist 2011 on aga Euroopa Nõukogu 1983. Aasta konventsioon ja selle 1997. aasta lisaprotokoll asendatud ELi liikmesriikides raamotsusega.

Üks raamotsuse peamisi muudatusi võrreldes Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsiooniga on üleminek vangide kohustusliku üleandmise süsteemile teatavates olukordades, samal ajal kui üleandmise võimalused on varasemaga võrreldes märksa laiemad. Vajadus saada igaks üleandmiseks mõlema riigi ja asjaomase isiku nõusolek tekitas konventsiooni rakendamisel raskusi. Nende ületamiseks olid Schengeni liikmesriigid juba otsustanud konventsiooni täiendada, lisades sunniviilise üleandmise võimaluse. Schengeni lepingu 1990. aasta rakenduskonventsiooni (edaspidi „Schengeni konventsioon“) artiklite 67–69 kohaselt ei ole isikult vaja saada nõusolekut karistuse kandmiseks riigis, mille kodanik ta on, kui ta on sellesse riiki põgenemisega ära hoidnud karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimise. Seda Schengeni konventsioonis tehtud uuendust kajastati Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsiooni 1997. aasta lisaprotokollis.

Nii Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsiooni kui ka raamotsuse esmane eesmärk on hõlbustada vangide sotsiaalset rehabilitatsiooni, andes kuriteos süüdi mõistetud isikutele võimaluse kanda karistust teises liikmesriigis.

Raamotsust kohaldatakse selliste vangide üleandmise suhtes, kes jätkavad karistuse kandmist. Seetõttu ei käsitleta selles selliste õigusrikkujate väljasaatmist, kes on oma karistuse lõpuni kandnud ega ole seega enam kriminaalmenetlusega hõlmatud. Raamotsust tuleks kohaldada kooskõlas kohaldatavate liidu õigusaktidega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil. Selle direktiivi artiklis 28 on öeldud, et ELi kodaniku võib teisest liikmesriigist välja saata vaid avaliku korra või julgeoleku huvides.

1.1. Raamotsuse põhiaspektid

Raamotsusega on kindlaks määratud, millistes olukordades ja kuidas teevad ELi liikmesriigid koostööd teises liikmesriigis tehtud kohtuotsuste tunnustamisel ja teises liikmesriigis määratud karistuste täideviimisel, et hõlbustada süüdimõistetud isikute sotsiaalset rehabilitatsiooni. Raamotsusega püütakse võrreldes Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsiooniga edendada tõhusat koostööd, kohaldades vastastikuse tunnustamise põhimõtet, mille kohaselt liikmesriigid peavad usaldama üksteise kohtuotsuseid. Seepärast rakendatakse raamotsuses mõne Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsiooni põhiaspekti suhtes teistsugust lähenemisviisi.

— Raamotsusega kehtestatakse põhimõtteliselt kohustus aktsepteerida üleandmise taotlusi kahes olukorras. Samas ei ole väljaandjariik kohustatud edastama kohtuotsust selle tunnustamiseks ja täideviimiseks teises liikmesriigis.

— Üleandmisest saab keelduda vaid piiratud arvul mittetunnustamise ja täideviimisest keeldumise põhjustel.

— Raamotsusega piiratakse neid olukordi, kus on vaja süüdimõistetud isiku nõusolekut. Seda nõusolekut ei olnud vaja juba Euroopa Nõukogu 1997. aasta lisaprotokolli alusel, kui isik sooviti üle anda riigile, kuhu ta oli põgenenud, ⁽¹¹⁾ või kui oli väljastatud korraldus süüdimõistetud isiku väljasaatmiseks riiki, millele esitati üleandmistaoitus ⁽¹²⁾. Lisaks nendele kahele erandile on raamotsusega ette nähtud kolmas erand: kui süüdimõistetud isik soovitakse üle anda liikmesriigile, mille kodanik ta on ja kus ta elab.

⁽¹⁰⁾ Nii Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsioon kui ka Euroopa Nõukogu 1997. aasta lisaprotokoll on kättesaadavad aadressil <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/112.htm>.

⁽¹¹⁾ Vt Euroopa Nõukogu 1997. aasta lisaprotokolli artikli 2 lõige 3.

⁽¹²⁾ Vt Euroopa Nõukogu 1997. aasta lisaprotokolli artikli 3 lõige 1.

- 32 kuriteo korral on kaotatud tavapärane kontroll, mille eesmärk on veenduda, et on täidetud kahepoolse karistatavuse nõue ⁽¹³⁾ (liikmesriikidel on siiski võimalus see kontroll säilitada) ⁽¹⁴⁾.
- Raamotsuses on menetluse jaoks sätestatud selge ajakava.
- Raamotsusega on ette nähtud, et väljaandjariigi määratud karistuse täideviimist jätkatakse, kusjuures täidesaatval riigil on piiratud võimalused karistust rangetel tingimustel kohandada. Väljaandjariik saab öelda üleandmise küsimuses viimase sõna, kui ta on karistuse kohandamise ja karistuse täideviimise korraga rahul.

1.1.1. Edastamine

Kohtuotsuse ja tunnistuse edastamine võib toimuda siis, kui väljaandjariigi pädev asutus – vajaduse korral pärast konsulteerimist täidesaatva riigi pädeva asutusega – on veendunud, et üleandmine ja karistuse täideviimine täidesaatvas riigis hõlbustab süüdimõistatud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni (artikli 4 lõige 2).

1.1.2. Tunnistus

Väljaandjariik edastab kohtuotsuse liikmesriigile, kellele ta saab süüdimõistatud isiku üle anda, st täidesaatvale riigile (artikli 4 lõige 1). Protsessi kiirendamiseks lisatakse kohtuotsusele standardne tunnistus, mis sisaldab üleandmiseks vajalikku teavet (artiklid 4 ja 5, vt raamotsuse I lisa).

Tunnistus tuleb koostada nõuetekohaselt ja peab olema kohtuotsusega kooskõlas. Väljaandjariigi pädev asutus peab tunnistusele alla kirjutama ja tunnistama selle sisu täpselt.

Tunnistus tõlgitakse täidesaatva riigi ametlikku keelde või ühte ametlikest keeltest, juhul kui ametlikke keeli on mitu (artikli 23 lõige 1). Iga liikmesriik võib siiski esitada nõukogu peasekretariaadile avalduse, et ta aktsepteerib tõlget ühte või mitmesse Euroopa Liidu ametlikest keeltest.

Kui mõni tunnistuse osa ei ole täidetud või ei sisalda üksikasjalikke andmeid, ei ole täidesaatval riigil piisavalt teavet, et teha otsus üleandmise kohta, ja ta peab küsima väljaandjariigilt lisateavet, mis põhjustab protsessis viivitusi (artikli 9 lõike 1 punkt a).

Tunnistuse tüüpvorm on olemas kõigis ELi ametlikes keeltes. Avaldustega liikmesriikides aktsepteeritavate keelte kohta saab tutvuda Euroopa õigusala koostöö võrgustiku veebisaidil ⁽¹⁵⁾.

Raamotsuses kasutatakse teatavaid mõisteid (artikli 1 punktid a–d), mis võivad vajada lisaselgitusi. Järgmistes punktides tutvustatakse raamotsuse asjakohast terminoloogiat.

1.1.3. Kohtuotsus

„Kohtuotsus“ – väljaandjariigi kohtu lõplik otsus või korraldus, millega määratakse füüsilisele isikule karistus. Raamotsusega on ette nähtud, et edastatav kohtu otsus või korraldus peab olema lõplik (artikli 1 punkt a), st kõik võimalused otsus liikmesriigis edasi kaevata on ammendunud või selle õiguskaitsevahendi kasutamise tähtaeg on möödunud ⁽¹⁶⁾.

1.1.4. Karistus

„Karistus“ – mis tahes vabadusekaotuslik karistus või vabadust piirav meede, mis on mõistetud määratud või määramata tähtjaks kriminaalmenetluse alusel kuriteo eest (artikli 1 punkt b).

⁽¹³⁾ Vt Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsiooni artikli 3 lõike 1 punkt e.

⁽¹⁴⁾ Paljud liikmesriigid jätkavad kahepoolse karistatavuse kontrollimist (vt artikli 7 lõike 4 kohased avaldused, mille on teinud Austria, Horvaatia, Iirimaa, Leedu, Läti, Madalmaad, Poola, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia, Tšehhi ja Ungari).

⁽¹⁵⁾ Veebisait asub aadressil <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?l=ET&Id=36>.

⁽¹⁶⁾ Vt Euroopa Kohtu 25. jaanuari 2017. aasta otsus C-582/15 van Vemde, ECLI:EU:C:2017:37. Selle kohtuasja raames sedastas Euroopa Kohus, et mõistet „kohtuotsus“ tuleb tõlgendada liidu õiguse autonoomse ja ühetaoliselt kohaldatava mõistena, mis hõlmab kriminaalmenetluses tehtud otsust, millega süüdimõistetu lõplikult süüdi mõistetakse (punktid 23–27).

Artikli 3 lõikes 3 on täpsustatud, et raamotsust kohaldatakse ainult kohtuotsuste tunnustamise ja karistuste täideviimise suhtes raamotsuse tähenduses. Asjaolu, et lisaks karistusele on määratud ka rahatrahv või tehtud konfiskeerimisotsus, mida ei ole veel tasutud, sisse nõutud või täide viidud, ei takista kohtuotsuse edastamist. Rahatrahvi määramise otsuste ja konfiskeerimisotsuste vastastikune tunnustamine ei ole hõlmatud raamotsusega, vaid muude õigusaktidega, nagu nõukogu raamotsus 2005/214/JSK ⁽¹⁷⁾ rahaliste karistuste piiriülese täideviimise kohta ja raamotsus 2006/783/JSK ⁽¹⁸⁾ konfiskeerimise kohta.

1.1.5. Väljaandjariik ja täidesaatev riik

Raamotsuses osutatakse väljaandjariigile kui liikmesriigile, kus kohtuotsus välja anti, ning täidesaatvale riigile kui liikmesriigile, kellele kohtuotsus on edastatud selle tunnustamiseks ja täideviimiseks (artikli 1 punktid c ja d).

1.2. Vastastikuse tunnustamise põhimõte

Pärast seda, kui vastastikuse tunnustamise põhimõte kinnitati kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö nurgakiviks, lähtuti sellest põhimõttest ka raamotsuse vastuvõtmisel 2008. aastal ⁽¹⁹⁾.

Selle põhimõtte kohaselt peab liikmesriik tunnustama ja täide viima teise liikmesriigi kriminaalasjades tehtud kohtuotsuseid, välja arvatud juhul, kui kohaldub üks piiratud arvust keeldumispõhjusest. Põhimõtte aluseks on liikmesriikide suur vastastikune usaldus.

Vastastikuse usalduse põhimõte põhineb eeldusel, et kõik ELi liikmesriigid peavad täielikult kinni vabaduse ja demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise ning õigusriigi põhimõttest.

1.3. ELi raamotsuste õiguslikud tagajärjed

Raamotsused on vastavalt oma õiguslikule alusele (enne Lissaboni lepingu jõustumist kohaldatud Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) versiooni artikli 34 lõike 2 punkt b) saavutatavat tulemust silmas pidades liikmesriikidele siduvad, kuid jätavad liikmesriikide ametiasutustele vabaduse valida vorm ja meetodid selle tulemuse saavutamiseks; raamotsustel ei ole vahetut õigusmõju. Raamotsust ei ole Lissaboni lepingu alusel kehtetuks või tühiiseks tunnistatud ega muudetud (nagu on osutatud Lissaboni lepingu jõustumisel vastu võetud protokolli nr 36 (üleminekusätete kohta) artiklis 9). Seega ei ole selle olemus muutunud ja eelkõige puudub sel vahetu õigusmõju ⁽²⁰⁾.

Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika põhjal on siiski selge, et raamotsuse siduvus kohustab liikmesriikide ametiasutusi, sealhulgas kohtuid, tõlgendama siseriiklikku õigust kooskõlas liidu õigusega, arvestades liikmesriigi õigust tervikuna ja kasutades tõlgendusmeetodeid. Seepärast peavad liikmesriikide kohtud, kui nad kohaldavad siseriiklikku õigust, tõlgendama seda võimalikult suure ulatuse asjakohase raamotsuse sõnastust ja eesmärki arvestades, et saavutada raamotsuses ette nähtud tulemus. Selline siseriikliku õiguse kooskõlalise tõlgendamise kohustus on omane Euroopa Liidu toimimise lepinguga (edaspidi „ELi toimimise leping“) loodud süsteemile, kuna see võimaldab liikmesriikide kohtutel tagada oma pädevuse piires kohtuvaidluste lahendamisel liidu õiguse tõhus toime ⁽²¹⁾.

⁽¹⁷⁾ Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta (ELT L 76, 22.3.2005, lk 16).

⁽¹⁸⁾ Nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta raamotsus 2006/783/JSK konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta (ELT L 328, 24.11.2006, lk 59). See raamotsus on asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrusega (EL) 2018/1805, mis käsitleb arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist (ELT L 303, 28.11.2018, lk 1), mida kohaldatakse alates 19. detsembrist 2020.

⁽¹⁹⁾ Vastastikuse tunnustamise põhimõtte sätestati 15.–16. oktoobril 1999 toimunud Tampere kohtumise järeldestes (Euroopa Ülemkogu järeldested) ning seda kinnitati 4.–5. novembril 2004 toimunud istungil vastu võetud Haagi programmis (eesistujariigi järeldested), mille eesmärk on tugevdada Euroopa Liidus vabadust, turvalisust ja õigust.

⁽²⁰⁾ Euroopa Kohtu (suurkoda) 8. novembri 2016. aasta otsus C-554/14 Ognyanov, ECLI:EU:C:2016:835, punkt 56.

⁽²¹⁾ Vt kronoloogilises järjekorras Euroopa Kohtu (suurkoda) 16. juuni 2005. aasta otsus C-105/03 Pupino, ECLI:EU:C:2005:386, punktid 33–34; Euroopa Kohtu (suurkoda) 5. septembri 2012. aasta otsus C-42/11 Lopes Da Silva Jorge, ECLI:EU:C:2012:517, punkt 53; Euroopa Kohtu (suurkoda) 8. novembri 2016. aasta otsus C-554/14 Ognyanov, ECLI:EU:C:2016:835, punkt 56; Euroopa Kohtu 29. juuni 2017. aasta otsus C-579/15 Popławski, ECLI:EU:C:2017:503, punkt 46.

Samas on siseriikliku õiguse kooskõlalise tõlgendamise põhimõttel teatavad piirid. Nimelt on liikmesriigi kohtu kohustus viidata asjakohaste siseriiklike õigusnormide tõlgendamisel ja kohaldamisel raamotsuse sisule piiratud õiguse üldpõhimõtetega, eeskätt õiguskindluse põhimõttega ja tagasiulatuva jõu puudumise põhimõttega. Nimetatud põhimõtetega on vastuolus tõlgendus, mis võib ainuüksi raamotsuse alusel ja sõltumata selle rakendamiseks vastu võetud õigusaktidest kaasa tuua raamotsuse sätteid rikkudes tegutsevate isikute kriminaalvastutuse või seda vastutust raskendada. Lisaks ei saa kooskõlalise tõlgendamise põhimõte olla aluseks siseriikliku õiguse *contra legem* tõlgendusele ⁽²²⁾.

Kooskõlalise tõlgendamise nõue hõlmab liikmesriikide kohtute, sealhulgas kõrgeima astme kohtute kohustust muuta vajaduse korral väljakujunenud kohtupraktikat, kui see põhineb siseriikliku õiguse tõlgendusel, mis ei ole kooskõlas raamotsuse eesmärkidega. Seepärast on pädeval kohtul kohustus tagada raamotsuse täielik õigumõju ja jätta vajaduse korral omal algatusel kohaldamata ülemkohtu tõlgendus, kui see tõlgendus ei ole liidu õigusega kooskõlas ⁽²³⁾.

1.4. ELi toimimise lepingu artikkel 267: eelotsusemenetlus

Euroopa Kohus võib tõlgendada raamotsuseid nii nagu ükskõik millist teist liidu õiguse meetet. Kriminaalasjades tehtava politsei ja õigusalse koostöö vallas võivad kõik liikmesriikide kohtud alates 1. detsembrist 2014 pöörduda algatatud kohtuvaidluste raames liidu õiguse tõlgendamise või liidu õigusakti kehtivuse küsimuses Euroopa Kohtu poole. Euroopa Kohus ei lahenda vaidlust. Kohtuasja lõpetab liikmesriigi kohus kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega, mis on siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kus tõstatatakse sarnane küsimus. Eelotsusemenetlus on hagita menetlus, mille eesmärk on võimaldada Euroopa Kohtul anda liikmesriikide kohtutele suuniseid liidu õiguse tõlgendamise kohta, et nad saaksid seda nõuetekohaselt kohaldada.

Eelotsusemenetluse põhiomaduste kohta leiab teavet Euroopa Kohtu dokumendist „Soovitused liikmesriikide kohtutele eelotsuse taotlemiseks“ ⁽²⁴⁾.

2017. aastal kulus eelotsuse saamiseks keskmiselt alla 16 kuu ⁽²⁵⁾. Isiku jaoks, kes on vahi all, võib see olla pikk aeg ⁽²⁶⁾. Seepärast on Euroopa Kohus kohaldanud alates 2008. aastast eelotsuste tegemiseks kiirmenetlust. 2017. aastal kulus selle menetluse kohaldamisel kohtuasja läbivaatamiseks keskmiselt vaid 2,9 kuud ⁽²⁷⁾.

I OSA. KOHTUOTSUSE JA TUNNISTUSE EDASTAMINE

2. Edastamist käsitlevad nõuded

2.1. Raamotsuse kohaldamisala

2.1.1. Isikuline kohaldamisala

Kohtuotsuse tunnustamist ja karistuse täideviimist kohaldatakse kõikide ELi ja kolmandate riikide kodanike suhtes, kes on kas väljaandjariigis või täidesaatvas riigis (artikli 3 lõige 2).

2.1.2. Esemeline kohaldamisala

Et hõlbustada süüdimõistetud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni, hõlmab raamotsus kõiki vabadusekaotuslikke karistusi ja vabadust piiravaid meetmeid, mis on mõistetud kriminaalmenetluse alusel kuriteo eest kas määratud või määramata tähtajaks (artikli 1 punkt b).

Nagu määratlusest selgub, võib raamotsuse alusel edastada mis tahes kohtuotsuse, mis on tehtud kriminaalmenetluse käigus seoses kuriteoga ja mille tulemuseks on vabaduse piiramine. See tähendab, et raamotsuse määratlus hõlmab ka interneerimisotsuseid, mis on tehtud pärast seda, kui on tuvastatud, et õigusrikkuja on vaimse puude tõttu kriminaalasjas täielikult või osaliselt vastutusvõimetu (vt põhjendus 20).

⁽²²⁾ Euroopa Kohtu 29. juuni 2017. aasta otsus C-579/15 Popławski, ECLI:EU:C:2017:503, punktid 32–33 (ja neis viidatud kohtupraktika).

⁽²³⁾ Euroopa Kohtu (suurkoda) 8. novembri 2016. aasta otsus C-554/14 Ognyanov, ECLI:EU:C:2016:835, punkt 70.

⁽²⁴⁾ ELT C 257, 20.7.2018, lk 1.

⁽²⁵⁾ https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-04/_ra_2017_en.pdf, lk 13.

⁽²⁶⁾ ELi toimimise lepingu artiklis 267 on öeldud, et kui liidu õigusega seotud küsimus tõusetub liikmesriigi kohtus poolelioleva kohtuasja käigus seoses kinnipeetava isikuga, teeb kohus otsuse võimalikult kiiresti.

⁽²⁷⁾ https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-04/_ra_2017_en.pdf.

Peale selle hõlmab raamotsus nn liitkaristusi – kui õigusasutus on pidanud vajalikuks rakendada vabadusekaotuslikku meedet koos mõne muu vabadust piirava meetmega, nagu psühhiaatiline ravi.

2.1.3. Ajaline kohaldamisala

Raamotsust kohaldatakse alates 5. detsembrist 2011 (artikkel 26).

Enne 5. detsembrist 2011 saadud üleandmistootluste suhtes jätkatakse süüdimõistatud isikute üleandmist käsitlevate kehtivate õigusaktide kohaldamist. Pärast seda kuupäeva saadud taotluste suhtes kohaldatakse eeskirju, mille liikmesriigid on vastu võtnud raamotsuse alusel (artikli 28 lõige 1).

Liikmesriikidel oli võimalus teha raamotsuse vastuvõtmise kuupäeval avaldus, et kui lõplik kohtuotsus on tehtud enne kindlaksmääratud kuupäeva (mis ei saa olla hilisem 5. detsembrist 2011), jätkab liikmesriik süüdimõistatud isikute üleandmist käsitlevate kehtivate õigusaktide kohaldamist (artikli 28 lõige 2). Raamotsuse vastuvõtmise kuupäev oli 27. november 2008.

Selle avalduse tegid neli liikmesriiki (Iirimaa, Madalmaad, ⁽²⁸⁾ Malta ja Poola). Paraku tegid need liikmesriigid selle avalduse pärast raamotsuse vastuvõtmise kuupäeva, st pärast 27. novembrit 2008. Seepärast on komisjon seisukohal, et need avaldused ei kehti ja liikmesriigid peaksid viivitamata kaotama oma õigusaktidest ajalise piirangu ⁽²⁹⁾.

2.2. Pädevad asutused

Raamotsuse kohase koostöö tagamisel on kandev roll väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevatel asutustel. Liikmesriikidel on vabadus määrata oma siseriiklike õigusaktide alusel pädev asutus või pädevad asutused nii juhul, kui nad tegutsevad väljaandjariigina, kui ka juhul, kui nad tegutsevad täidesaatva riigina (artikkel 2).

Väärib märkimist, et raamotsuses ei hõlma pädeva asutuse mõiste vaid õigusasutusi ning tänu sellele on liikmesriikidel võimalik valida selline pädev asutus, kes on raamotsuse menetluste jaoks kõige sobivam. Mõnes liikmesriigis on need ülesanded antud justiitsministeeriumile, teises aga kohtule või kohtulaadsele organile. Liikmesriigid peavad teavitama Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaati, kes teeb selle teabe kättesaadavaks (artikkel 2) ⁽³⁰⁾.

Teatavad liikmesriigid on kasutusele võtnud detsentraliseeritud jurisdiktsioonide süsteemi, mis tähendab, et pädevaks asutuseks on määratud kõik kohtud. See võib põhjustada raskusi asjakohase ametiasutuse väljaselgitamisel ja kaasa tuua erinevate lähenemisviiside rakendamise ühe liikmesriigi piires. Mõni liikmesriik on määranud selle probleemi lahendamiseks keskasutuse, kes tegeleb saabuivate taotlustega ⁽³¹⁾.

2.3. Täidesaatva riigi valimine

2.3.1. Artikli 4 lõike 1 kohased stsenaariumid

Raamotsuse artikli 4 lõike 1 on ette nähtud võimalus edastada kohtuotsus ja tunnistus

— liikmesriiki, mille kodanik süüdimõistatud isik on ja kus ta elab,

või

— liikmesriiki, mille kodanik süüdimõistatud isik on ja kuhu ta kohtuotsuses või kohtuotsusega seonduvas kohtu- või haldusotsustuses või muus meetmes sisalduva väljasaatmis- või piirile tagasisaatmise meetme alusel välja saadetakse ning mis ei ole liikmesriik, kus ta elab,

⁽²⁸⁾ Madalmaad võtsid oma avalduse 1. juunil 2018 tagasi.

⁽²⁹⁾ Selle lähenemisviisiga nõustub kohtujurist Yves Bot, kes ütles van Vemde kohtuasjas, et Madalmaade Kuningriigi avaldus ei olnud kehtiv, kuna see oli esitatud pärast tähtaja möödumist (12. oktoobri 2016. aasta arvamus kohtuasjas C-582/15, ECLI:EU:C:2016:766, punkt 26). Euroopa Kohus pani ette tõlgendada kõnealust tähtaega kitsalt, et tagada raamotsusega taotletud eesmärgi saavutamine (Euroopa Kohtu 25. jaanuari 2017. aasta otsus C-582/15 van Vemde, ECLI:EU:C:2017:37, punkt 31). Vt ka Euroopa Kohtu (suurkoda) 24. juuni 2019. aasta otsus C-573/17 Daniel Adam Popławski.

⁽³⁰⁾ Kõige värskema teabe leiab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku veebisaidilt, mis asub aadressil <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?l=ET&Id=36>.

⁽³¹⁾ Pädevate täidesaatvate asutuste kontaktandmed leiab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku veebisaidilt justiitsatlasest, mis asub aadressil <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/AtlasChooseCountry.aspx?l=ET&>.

või

- mis tahes muusse liikmesriiki, mille pädev asutus on nõus kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisega, tingimusel et on olemas süüdimõistatud isiku nõusolek, kui see on nõutav (vt artikli 4 lõige 3 koostoimes artikli 4 lõigetega 6 ja 7 ning artikkel 6).

2.3.2. Edastamine liikmesriiki, mille kodanik süüdimõistatud isik on ja kus ta elab (artikli 4 lõike 1 punkt a)

Isiku elukoha kindlaksmääramine artikli 4 lõike 1 punkti a kohaldamiseks on väga tähtis, et kohaldada raamotsust nõuetekohaselt, ja see on otseselt seotud selle sätte kohustusliku laadiga. Kui see tingimus ei ole täidetud, on karistust käsitleva teabe edastamiseks sageli vaja süüdimõistatud isiku nõusolekut (olukordi, kus nõusolekut ei ole vaja, on kirjeldatud allpool).

Mõistet „riik, kus süüdimõistatud isik elab“ on selgitatud põhjenduses 17. Selle põhjenduse kohaselt tähendab riik, kus isik elab, kohta, millega kõnealune isik on seotud hariliku viibimiskoha kaudu ning perekondlike, sotsiaalsete või kutsealaste sidemetega ⁽³²⁾.

Eeskujuks võib võtta Euroopa Kohtu otsuse Kozłowski kohtuasjas. Kohus leidis seoses nõukogu raamotsusega 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (edaspidi „raamotsus 2002/584“), ⁽³³⁾ et veendumaks isiku seotuses täidesaatva riigiga „tuleb anda üldhinnang mitmele selle isiku olukorda iseloomustavale objektiivsele näitajale, mille hulka kuuluvad eelkõige tagaotsitava isiku viibimise kestus, laad ja tingimused ning selle isiku perekondlikud ja majanduslikud sidemed [—] [täidesaatva] liikmesriigiga“ ⁽³⁴⁾. Peale selle leidis kohus, et isik „elab“ liikmesriigis, kui ta on „asunud sinna tegelikult elama, ja „viibib“ seal, kui tal on mõnda aega püsivalt selles liikmesriigis viibimise tulemusena tekkinud selle riigiga side, mis vastab selles riigis elamisest tulenevale seotuse astmele“ ⁽³⁵⁾.

2.3.3. Edastamine liikmesriiki, kuhu isik välja saadetakse (artikli 4 lõike 1 punkt b)

Vastavalt artikli 4 lõike 1 punktile b võib kohtuotsuse ja tunnistuse edastada ka liikmesriiki, mille kodanik süüdimõistatud isik on ja kuhu ta pärast karistuse kandmisest vabastamist välja saadetakse, ehkki tegemist ei ole liikmesriigiga, kus süüdimõistatud isik elab. Selle sätte kohaldamiseks peab kohtuotsus või kohtuotsusega seonduv kohtu- või haldusmäärus või muu meede sisaldama väljasaatmis- või piirile tagasisaatmise meetet.

2.3.4. Edastamine mis tahes muusse liikmesriiki, kes on edastamisega nõus (artikli 4 lõike 1 punkt c)

Kolmas raamotsuse kohaldamisalasse jääv olukord on see, kui väljaandjariik soovib edastada kohtuotsuse ja tunnistuse mõnda muusse liikmesriiki kui see liikmesriik, mille kodanik süüdimõistatud isik on ja kus ta elab või kuhu ta väljasaatmis- või piirile tagasisaatmise meetme alusel välja saadetakse (artikli 4 lõike 1 punkt c). Selleks võib olla näiteks liikmesriik, kus süüdimõistatud isik elab või õpib, või liikmesriik, mille kodanik see isik on, kuid kus ta ei ela ja kuhu teda ka välja ei saadeta.

Sellises olukorras on vaja täidesaatva riigi eelnevat nõusolekut (artikli 4 lõike 1 punkt c) ja pädevate asutuste vahelisi konsultatsioone (artikli 4 lõige 3). Pädevad asutused peaksid arvesse võtma selliseid üksikasju nagu elukohas elamise kestus või muud seosed täidesaatva riigiga. Juhtudel, kus süüdimõistatud isiku võib siseriikliku õiguse või rahvusvaheliste õigusaktide alusel liikmesriigile või kolmandale riigile üle anda, peavad väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevad asutused omavahel konsulteerides kaaluma, kas karistuse täideviimine täidesaatvas riigis aitaks sotsiaalsele rehabilitatsioonile paremini kaasa kui täideviimine kolmandas riigis (põhjendus 8).

⁽³²⁾ Vt ka menetluses olev Najvyšší súd republiky (Slovaki Vabariigi ülemkohus) eelotsusetaotlus kohtuasjas C-495/18 YX, mis esitati 30. juulil 2018.

⁽³³⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1).

⁽³⁴⁾ Euroopa Kohtu (suurkoda) 17. juuli 2008. aasta otsus C-66/08 Kozłowski, ECLI:EU:C:2008:437, punkt 48.

⁽³⁵⁾ Kozłowski kohtuasjas käsitleti Euroopa vahistamismääruse täitmise menetlusega seotud eelküsimumst, mille puhul kohus pidi tegema otsuse täidesaatva liikmesriigi kodanikuks mitteoleva isiku ja täidesaatva riigi seotuse tõlgendamise kohta (vt kohtuotsuse punkt 53). Seda kohtuotsust kinnitati hiljem Wolzenburgi kohtuasjas (Euroopa Kohtu (suurkoda) 6. oktoobri 2009. aasta otsus C-123/08, ECLI:EU:C:2009:616, punkt 70).

Alati on vaja süüdimõistetud isiku eelnevat nõusolekut, välja arvatud artikli 6 lõike 2 punktis c sätestatud olukorras.

2.4. Süüdimõistetud isiku teadlik nõusolek

Üks raamotsusega tehtud uuendus süüdimõistetud isikute üleandmise valdkonnas – võrreldes varasema rahvusvahelise üleandmise korraga – on selliste olukordade arvu suurendamine, kus süüdimõistetud isiku nõusolek ei ole vajalik.

Süüdimõistetud isiku nõusolekut ei nõuta (artikli 6 lõige 2), kui

- isik on täidesaatva riigi kodanik ja ka elab seal või
- isik saadetakse kohtuotsuses või kohtuotsusega seonduvas kohtu- või haldusotsustuses või muus meetmes sisalduva väljasaatmis- või piirile tagasisaatmise meetme alusel välja täidesaatvasse riiki pärast tema vabastamist karistuse kandmisest või
- isik on põgenenud või muul viisil tagasi pöördunud täidesaatvasse riiki seoses kriminaalmenetlusega, mis on algatatud tema vastu väljaandjariigis, või pärast selles väljaandjariigis süüdimõistmist.

Kõikidel muudel juhtudel on vajalik süüdimõistetud isiku teadlik nõusolek.

Artikli 6 lõike 4 kohaselt peab väljaandjariik teavitama süüdimõistetud isikut temale arusaadavas keeles sellest, et ta on otsustanud edastada kohtuotsuse koos tunnistusega, kasutades II lisas sätestatud tüüpvormi (vt ka punktid 3.2 ja 3.3). Kui süüdimõistetud isik on otsuse tegemise ajal täidesaatvas riigis, edastatakse nimetatud vorm täidesaatvale riigile, kes teavitab sellest süüdimõistetud isikut.

Sotsiaalse rehabilitatsiooni kui raamotsuse juhtpõhimõtte tähtsust arvesse võttes tuleb tagada, et üleandmise otsuse tegemisel konsulteeritakse nõuetekohaselt asjaomase isikuga. Seepärast soovitatakse väljaandjariigil anda süüdimõistetud isikule põhiteave, mis võimaldab asjaomasel isikul anda teadlik nõusolek või esitada teadlik arvamus. Selline teave võib hõlmata üleandmise logistikat ning täidesaatvas riigis kohaldatavat enneagse või tingimisi vanglast vabastamise korda.

Kui süüdimõistetud isik ei ole üleandmisega nõus, ei ole üleandmine võimalik, juhul kui selleks on nõutav isiku nõusolek (artikli 4 lõige 1 ja artikli 6 lõige 1). Olukorras, kus nõusolekut ei nõuta, tuleb süüdimõistetud isiku negatiivset arvamust arvesse võtta, kuid see ei anna põhjust keeldumiseks sotsiaalse rehabilitatsiooni alusel (põhjendus 10).

2.5. Täidesaatva riigi nõusolek

Kõikides muudes olukordades kui need, mis on hõlmatud artikli 4 lõike 1 punktidega a ja b (nt kui isik on täidesaatva riigi kodanik, kuid ei ela seal ega saadeta sinna välja, või kui isik elab täidesaatvas riigis, olemata selle riigi kodanik), on nõutav täidesaatva riigi nõusolek (artikli 4 lõike 1 punkt c). Sellisel juhul on väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevad asutused kohustatud omavahel konsulteerima ning täidesaatev riik saab koostööst keelduda, jättes kohtuotsuse edastamiseks nõusoleku andmata (põhjendus 8).

Samas võimaldab artikli 4 lõige 7 igal liikmesriigil teha avalduse selle kohta, et tema eelnevat nõusolekut ei ole kohtuotsuse ja tunnistuse edastamiseks vaja, kui süüdimõistetud isik

- a) elab ja on seaduslikult elanud vähemalt viis aastat pidevalt täidesaatvas riigis ning tal on selles riigis alalise elamise õigus⁽³⁶⁾ ja/või
- b) on täidesaatva riigi kodanik muude kui artikli 4 lõike 1 punktides a ja b sätestatud juhtude kohaselt.

See avaldus kehtib riigi suhetes teiste liikmesriikidega, kes on teinud kas raamotsuse vastuvõtmisel või kunagi hiljem samasuguse avalduse (artikli 4 lõige 7). Artikli 4 lõike 7 kohaste avaldustega saab tutvuda Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil⁽³⁷⁾.

⁽³⁶⁾ Mõistet „alalise elamise õigus“ on selgitatud artikli 4 lõike 7 teises lõigus. Sellega seoses – nagu meenutatakse ka põhjenduses 16 – tuleks raamotsust kohaldada kooskõlas kohaldatavate liidu õigusaktidega, sealhulgas eelkõige nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, ning nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiviga 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta.

⁽³⁷⁾ <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?l=ET&Id=36>.

Võttes eelkõige arvesse süüdimõistatud isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni hõlbustamist, võtavad liikmesriigid raamotsuse rakendamisel vastu meetmed, millest lähtudes peavad liikmesriikide pädevad asutused tegema otsuse, kas nõustuda artikli 4 lõike 1 punkti c kohastel juhtudel kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisega (artikli 4 lõige 6).

2.6. Süüdimõistatud isiku arvamus

Isegi kui süüdimõistatud isiku nõusolekut ei nõuta, tuleb süüdimõistatud isikule, kui ta on endiselt väljaandjariigis, anda võimalus esitada oma arvamus (suuliselt või kirjalikult) üleandmise, tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta (artikli 6 lõige 3).

Kuigi süüdimõistatud isiku arvamus ei saa olla põhjus keeldumiseks sotsiaalse rehabilitatsiooni alusel (põhjendus 10), tuleb seda arvesse võtta, hinnates sotsiaalse rehabilitatsiooni hõlbustamist ja taotletava üleandmise asjakohasust. Kui süüdimõistatud isik ise on kasutanud võimalust esitada arvamus, edastatakse arvamust kajastav kirjalik dokument täidesaatvale riigile, et täidesaatev riik saaks võtta seda arvesse enda põhjendatud arvamuses rehabilitatsiooni kohta (artikli 6 lõige 3).

2.7. Sotsiaalse rehabilitatsiooni hindamine

2.7.1. Väljaandjariik peab olema veendunud

Vastavalt raamotsuse põhjendusele 15 tuleks raamotsust kohaldada kooskõlas liidu kodanike õigusega, mis tuleneb Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklist 18 (praegune ELi toimimise lepingu artikkel 21) ning mille kohaselt on neil õigus liikmesriikide territooriumil vabalt liikuda ja elada.

Nagu eespool märgitud, on sotsiaalne rehabilitatsioon üks raamotsuse põhiaspekte ⁽³⁸⁾. Väljaandjariigi pädev asutus peab olema „veendunud, et karistuse täideviimine täidesaatva riigi poolt hõlbustab süüdimõistatud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni“ (vt põhjendus 9 ja artikli 4 lõige 2).

Hinnates sotsiaalse rehabilitatsiooni hõlbustamist, ei tohi piirduda vaid geograafiliste seoste kindlakstegemisega, vaid tuleb teha põhjalik juhtumipõhine hindamine. Selleks on raamotsusega ette nähtud väljaandjariigi ja täidesaatva riigi vaheline konsultatsioonimenetlus.

2.7.2. Konsulteerimine täidesaatva riigiga, kui see on asjakohane

Kui väljaandjariik konsulteerib vabatahtlikult või kohustuslikus korras täidesaatva riigiga, veendumaks sotsiaalse rehabilitatsiooni edendamises, võib täidesaatva riigi pädev asutus esitada väljaandjariigi pädevale asutusele põhjendatud arvamuse, mille kohaselt karistuse täideviimine täidesaatvas riigis ei hõlbustaks süüdimõistatud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni. Täidesaatev riik võib olla sel arvamusel ka olukorras, kus pädevate asutuste vahelisi konsultatsioone ei ole toimunud. Sel juhul võib sellise arvamuse esitada viivitamata pärast kohtuotsuse ja tunnistuse edastamist. Väljaandjariigi pädev asutus võtab seda arvamust arvesse ning teeb otsuse, kas võtta tunnistus tagasi või mitte (artikli 4 lõige 4). Pädevate asutuste vaheliste konsultatsioonide pidamisel võib olla abi Euroopa õigusala koostöö võrgustikust ⁽³⁹⁾.

⁽³⁸⁾ Seda põhimõtet on kajastatud asjakohastes rahvusvahelise õiguse aktides. Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikli 10 lõikes 3 on sätestatud, et põnitentsiaarsüsteemi põhieesmärk on süüdimõistatud isikute parandamine ja sotsiaalne ümberkasvatamine. Kinnipeetavate kohtlemise standardsetes miinimumnõuetes (<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/TreatmentOfPrisoners.aspx>), mis võeti vastu 1955. aastal ÜRO esimesel kuritegevuse ennetamise ja õigusrikkujate kohtlemise alasel kongressil, on osutatud mitmes kohas (nõuded 58, 61, 64, 65, 67 ja 80) kinnipeetava sotsiaalsele rehabilitatsioonile. ÜRO kinnipeetavate kohtlemise standardsete miinimumnõuete nn Nelson Mandela eeskirjades (https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf), mis võeti vastu 2015. aastal ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga 70/175, on osutatud sellele põhimõttele nõuetes 59, 88 ja 90 ning nõude 93 lõike 1 punktis b. Euroopa Nõukogu Euroopa vanglaeeskirjades (<https://www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/european-prison-rules>) on punktides 17.1, 105.1, 106.1 ja 107.1 eraldi sätestatud, et vangid tuleb niipalju kui võimalik suunata vanglatesse, mis on nende kodu või sotsiaalse rehabilitatsiooni koha lähedal, ning ette nähtud, et töö- ja haridusprogramm ning vabastamise kord peab hõlbustama vangide taasintegreerumist ühiskonda.

⁽³⁹⁾ Teavet Euroopa õigusala koostöö võrgustiku kohta leiab võrgustiku veebisaidilt aadressil https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx?l=ET&.

Oluline on märkida, et negatiivne arvamus iseenesest ei anna põhjust keeldumiseks sotsiaalse rehabilitatsiooni alusel (põhjendus 10).

Kui väljaandjariik on saanud kas süüdimõistetud isikult või täidesaatvalt riigilt arvamuse, et karistuse täideviimine täidesaatvas riigis ei hõlbustaks süüdimõistetud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni, peab väljaandjariigi pädev asutus seda arvamust arvesse võtma ja – kui ta soovib menetlust jätkata – veenduma, et hoolimata asjaomases arvamuses esitatud väidetest, hõlbustatakse või edendatakse siiski isiku rehabilitatsiooni (põhjendus 10).

2.7.3. Sotsiaalse rehabilitatsiooni määratlus

Ehkki raamotsus ei sisalda sotsiaalse rehabilitatsiooni sõnaselget määratlust, on selles esitatud mitteammendav loetelu elementidest, mida vaadelda selle hindamisel, kas karistuse ülekandmine edendab süüdimõistetud isiku rehabilitatsiooni. Väljaandjariigi pädev asutus peaks arvesse võtma näiteks seda, millised on „isiku sidemed täidesaatva riigiga, kas ta peab seda perekondlike, keeleliste, kultuuriliste, sotsiaalsete ja majanduslike sidemetega paigaks või on tal muid seoseid täidesaatva riigiga“ (põhjendus 9).

Eespool öeldust tuleneb, et raamotsuse kontekstis oleks asjakohasem võtta sotsiaalse rehabilitatsiooni huvides meetmeid riigis, mille keelt süüdimõistetud isik mõistab ja millega tal on tihedad seosed. Sotsiaalsed sidemed sugulaste ja sõpradega aitavad valmistada süüdimõistetud isikut ette tagasipöördumiseks ühiskonda. Isiku hoidmisel välisriigis ei pruugi selle eesmärgi saavutamine õnnestuda, kui on tõenäoline, et pärast karistuse kandmist ei lubata tal sellesse riiki jääda.

2.7.4. Karistuse täideviimise kord

Sotsiaalse rehabilitatsiooni väljavaated võivad sõltuda ka täidesaatvas riigis kohaldatavast karistuse täideviimise korrast.

Kui täidesaatev riik eeldab – kas konsultatsioonide ajal või kasutades võimalust esitada pärast kohtuotsuse ja tunnistuse edastamist põhjendatud arvamus –, et karistust on vaja kohandada, võib ta seda arvesse võtta sotsiaalse rehabilitatsiooni hõlbustamise väljavaadete hindamisel.

Sama kehtib enneaegset või tingimisi vabastamist käsitlevate sätete suhtes, mida võidakse täidesaatvas riigis kohaldada (vt artikkel 17). Väljaandjariigil on võimalus küsida nende sätete kohta teavet ja täidesaatev riik on kohustatud seda teavet andma (artikli 17 lõige 3).

See võimaldab täidesaatval riigil põhjendada oma hinnangut taotletud üleandmise kohta ning anda väljaandjariigile asjakohast lisateavet, kinnitamaks sotsiaalse rehabilitatsiooni edendamist.

2.8. 32 kuritegu, mille korral tuleb isik üle anda kahepoolset karistatavust kontrollimata

Enne karistuse ülekandmist peaks kohtuotsuse teinud pädev asutus kindlaks tegema, kas mõni kuritegudest kuulub mõnda neist 32 kategooriast, mille puhul kahepoolset karistatavust ei kontrollita. Nende kuritegude loetelu leiab artikli 7 lõikest 1 ja ka tunnistuselt, kus asjasepuutuvad kuriteod tuleks märgistada. Artikli 7 kohaldamiseks peavad loetelus nimetatud kuriteod olema väljaandjariigis karistatavad vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava meetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat.

Määrav on väljaandjariigi õigus. Seda kinnitatakse otsuses, mis on tehtud raamotsusega 2002/584 seotud kohtuasjas C-303/05 *Advocaten voor de Wereld* ⁽⁴⁰⁾.

Täidesaatev asutus võib kontrollida ainult selliste kuritegude kahepoolset karistatavust, mis ei kuulu sellesse 32 kuriteo loetellu.

Mitu liikmesriiki on siiski kasutanud võimalust kontrollida kahepoolset karistatavust kõikidel juhtudel (artikli 7 lõige 4, vt joonealune märkus 14). Selle kohta tehtud avalduse võib igal ajal tagasi võtta.

⁽⁴⁰⁾ Euroopa Kohtu 3. mai 2007. aasta otsus C-303/05 *Advocaten voor de Wereld*, ECLI:EU:C:2007:261, punktid 48–61.

2.9. Haavatavad rühmad (alaealised ja psüühikahäirega õigusrikkujad) ning psühhiaatriliste või ravimeetmete üleandmine

Eraldi kategooria süüdimõistetuid, kes sageli on ravi, hoolduse ja majutuse seisukohast haavatavad, on alaealised õigusrikkujad ja vaimse tervise häire all kannatavad õigusrikkujad. Raamotsuse kohaldamisel nende õigusrikkujate rühmade suhtes tuleb olla eriti tähelepanelik.

Raamotsus sisaldab kahte sätet, mis on kohaldatavad alaealiste ja psüühika- ja/või sõltuvushäirega isikutega seotud olukordades (mõlemad artiklis 9). Täidesaatva riigi pädev asutus võib põhimõtteliselt keelduda kohtuotsuse tunnustamisest ja karistuse täideviimisest, kui

- i) karistus on määratud isikule, keda täidesaatva riigi õigusaktide kohaselt ei saanud tema vanuse tõttu veel kriminaalvastutusele võtta tegude eest, mille kohta kohtuotsus vastu võeti (artikli 9 lõike 1 punkt g), või kui
- ii) määratud karistus hõlmab psühhiaatrilist abi või ravi või muud vabadusekaotust hõlmavat meedet, mida ei saa vaatamata artikli 8 lõike 3 kohasele karistuse kohandamise võimalusele ⁽⁴¹⁾ teostada täidesaatvas riigis kooskõlas selle liikmesriigi õigus- või tervishoiusüsteemiga (artikli 9 lõike 1 punkt k).

Artikli 9 lõike 1 punktis k osutatud juhtudel peaks täidesaatev riik kaaluma võimalust kohandada karistust vastavalt raamotsusele, enne kui ta keeldub tunnustamast ja täide viimast karistust, mis sisaldab mõnda muud meedet kui vabadusekaotuslik karistus (vt põhjendus 19).

Peale selle on täidesaatva riigi pädev asutus kohustatud sellises olukorras – enne kui ta võtab vastu otsuse kohtuotsuse mittetunnustamise ja karistuse täideviimisest keeldumise kohta – konsulteerima kohasel viisil väljaandjariigi pädeva asutusega ja vajaduse korral paluma sel esitada viivitamata mis tahes vajalik lisateave (artikli 9 lõike 3).

Artikli 9 lõike 1 punktis k nimetatud keeldumise põhjust võib kohaldada ka juhtudel, kui isik ei ole mõistatud süüdi kuriteos, ehkki pädev asutus kasutas kuriteost tulenevalt vabadust piiravat meedet, mis ei ole vabadusekaotuslik karistus (vt põhjendus 20).

Juhul kui väljaandjariik peab seda süüdimõistatud isiku vanuse või vaimse või füüsilise seisundi tõttu vajalikuks, antakse võimalus esitada üleandmise kohta suuline või kirjalik arvamus isiku seaduslikule esindajale (artikli 6 lõike 3).

2.10. Väljaandjariigi kaalutlused seoses põhiõigustega

Raamotsuses austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mida tunnustatakse ELi lepingu artiklis 6 ja mida on kajastatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „ELi põhiõiguste harta“) (põhjendus 13).

Vastavalt raamotsuse artikli 3 lõikele 4 ei mõjuta raamotsus kohustust austada neid põhiõigusi ja õiguse aluspõhimõtteid.

Seetõttu peab väljaandjariik – eriti olukorras, kus karistuse ülekandmist taotletakse ilma süüdimõistatud isiku nõusolekuta – tagama, et karistuse ülekandmisel, tunnustamisel ja täideviimisel ei kahjustata süüdimõistatud isiku peamisi põhiõigusi.

Vanglates valitsevad tingimused valmistavad mitmes ELi liikmesriigis märkimisväärsed probleeme, kusjuures kõige pakilisem küsimus on vanglate ülerahvastatus. Ebainimlikud või alandavad vanglaolud võivad tõsiselt kahjustada ELi vastastikuse tunnustamise vahendite kasutamist, sest neist võib tuleneda nii Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni kui ka ELi põhiõiguste harta sätete rikkumine.

Euroopa Kohus on vaadelnud seda probleemi seni vaid raamotsuse 2002/584 kontekstis ⁽⁴²⁾. Raamotsuse 2002/584 alusel tuleb täidesaatval riigil järgida vastastikuse tunnustamise põhimõtet ning seega peab ta Euroopa

⁽⁴¹⁾ Artikli 8 lõikes 3 on öeldud, et kui karistus on oma olemuselt vastuolus täidesaatva riigi õigusega, võib täidesaatva riigi pädev asutus viia selle vastavusse oma õigusaktides sama liiki teo eest ette nähtud karistuse või meetmega. Selline karistus või meede peab vastama võimalikult täpselt väljaandjariigi määratud karistusele ning seega ei saa karistust muuta rahaliseks karistuseks.

⁽⁴²⁾ Euroopa Kohtu (suurkoda) 5. aprilli 2016. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-404/15 ja C-659/15 PPU Aranyosi ja Căldăraru, ECLI: EU:C:2016:198; Euroopa Kohtu 25. juuli 2018. aasta otsus C-220/18 PPU MLT, ECLI:EU:C:2018:589; vt ka pooleliolev kohtuasi C-128/18 Dorobantu.

vahistamismääruse täitma ja asjaomase isiku vahistamismääruse välja andnud riigile üle andma, välja arvatud juhul, kui on olemas põhjus sellest keelduda. Raamotsus seevastu hõlmab olukordi, kus väljaandjariik annab süüdimõistatud isiku üle täidesaatvale riigile. Väljaandjariigil ei ole kohustust karistus üle kanda, kui tal tekivad kahtlused seoses kinnipidamistingimustega, isegi kui teine liikmesriik on ülekandmist sõnaselgelt taotlenud. ELi põhiõiguste harta artiklit 4, millega on keelatud piinamine ning ebainimlik või alandav kohtlemine, kohaldatakse ka vangide üleandmisel, eriti olukorras, kus riik soovib isiku üle anda ilma asjaomase isiku nõusolekuta.

3. Edastamismenetlus

3.1. Menetluse algatamise õigus

Raamotsus võimaldab väljaandjariigil, täidesaatval riigil ja süüdimõistatud isikul algatada menetluse, mille tulemuseks võib olla üleandmine. Menetluses on siiski olulisi erinevusi, sõltuvalt sellest, kes menetluse algatab.

Täidesaatev riik võib omal algatusel taotleda väljaandjariigilt kohtuotsuse edastamist. Samamoodi võib süüdimõistatud isik taotleda väljaandjariigi või täidesaatva riigi pädevalt asutuselt menetluse algatamist kohtuotsuse edastamiseks (artikli 4 lõige 5).

Kummalgi juhul ei ole väljaandjariik kohustatud kohtuotsust edastama. Seda põhjusel, et väljaandjariik on endiselt ainus pool, kes on teinud pärast kuriteo toimepanekut kohtuotsuse, mille tegemine kuulub tema suveräänsesse pädevusse. Seega on väljaandjariigil täidesaatva riigi ja süüdimõistatud isiku taotluste hindamisel kaalutusõigus.

Näiteks võib juhtuda, et väljaandjariik ei soovi süüdimõistatud isikut üle anda, kui täidesaatvas riigis on ette nähtud lühem vangistus, võttes arvesse selles riigis kohaldatavaid enneaegse ja tingimisi vabastamise sätteid. Hinnates seda, kus õigusrikkujal oleks kõige parem oma karistust kanda, võidakse arvesse võtta ka ohvri huve. Liikmesriik ei pruugi soovida isikut üle anda ka siis, kui selline üleandmine tähendaks isiku taasloomimist tema päritoluriigi kuritegelikkuse keskkonda ega toimuks tema sotsiaalse rehabilitatsiooni huvides.

Väljaandjariigi täielikku otsustusvõimu kajastab ka raamotsuse artikkel 13, milles on öeldud, et selle ajani, kui karistuse täideviimine ei ole täidesaatvas riigis alanud, võib väljaandjariik võtta tunnistuse tagasi, esitades selle põhjused (vt ka artikli 17 lõige 3).

Seepärast on oluline märkida, et väljaandjariik ei ole kohustatud kohtuotsust ja tunnistust edastama, isegi kui see oleks süüdimõistatud isiku huvides. Õigus süüdimõistatud isiku üleandmisele seega puudub ⁽⁴³⁾.

Liikmesriikides ollakse üha teadlikum sellest, et süüdimõistatud õigusrikkujate karistuste täideviimisel, sealhulgas vangide rahvusvahelisel üleandmisel, tuleks arvesse võtta ohvrite arvamust. Ohvreid võib olla nii täidesaatvas riigis kui ka väljaandjariigis. Paljud liikmesriigid on kehtestanud korra, mis võimaldab konsulteerida üleandmise küsimuses ohvritega ja mille raames võetakse arvesse nende arvamust. See ei anna siiski ohvritele õigust esitada üleandmise suhtes vastuväiteid.

3.2. Süüdimõistatud isiku arvamuse saamise menetlus

Süüdimõistatud isikule tuleb juhul, kui ta on endiselt väljaandjariigis, anda võimalus esitada arvamus (suuliselt või kirjalikult) üleandmise, tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta (artikli 6 lõige 3). Juhul kui väljaandjariik peab seda süüdimõistatud isiku vanuse või vaimse või füüsilise seisundi tõttu vajalikuks, antakse nimetatud arvamuse esitamise võimalus isiku seaduslikule esindajale.

Süüdimõistatud isikult tuleks küsida arvamust alati, isegi kui nõusolek ei ole nõutav.

Kuigi süüdimõistatud isiku arvamus ei saa olla põhjus keeldumiseks sotsiaalse rehabilitatsiooni alusel (põhjendus 10), tuleb seda arvesse võtta, hinnates sotsiaalse rehabilitatsiooni hõlbustamist ja taotletava üleandmise asjakohasust (artikli 6 lõige 3).

⁽⁴³⁾ Kehtib siiski üks erand: kui asjaomane liikmesriik on varem nõustunud raamotsuse 2002/584 artikli 5 lõike 3 alusel Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses sellega, et süüdimõistatud isik kannab karistust riigis, mille kodanik ta on või kus on tema elukoht. Vt punkt 11.1.

Teave süüdimõistatud isiku arvamuse kohta tuleb esitada tunnistuse punktis k:

k) Süüdimõistatud isiku arvamus:

1. ☐ Süüdimõistatud isiku arvamust ei saadud teada, sest ta viibib juba täidesaatvas riigis.
2. ☐ Süüdimõistatud isik viibib väljaandjariigis ja:
  - a. ☐ taotles kohtuotsuse ja tunnistuse edastamist
    - ☐ andis kohtuotsuse ja tunnistuse edastamiseks nõusoleku
    - ☐ ei andnud kohtuotsuse ja tunnistuse edastamiseks nõusolekut (esitada süüdimõistatud isiku poolt antud põhjused):
 .....
 .....
  - b. ☐ lisatud on süüdimõistatud isiku arvamus
    - ☐ süüdimõistatud isiku arvamus on juba edastatud täidesaatvale riigile (märkida kuupäev: pp/kk/aaaa): .....

3.3. Süüdimõistatud isiku teavitamine (artikli 6 lõige 4 ja vorm II lisas)

Väljaandjariigi pädev asutus teavitab süüdimõistatud isikut temale arusaadavas keeles sellest, et ta on otsustanud edastada kohtuotsuse koos tunnistusega, kasutades II lisas sätestatud tüüpvormi. Kui süüdimõistatud isik on otsuse tegemise ajal täidesaatvas riigis, edastatakse nimetatud vorm täidesaatvale riigile, kes teavitab sellest süüdimõistatud isikut (artikli 6 lõige 4).

Raamotsuse II lisas on esitatud süüdimõistatud isiku teavitamise tüüpvorm:

II LISA

TEADE SÜÜDIMÕISTETUD ISIKULE

Käesolevaga teatatakse Teile ..... (väljaandjariigi pädev asutus) otsusest edastada ..... (väljaandjariigi pädev kohus) ..... (kohtuotsuse kuupäev) kohtuotsus ..... (võimalusel viitenumber) ..... (täidesaatev riik) selle tunnustamiseks ja kohtuotsusega määratud karistuse täideviimiseks kooskõlas siseriikliku õigusaktiga, millega rakendatakse nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil.

Karistuse täideviimist reguleeritakse ..... (täidesaatev riik) õigusega. Selle riigi asutused on pädevad otsustama täideviimise menetluse üle ja määrama kindlaks kõik sellega seotud meetmed, sealhulgas enneaegse või tingimisi vabastamise alused.

..... (täidesaatev riik) pädev asutus peab kogu kantavast vabadusekaotuslikust karistusest arvama maha karistusega seotud ja juba kantud vabadusekaotusliku karistuse aja. .... (täidesaatev riik) pädev asutus võib karistust muuta ainult siis, kui karistus on oma kestuselt või olemuselt vastuolus selle riigi õigusega. Muudetud karistus ei tohi ..... (väljaandjariik) määratud karistust oma olemuselt ega kestuselt raskendada.

3.4. Saadetavad dokumendid

3.4.1. Tunnistus

Raamotsusega on ette nähtud protsess, mis erineb varasemates mitmepoolsetes vahendites sätestatust: ametliku taotluse esitamise asemel edastab väljaandjariik liikmesriigile, kellele ta soovib süüdimõistatud isiku üle anda, kohtuotsuse. Protsessi kiirendamiseks lisatakse kohtuotsusele standardne tunnistus, mis sisaldab ülevõtteks vajalikku teavet (artiklid 4 ja 5, vt raamotsuse I lisa). Tunnistus tuleb koostada nõuetekohaselt ja peab olema

kohtuotsusega kooskõlas. Väljaandjariigi pädev asutus peab tunnistusele alla kirjutama ja selle sisu täpselt tunnistama (artikli 5 lõige 2). Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil on tunnistuse koostamiseks veebipõhine vahend „Compendium“ ⁽⁴⁴⁾.

Tunnistus tõlgitakse täidesaatva riigi ametlikku keelde või siis ühte ametlikest keeltest, kui ametlikke keeli on mitu (artikli 23 lõige 1). Iga liikmesriik võib siiski esitada nõukogu peasekretariaadile avalduse, et ta aktsepteerib tõlget ühte või mitmesse Euroopa Liidu ametlikest keeltest. Kui mõni tunnistuse osa ei ole täidetud või ei sisalda üksikasjalikke andmeid, ei ole täidesaatval riigil piisavalt teavet, et teha otsus üleandmise kohta, ja ta peab küsima väljaandjariigilt lisateavet. See põhjustab protsessis viivitusi.

Tunnistuse tüüpvorm kõigis ELi ametlikes keeltes ja avaldused liikmesriikides aktsepteeritavate keelte kohta on kättesaadavad Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil ⁽⁴⁵⁾.

3.4.2. Kohtuotsus

Väljaandjariigi pädev asutus peab edastama koos tunnistusega kohtuotsuse või selle tõestatud koopia.

Üldjuhul ei ole kohtuotsuse tõlge nõutav (artikli 23 lõige 2). On siiski võimalik, et täidesaatev riik taotleb kohtuotsuse või selle põhiosade tõlget. Selleks peab liikmesriik esiteks olema esitanud nõukogu peasekretariaadile avalduse, et ta soovib võimalust selline taotlus esitada (artikli 23 lõige 3). Teiseks võib sellise taotluse esitada vaid siis, kui täidesaatev riik leiab, et tunnistuse sisu ei ole karistuse täideviimise üle otsustamiseks piisav, ning vajaduse korral pärast täidesaatva riigi ja väljaandjariigi pädevate asutuste vahelisi konsultatsioone, et määrata kindlaks, millised kohtuotsuse põhiosad vajavad tõlkimist.

Teave kohtuotsuse kohta tuleb esitada tunnistuse punktides h ja i:

h) Kohtuotsus, millega määrati karistus:

1. Kohtuotsus hõlmab kokku ..... kuritegu.

Kokkuvõtte kuriteo (kuritegude) asjaoludest ja toimepaneku tehiooludest, sealhulgas aeg ja koht; ning süüdimõistetud isiku osaluse olemus:

.....
 .....
 .....

Kuriteo (kuritegude) olemus ja juriidiline kvalifikatsioon ning kohaldatav õigusnorm, mille alusel kohtuotsus tehti:

.....
 .....
 .....

2. Kui punktis h 1 osutatud kuritegu hõlmab või kuriteod hõlmavad ühte või mitut järgmist kuritegu, mis on väljaandjariigi õiguses määratletud ja mida väljaandjariigis karistatakse vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat, palun märgistada vastav lahter või vastavad lahtrid ristiga:

- ☐ kuritegelikus ühenduses osalemine;
☐ terrorism;
☐ inimkaubandus;

⁽⁴⁴⁾ Tänu sellele vahendile on tunnistuse vormi täitmine sama lihtne kui Wordi dokumendi täitmine. Lisaks on sel vahendil mitu kasulikku ja kasutajasõbralikku funktsiooni, nagu võimalus importida täidesaatva pädeva asutuse andmed otse Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku justiitsatlasest, võimalus hankida vorm täidesaatva liikmesriigi aktsepteeritava(te)s keel(t)es ning võimalus täidetud vorm salvestada ja e-postiga edastada. <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/WorkerPage.aspx?x1=CC>.

⁽⁴⁵⁾ <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?l=ET&Id=36>.

- ☐ laste seksuaalne ärakasutamine ja lapsporno;
- ☐ narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu;
- ☐ ebaseaduslik relvade, laskemoona ja lõhkeainetega kauplemine;
- ☐ korruptsioon;
- ☐ pettus, sealhulgas pettus, mis mõjutab Euroopa ühenduste finantshuve 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni tähenduses;
- ☐ kuritegelikul teel saadud tulu rahapesu;
- ☐ rahavõltsimine, sealhulgas eurode võltsimine;
- ☐ arvutikuriteod;
- ☐ keskkonnakuriteod, sealhulgas ohustatud looma- ja taimeliikide ning taimesortidega ebaseaduslik kauplemine;
- ☐ ebaseaduslikule sissesõidule ja riigis viibimisele kaasaaitamine;
- ☐ tahtlik tapmine, raske kehavigastuse tekitamine;
- ☐ ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega;
- ☐ inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine;
- ☐ rassism ja ksenofoobia;
- ☐ organiseeritud või relvastatud röövimine;
- ☐ kultuuriväärtuste, sealhulgas antiik- ja kunstiesemete salakaubavedu;
- ☐ kelmus;
- ☐ väljapressimine ja raha väljapressimine;
- ☐ toodete võltsimine ja piraatkoopiade valmistamine;
- ☐ haldusdokumentide võltsimine ja nendega kauplemine;
- ☐ maksevahendi võltsimine;
- ☐ ebaseaduslik kauplemine hormoonpreparaatide ja muude kasvukiirendajatega;
- ☐ tuumamaterjalide ja radioaktiivsete ainete salakaubavedu;
- ☐ varastatud sõidukitega kauplemine;
- ☐ vägistamine;
- ☐ süütamine;
- ☐ Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohtualluvusse kuuluvad kuriteod;
- ☐ õhusõiduki või laeva kaaperdamine;
- ☐ sabotaaž.

3. Kui punktis 1 osutatud kuritegu (kuriteod) ei ole loetletud punktis 2 või kui kohtuotsus ja tunnistus edastatakse liikmesriiki, kes on teatanud, et ta kontrollib teo kahepoolset karistatavust (raamotsuse artikli 7 lõige 4), esitage palun asjaomase kuriteo (asjaomaste kuritegude) täielik kirjeldus:

.....

.....

.....

- i) Teave kohtuotsuse staatuse kohta, millega määrati karistus:

1. Märkida, kas isik ilmus isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti:

1. ☐ Jah, isik ilmus isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.
2. ☐ Ei, isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.

3. Kui te märgistate punkti 2 all oleva lahtri, palun kinnitage ühte järgmisest:

- ☐ 3.1a. asjaomasele isikule esitati ..... (päev/kuu/aasta) isiklikult kohtukutse ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule,

VÕI

- ☐ 3.1b. asjaomasele isikule ei esitatud kohtukutset isiklikult, vaid ta sai tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et ta oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui ta ei ilmu kohtulikule arutelule,

VÕI

- ☐ 3.2. asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, on andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul ka kaitses,

VÕI

- ☐ 3.3. asjaomasele isikule toimetati otsus kätte ..... (päev/kuu/aasta) ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mis võib viia algse otsuse tühistamiseni, ning

- ☐ asjaomane isik teatas selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust,

VÕI

- ☐ asjaomane isik ei taotlenud asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul.

4. Kui te märgistate punkti 3.1b, 3.2 või 3.3 all oleva lahtri, palun esitage teave selle kohta, kuidas asjaomane tingimus on täidetud:

.....
 .....

2. Andmed karistuse kestuse kohta:

2.1. Karistuse kogukestus (päevades): .....

2.2. Asjaomases kohtuotsuses sisalduva karistusega seoses seni juba kantud vabadust piirava karistuse aeg (päevades): ..... seisuga (nimetada kuupäev, mil arvutus tehti: pp/kk/aaaa) .....

2.3. Muudel kui punktis 2.2 nimetatud põhjustel karistuse kogukestusest mahaarvatavate päevade arv (nt karistusega seoses juba määratud amnestiad või armuandmised jne): ..... seisuga (nimetada kuupäev, mil arvutus tehti: pp/kk/aaaa): .....

2.4. Karistuse kehtivuse lõppkuupäev väljaandjariigis:

- ☐ ei ole kohaldatav, kuna isik ei ole hetkel vahi all

- ☐ isik on hetkel vahi all ning väljaandjariigi õiguse kohaselt saab karistus kantud (märkida kuupäev: pp/kk/aaaa): .....

3. Karistuse liik:

- ☐ vabadusekaotuslik karistus

- ☐ vabadust piirav meede (palun täpsustada):

.....

3.5. Väljaandjariigi esitatav kasulik lisateave

Ehkki raamotsuses seda ei nõuta, näitab praktika, et kasulik on lisada üleandmistootlusele teatavad vangiga seotud dokumendid või jagada neid täidesaatva riigiga üleandmise tegelikul toimumisel, et hõlbustada vangi ümberpaigutamist. Sellised dokumendid hõlmavad teavet vanglakaristuse kandmise, varasemate vangistuste ja vangiga seotud julgeolekumeetmete kohta (vt Euroopa Vanglate ja Kinnipidamisasutuste Organisatsiooni koostatud süüdimõistatud isikute üleandmise käsiraamat) ⁽⁴⁶⁾.

3.6. Edastamine

Väljaandjariigi pädev asutus peab edastama kohtuotsuse või selle tõestatud koopias koos tunnistusega otse täidesaatva riigi pädevale asutusele. Sellest peab jääma kirjalik jälg, et täidesaatva riigi pädev asutus saaks veenduda tootluse autentsuses. Kui täidesaatev riik seda nõuab, saadetakse talle kohtuotsuse originaal või selle tõestatud koopias ja tunnistuse originaal. Nimetatud pädevad asutused edastavad kõik ametlikud teated teineteisele samuti otse (artikli 5 lõige 1).

Kohtuotsuse või selle tõestatud koopias koos tunnistusega võib edastada täidesaatva riigi pädevale asutusele mis tahes viisil, mis jätab kirjaliku jälje, näiteks e-posti või faksi teel, ja mis võimaldab täidesaatval riigil kindlaks teha selle autentsuse (põhjendus 18).

Väljaandjariik edastab kohtuotsuse koos tunnistusega korraga ainult ühele täidesaatvale riigile (artikli 5 lõige 3).

Kui täidesaatva riigi pädev asutus on väljaandjariigi pädevale asutusele teadmata, teostab viimane kõik vajalikud järelepärimised, sealhulgas Euroopa õigusalse koostöö võrgustikku kuuluvate kontaktasutuste kaudu, et täidesaatvalt riigilt see teave saada (artikli 5 lõige 4) ⁽⁴⁷⁾.

Kui täidesaatva riigi asutus, kes sai kohtuotsuse koos tunnistusega, ei ole pädev seda tunnustama ja võtma selle täitmisele pööramiseks vajalikke meetmeid, edastab ta kohtuotsuse *ex officio* koos tunnistusega täidesaatva riigi pädevale asutusele ning teatab sellest väljaandjariigi pädevale asutusele (artikli 5 lõige 5).

3.7. Teabe küsimine võimalikku enneaegset või tingimisi vabastamist käsitlevate sätete kohta

Karistuse täideviimine on reguleeritud täidesaatva riigi õigusega. Üksnes täidesaatva riigi asutused on pädevad otsustama täitemenetluse üle ja määrama kindlaks kõik sellega seotud meetmed, sealhulgas enneaegse või tingimisi vabastamise põhjused (artikli 17 lõige 1).

See, kui palju aega veedab süüdimõistatud isik tegelikult vangis, sõltub suures osas täidesaatvas riigis enneaegse ja tingimisi vabastamise suhtes kohaldatavatest õigusnormidest. Liikmesriikidevahelised erinevused on siin märkimisväärsed: näiteks lastakse süüdimõistatud isik mõnes liikmesriigis vabaks pärast seda, kui on kantud kaks kolmandikku karistusest, teistes pärast seda, kui karistusest on kantud kolmandik ⁽⁴⁸⁾.

Täidesaatev riik teatab tootluse korral väljaandjariigi pädevale asutusele sätetest, mida kohaldatakse võimaliku enneaegse või tingimisi vabastamise suhtes. Väljaandjariik võib selliste sätete kohaldamisega nõustuda või tunnistuse tagasi võtta (artikli 17 lõige 3).

Liikmesriigid võivad ette näha, et igas enneaegse või tingimisi vabastamise otsuses võib arvesse võtta väljaandjariigi osutatud siseriiklikke õigusnorme, mille kohaselt on isikul õigus tingimisi vabastamisele kindlaksmääratud ajal (artikli 17 lõige 4).

On soovitatav, et täidesaatev riik esitaks väljaandjariigile ja süüdimõistatud isikule selget teavet ja selgitusi oma kohaldatavate tingimisi vabastamist käsitlevate sätete kohta. See võib tähendada seda, et lisaks kohaldatavaid õigusnorme käsitlevale teabele tuleb esitada üksikasjalikumad teavet täideviimise korra kohta.

⁽⁴⁶⁾ <https://www.europis.org/file/europis-resource-book-on-the-transfer-of-sentenced-prisoners-under-eu-framework-decision-909/>.

⁽⁴⁷⁾ Pädevate asutuste kontaktandmed leiab Euroopa õigusalse koostöö võrgustiku veebisaidilt justiitsatlases, mis asub aadressil <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/AtlasChooseCountry.aspx?l=ET&>.

⁽⁴⁸⁾ Vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 15. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas Veermäe vs. Soome, kaebus nr 38704/03, ning Euroopa Inimõiguste Kohutu 27. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas Szabó vs. Rootsi, kaebus nr 28578/03. Euroopa Inimõiguste Kohus leidis, et võimalus kohaldada täidesaatvas riigis *de facto* pikemat vanglakaristust ei muuda iseenesest vabaduse piiramist meelevaldseks seni, kui kantav karistus ei ületa Soomes kriminaalmenetluses määratud karistust. Kohus siiski ei välista, et ebaproportsionaalselt pikemat *de facto* karistust võib põhjustada Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 5 alusel probleemi ja seega tuua kaasa karistuse määranud riigi vastutuse.

Teave enneaegse ja tingimisi vabastamise kohta väljaandjariigis tuleb esitada tunnistuse punktis j. Üksikasjalikumad teavet enneaegset ja tingimisi vabastamist käsitlevate sätete kohta võib esitada tunnistuse punktis l:

j) Teave enneaegse või tingimisi vabastamise kohta:

1. Väljaandjariigi õiguse kohaselt on süüdimõistatud isikul õigus enneaegsele või tingimisi vabastamisele, kui ta on kandnud:

- ☐ poole karistusest
- ☐ kaks kolmandikku karistusest
- ☐ muu osa karistusest (palun märkida, kui palju):

2. Väljaandjariigi pädev asutus palub endale teatada järgmist:

- ☐ täidesaatva riigi õiguse alusel süüdimõistatud isiku enneaegse või tingimisi vabastamise suhtes kohaldatavad sätted;
- ☐ enneaegse või tingimisi vabastamise perioodi algus ja lõpp.

l) Muud juhtumiga seotud asjaolud (täitmine vabatahtlik):

.....
 .....

3.8. Eelvangistuse taotlus

Kui süüdimõistatud isik viibib täidesaatvas riigis, võib täidesaatev riik väljaandjariigi taotlusel süüdimõistatud isiku vahistada või võtta muid meetmeid tagamaks, et süüdimõistatud isik jääb tema territooriumile. Sellise vahistamistaotluse võib esitada enne kohtuotsuse ja tunnistuse saabumist või enne kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise otsust. Karistuse kestus ei tohi eelvangistusperioodi tõttu pikeneda (artikkel 14).

See säte võimaldab karistuse määranud riigil tagada, et süüdimõistatud isik ei põgene, näiteks ajal, mil täidesaatev riik uurib, kas karistuse täideviimist on võimalik üle võtta.

Teave eelvangistuse kohta tuleb esitada tunnistuse punktis e:

e) Väljaandjariigi taotlus eelvangistuse kohta (juhul kui süüdimõistatud isik viibib täidesaatvas riigis):

- ☐ Väljaandjariik taotleb täidesaatvalt riigilt süüdimõistatud isiku vahistamist või muude meetmete võtmist tagamaks, et süüdimõistatud isik jääb tema territooriumile kuni tehakse otsus karistuse tunnustamise ja täideviimise kohta.
- ☐ Väljaandjariik on juba esitanud täidesaatvale riigile taotluse süüdimõistatud isiku vahistamise või muude meetmete võtmise kohta tagamaks, et süüdimõistatud isik jääb tema territooriumile kuni tehakse otsus karistuse tunnustamise ja täideviimise kohta. Palun esitada täidesaatva riigi asutuse nimi, kes tegi otsuse isiku vahistamise taotluse kohta (vajaduse korral ja kui see on olemas):

.....
 .....
 .....

3.9. Tunnistuse tagasivõtmine

Väljaandjariik võib põhjendusi esitades võtta täidesaatvast riigist tunnistuse tagasi seni, kui karistuse täideviimine ei ole täidesaatvas riigis alanud (artikkel 13). Väljaandjariik võib artikli 17 lõike 3 alusel küsida teavet täidesaatva riigi karistuse täideviimise korra kohta ja täidesaatev riik peab esitama täpse teabe. Seejärel ja enne, kui karistuse

täideviimine on alanud, võib väljaandjariik otsustada tunnistuse tagasi võtta. Eelkõige võib väljaandjariik otsustada asjaomast isikut mitte üle anda ja tunnistuse tagasi võtta, kui ta leiab, et üleandmine võib viia enneaegse vabastamiseni.

Tunnistuse tagasivõtmise korral ei vii täidesaatev riik enam karistust täide.

II OSA. KOHTUOTSUSE TUNNUSTAMINE JA KARISTUSE TÄIDEVIIMINE

4. Tunnustamismenetlus

4.1. Tunnustamise kohta otsuse tegemise tähtaeg ja üleandmisotsuse suhtes kohaldatavad õiguskaitsevahendid

Raamotsuse eesmärk on kehtestada uus lihtsustatud ja tõhusam karistuste ülekandmise süsteem, et hõlbustada ja kiirendada piiriülest õiguslast koostööd. Seepärast on selles sätestatud ülekandmise tähtajad. Täidesaatva riigi pädev asutus otsustab võimalikult kiiresti, kas kohtuotsust tunnustada ja karistus täide viia, ning teavitab sellest väljaandjariiki, sealhulgas teavitab ta väljaandjariiki mis tahes otsusest karistust kohandada (artikli 12 lõige 1). Lõplik otsus kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta tuleks vastu võtta 90 päeva jooksul pärast kohtuotsuse ja tunnistuse kättesaamist (artikli 12 lõige 2).

Tähtaega võib ületada ainult erakorralistel asjaoludel. Sellisel juhul peaks täidesaatev riik mis tahes viisil teavitama viivitamatult väljaandjariiki, esitades viivituse põhjused ja hinnangulise aja, mis on vajalik lõpliku otsuse tegemiseks (artikli 12 lõige 3).

Ehkki levinud tava kohaselt peaksid kõik liikmesriigid tagama süüdimõistetud isikutele võimaluse kasutada oma seadusest tulenevaid õigusi ja juurdepääsu õiguskaitsevahenditele kooskõlas siseriiklike õigusaktidega, peaksid liikmesriigid hoolt kandma selle eest, et selliste õiguskaitsevahendite puhul on süsteemis arvesse võetud raamotsuse tähtaegadest kinnipidamise tähtsust⁽⁴⁹⁾.

ELi lepingu artikli 19 lõike 1 kohaselt näevad liikmesriigid ette tulemusliku õiguskaitse tagamiseks vajaliku kaabeõiguse liidu õigusega hõlmatud valdkondades (vt ka ELi põhiõiguste harta artikkel 47, mis käsitleb õigust tõhusale õiguskaitsevahendile).

Süüdimõistetud isik võib esitada kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise otsuse peale täidesaatva riigi õiguse kohaselt apellatsioonkaebuse. Liikmesriigid peaksid tagama, et sellised kaebused ei takista raamotsuse sujuvat kohaldamist ja et peetakse kinni tähtaegadest. Üldjuhul tehakse vastavalt põhjendusele 22 lõplik otsus kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta (sealhulgas viiakse lõpule võimalik apellatsioonimenetlus) 90 päeva jooksul pärast kohtuotsuse ja tunnistuse saamist.

Euroopa Kohus on seoses raamotsusega 2002/584 sedastanud, et raamotsus 2002/584 ei takista liikmesriike esitamast apellatsioonkaebust, millega peatatakse õigusasutuse otsuse täitmine, tingimusel et lõplik otsus tehakse raamotsuses 2002/584 sätestatud tähtaja jooksul⁽⁵⁰⁾.

4.2. Kohtuotsuse tõlkimise taotlus

Üldjuhul ei ole kohtuotsuse tõlge nõutav (artikli 23 lõige 2). Samas on täidesaatval riigil võimalik taotleda kohtuotsuse või selle põhiosade tõlget. Selleks peab liikmesriik esiteks olema esitanud nõukogu peasekretariaadile avalduse, et ta soovib võimalust selline taotlus esitada (artikli 23 lõige 3). Teiseks võib sellise taotluse esitada vaid siis, kui täidesaatev riik leiab, et tunnistuse sisu on karistuse täideviimise üle otsustamiseks ebapiisav, ning vajaduse korral pärast seda, kui täidesaatva riigi ja väljaandjariigi pädevad asutused on pidanud konsultatsioone, et määrata kindlaks, millised kohtuotsuse põhiosad vajavad tõlkimist (artikli 23 lõiked 2 ja 3).

4.3. Edasilükkamine

Raamotsusega on ette nähtud võimalus (mitte)tunnustamine edasi lükata, kui tunnistus on mittetäielik või ei vasta selgelt kohtuotsusele (artikkel 11). Täidesaatva riigi pädev astus võib määrata tunnistuse täiendamiseks või parandamiseks mõistliku tähtaja (vt artikli 9 lõike 1 punkt a).

⁽⁴⁹⁾ Vt Euroopa vahistamismäärusega seoses tehtud Euroopa Kohtu 30. mai 2013. aasta otsus C-168/13 PPU Jeremy F., ECLI:EU:C:2013:358.

⁽⁵⁰⁾ Vt ka Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas Jeremy F.

4.4. Eelvangistus

Kui süüdimõistetud isik viibib täidesaatvas riigis, võib täidesaatev riik väljaandjariigi taotlusel süüdimõistetud isiku vahistada või võtta muid meetmeid tagamaks, et süüdimõistetud isik jääb tema territooriumile. Sellise vahistamistaotluse võib esitada enne kohtuotsuse ja tunnistuse saabumist või enne kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise otsust. Karistuse kestus ei tohi eelvangistusperioodi tõttu pikeneda (artikkel 14).

See säte võimaldab karistuse määranud riigil tagada, et süüdimõistetud isik ei põgene, näiteks ajal, mil täidesaatev riik uurib, kas karistuse täideviimist on võimalik üle võtta.

5. Tunnustamise ja täideviimise otsus

5.1. Üldine tunnustamis- ja täideviimiskohustus

Täidesaatva riigi pädev asutus on kohustatud edastatud kohtuotsust tunnustama ja võtma karistuse täideviimiseks viivitamata kõik vajalikud meetmed, välja arvatud juhul, kui ta otsustab tugineda mõnele mittetunnustamise või täideviimisest keeldumise põhjusele (artikli 8 lõige 1).

5.2. Täidesaatva riigi nõusolek

Täidesaatva riigi nõusolek on eeltingimus kõikides olukordades, mis ei ole hõlmatud artikli 4 lõike 1 punktidega a või b, nt kui täidesaatva riigi kodanik ei ela täidesaatvas riigis ja teda ei saadeta sinna välja või kui isik elab täidesaatvas riigis, olemata selle riigi kodanik (artikli 4 lõike 1 punkt c). Sellisel juhul peavad väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevad asutused omavahel konsulteerima ning täidesaatval riigil on õigus koostööst keelduda ja üleandmiseks nõusolek andmata jätta (põhjendus 8).

Liikmesriigid võivad teha sellest eeskirjast erandi, tehes avalduse selle kohta, et nende eelnevat nõusolekut ei ole kohtuotsuse ja tunnistuse edastamiseks vaja (artikli 4 lõige 7), kui süüdimõistetud isik

a) elab ja on seaduslikult elanud vähemalt viis aastat pidevalt täidesaatvas riigis ning tal on selles riigis alalise elamise õigus ⁽³¹⁾ ja/või

b) on täidesaatva riigi kodanik muude kui artikli 4 lõike 1 punktides a ja b sätestatud juhtude kohaselt.

See avaldus kehtib riigi suhetes teiste liikmesriikidega, kes on teinud kas raamotsuse vastuvõtmisel või kunagi hiljem samasuguse avalduse (artikli 4 lõige 7).

Võttes eelkõige arvesse süüdimõistetud isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni hõlbustamist, võtavad liikmesriigid raamotsuse rakendamisel vastu meetmed, millest lähtudes peavad liikmesriikide pädevad asutused tegema otsuse, kas nõustuda artikli 4 lõike 1 punkti c kohastel juhtudel kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisega (artikli 4 lõige 6).

Artikli 4 lõike 7 kohaste avaldustega saab tutvuda Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil ⁽³²⁾.

5.3. 32 kuritegu, mille korral kahepoolset karistatavust ei kontrollita

Täidesaatev asutus peaks kontrollima, kas kohtuotsuse teinud asutus on otsustanud mõne kuriteo puhul, et see kuulub mõnda neist 32 kategooriast, mis on loetletud artikli 7 lõikes 1. Täidesaatev asutus võib kontrollida kahepoolset karistatavust ainult selliste kuritegude korral, mis ei kuulu sellesse 32 kuriteo loetellu.

Tuleb rõhutada, et artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimuste hindamisel on kohaldatav üksnes väljaandjariigi õiguse kohane kuriteo määratlus ja maksimumkaristus. Täidesaatev asutus peab tunnustama seda, mida kohtuotsuse teinud asutus on tunnistusse märkinud.

Vastavalt raamotsusele on liikmesriikidel võimalus jätkata kahepoolse karistatavuse kontrollimist ka loetletud 32 kuritegude kategooria korral. Selle erandi kohaldamiseks tuleb esitada raamotsuse vastuvõtmisel või hiljem nõukogu peasekretariaadile avaldus, kui liikmesriik peab seda asjakohaseks. Liikmesriik võib sellise avalduse igal ajal tagasi võtta (artikli 7 lõige 4). Mitu liikmesriiki on esitanud avalduse, mis võimaldab kontrollida kahepoolset karistatavust kõikide kuritegude korral (vt joonealune märkus 14).

⁽³¹⁾ Mõistet „alalise elamise õigus“ on selgitatud artikli 4 lõike 7 teises lõigus.

⁽³²⁾ <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?l=ET&Id=36>.

Euroopa Kohus on oma otsuses kohtuasjas C-289/15 Grundza ⁽⁵³⁾ tõlgendanud raamotsuse artikli 7 lõiget 3 ja artikli 9 lõike 1 punkti d (nimelt seda, kuidas tuleb hinnata kahepoolse karistatavuse tingimust). Euroopa Kohus on sedastanud järgmist:

„38. ... kahepoolse karistatavuse hindamisel peab täidesaatva riigi pädev asutus kontrollima, kas kuriteo aluseks olevad faktilised asjaolud, mis on kajastatud väljaandjariigi pädeva asutuse kohtuotsuses, annaksid juhul, kui need oleksid aset leidnud täidesaatva riigi territooriumil, aluse kohaldada kriminaalkaristust selle riigi territooriumil.

...

49. ... täidesaatva riigi pädev asutus [peab] kahepoolse karistatavuse hindamisel kontrollima mitte seda, kas rikutud on väljaandjariigis kaitstud huvi, vaid kas juhul, kui selline kuritegu oleks toime pandud tema liikmesriigi territooriumil, oleks asutus asunud seisukohale, et rikutud on selle liikmesriigi siseriiklikus õiguses kaitstud sarnast huvi.“

5.4. Karistuse kohandamine

Kuna raamotsus põhineb liikmesriikide õigussüsteemide vahelisel vastastikusel usaldusel, tuleks väljaandjariigi kohtuniku otsusest kinni pidada ja põhimõtteliselt ei tuleks seda otsust läbi vaadata ega kohandada (artikli 8 lõige 1) ⁽⁵⁴⁾. Selle nn jätkuva täideviimise põhimõtte puhul ⁽⁵⁵⁾ kehtivad kaks erandit, mis mõlemad tulenevad väljaandjariigis määratud karistuse kestuse või olemuse vastuolust täidesaatva riigi õigusega.

1) Erinevus karistuse kestuses. Kui väljaandjariigi määratud karistus on oma kestuselt vastuolus täidesaatva riigi õigusega, võib täidesaatva riigi pädev asutus karistust muuta ainult siis, kui karistuse kestus ületab karistuse maksimaalset määra, mis on sätestatud tema siseriiklikus õiguses sama liiki kuritegude eest (nt juhul, kui üle kantakse 14 aasta pikkune karistus, mis on määratud seoses uimastikuriteoga, mille korral täidesaatva riigi õiguse alusel kohaldatakse 12aastast maksimumkaristust). Kohandatud karistus ei tohi siiski olla lühem täidesaatva riigi õiguses sarnaste kuritegude eest sätestatud maksimumkaristusest (artikli 8 lõige 2).

2) Erinevus karistuse olemuses. Kui väljaandjariigi määratud karistus on oma olemuselt vastuolus täidesaatva riigi õigusega, võib täidesaatev riik viia selle vastavusse oma õigusaktides sarnaste kuritegude jaoks sätestatud karistuse või meetmega (nt eluaegse vabadusekaotuse võib asendada 20 aasta pikkuse vabadusekaotusega). Täidesaatva riigi pädev asutus peab kandma hoolt selle eest, et kohandatud karistus või meede vastab võimalikult täpselt väljaandjariigi algselt määratud karistusele. Lisaks ei saa täidesaatva riigi pädev asutus muuta alget karistust rahaliseks karistuseks (artikli 8 lõige 3).

Mõlemal juhul, kui kohandamist peetakse vajalikuks, teavitab täidesaatva riigi pädev asutus võimalikult kiiresti väljaandjariigi pädevat asutust oma otsusest karistust kohandada (artikli 12 lõige 1).

Kui väljaandjariik ei ole karistuse kohandamisega nõus, võib ta otsustada tunnistuse tagasi võtta (artikkel 13).

Kohandatud karistus ei tohi raskendada väljaandjariigis määratud karistust selle olemuse ja kestuse osas (artikli 8 lõige 4).

Seni kui karistuse täideviimine ei ole täidesaatvas riigis alanud, on väljaandjariigil võimalus tunnistus tagasi võtta, kui ta leiab, et karistuse kohandamise otsus on vastuolus tema esialgse süüdimõistetud isiku üleandmise kavatsustega (artikli 12 lõige 1 ja artikkel 13)

Artikli 8 lõiked 2 ja 3 puudutavad väljaandjariigi algselt määratud karistuse kohandamist. Karistuse kohandamist käsitlevad sätted ei hõlma enneaegse ja tingimisi vabastamise korda, kuna see kord on seotud karistuse täideviimisega. Karistuse täideviimise kord on sätestatud artiklis 17 (vrd allpool punkt 7.3).

⁽⁵³⁾ Euroopa Kohtu 11. jaanuari 2017. aasta otsus C-289/15 Grundza, ECLI:EU:C:2017:4, milles käsitletakse artikli 7 lõike 3 ja artikli 9 lõike 1 punkti d tõlgendamist seoses tingimustega, mis peavad olema täidetud kahepoolse karistatavuse nõude puhul.

⁽⁵⁴⁾ Euroopa Kohtu 13. detsembri 2018. aasta otsus C-514/17 Sut, ECLI:EU:C:2018:1016, ning menetluses olev eelotsusetaotlus, mille on esitanud Rechtbank Amsterdam (Madalmaad) 20. juulil 2018 (kohtuasi C-314/18 SF).

⁽⁵⁵⁾ Selle vastandiks on muutmispõhimõte, mida kohaldatakse Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsiooni alusel. Vt Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsiooni seletuskiri.

5.5. Mittetunnustamise ja täideviimisest keeldumise põhjused

Üldist kohustust tunnustada edastatud kohtuotsust ja see kohtuotsus täide viia (mis on sõnastatud artikli 8 lõikes 1) piiravad mittetunnustamise ja täideviimisest keeldumise põhjused (artikkel 9). On oluline märkida, et need põhjused on ainsad, millele täideviiv asutus saab täideviimisest keeldumisel tugineda. Euroopa Kohus on seoses raamotsusega 2002/584 selgitanud, et keeldumise põhjuste loetelu on ammendav ⁽⁵⁶⁾.

Keeldumise põhjuste rakendamine peaks olema pädeva asutuse vaba valik. Artiklis 9 on selgelt öeldud, et pädev asutus „võib“ keelduda kohtuotsuse tunnustamisest ja karistuse täideviimisest, mis tähendab, et täideviival pädeval asutusel on kaalutusõigus, kui ta hindab juhtumipõhiselt keeldumise põhjusele tuginemise asjakohasust ⁽⁵⁷⁾.

Täidesaatva riigi pädev asutus võib keelduda kohtuotsuse tunnustamisest ja karistuse täideviimisest, kui on kohaldatavad üks või mitu järgmistest mittetunnustamise ja täideviimisest keeldumise põhjustest.

5.5.1. Mittetäielik või ebaõige tunnistus (artikli 9 lõike 1 punkt a)

Artiklis 4 osutatud tunnistus on mittetäielik või ei vasta selgelt kohtuotsusele ning seda ei ole täidesaatva riigi pädeva asutuse määratud mõistlikuks tähtajaks täiendatud ega parandatud.

5.5.2. Edastamiskriteeriumide täitmatajätmine (artikli 9 lõike 1 punkt b)

Artikli 4 lõikes 1 sätestatud kriteeriumid ei ole täidetud (vt lisaselgitus punktis 2.3.1).

5.5.3. Ne bis in idem (artikli 9 lõike 1 punkt c)

Karistuse täideviimine oleks vastuolus *ne bis in idem* põhimõttega.

Euroopa Kohus on teinud mitu kohtuotsust, mis käsitlevad *ne bis in idem* põhimõtte tõlgendamist seoses Schengeni konventsiooni artikliga 54. Need kohtuotsused on kohtuasjas C-261/09 Mantello ⁽⁵⁸⁾ tehtud kohtuotsuse alusel kohaldatavad raamotsuse 2002/584 suhtes ning neis on selgitatud selliseid mõisteid nagu „lõplik otsus“, „sama tegu“ ja „karistus on kantud“. Euroopa Kohus on oma otsuses kohtuasjas C-129/14 PPU Spasic ⁽⁵⁹⁾ sedastanud, et Schengeni konventsiooni artikkel 54 on kooskõlas ELi põhiõiguste harta artikliga 50, kus on sätestatud *ne bis in idem* põhimõte.

Schengeni konventsiooni artikkel 54

„Isikut, kelle suhtes üks konventsiooniosaline on langetanud lõpliku kohtuotsuse, ei või teine konventsiooniosaline sama teo eest vastutusele võtta, tingimusel et kui isikule on karistus määratud, on ta selle ära kandnud või kannab seda või seda ei saa otsuse langetanud konventsiooniosalise õiguse alusel enam täitmisele pöörata.“

ELi põhiõiguste harta artikkel 50

„Mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeld

Kedagi ei tohi uuesti kohtu alla anda ega karistada kuriteo eest, milles ta on liidu territooriumil seaduse järgi juba lõplikult õigeks või süüdi mõistetud.“

5.5.4. Kahepoolse karistatavuse puudumine (artikli 9 lõike 1 punkt d)

Artikli 7 lõikes 3 nimetatud juhul ning kui täidesaatev riik on teinud artikli 7 lõike 4 alusel avalduse, võib täidesaatva riigi pädev asutus artikli 7 lõikes 1 nimetatud juhtumi korral keelduda kohtuotsuse tunnustamisest, kui kohtuotsus on seotud tegudega, mis ei ole täidesaatva riigi õigusaktide alusel kvalifitseeritavad kuriteona.

Keeldumise põhjus on seega seotud

- 1) kuritegudega, mis ei kuulu mõnda neist 32 kuritegude kategooriast, mis on loetletud artikli 7 lõikes 1;
- 2) kuritegudega, mis kuuluvad ühte artikli 7 lõikes 1 nimetatud kuritegude kategooriasse, kuid on karistatavad väljaandjariigis vaid vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava meetmega, mille maksimaalne pikkus on alla kolme aasta;

⁽⁵⁶⁾ Eelkõige oma otsuses kohtuasjas C-123/08 Wolzenburg (punkt 57) ning otsuses liidetud kohtuasjades C-404/15 ja C-659/15 PPU Aranyosi ja Căldăraru (punkt 80)).

⁽⁵⁷⁾ Vt sellega seoses ka Euroopa Kohtu 29. juuni 2017. aasta otsus C-579/15 Popławski, ECLI:EU:C:2017:503, punkt 21.

⁽⁵⁸⁾ Euroopa Kohtu 16. novembri 2010. aasta otsus C-261/09 Mantello, ECLI:EU:C:2010:683.

⁽⁵⁹⁾ Euroopa Kohtu 27. mai 2014. aasta otsus C-129/14 PPU Spasic, ECLI:EU:C:2014:586.

3) kõikide kuritegudega, kui on tehtud artikli 7 lõike 4 kohane avaldus.

Seoses maksude ja tollimaksude ning tolli- ja rahavahetustehingutega ei tohi keelduda kohtuotsuse tunnustamisest ja täideviimisest põhjusel, et täidesaatva riigi õigusaktides ei ole kehtestatud samasuguseid tolli- või muid makse või selles ei ole samasuguseid makse, tollimakse ning tolli- ja rahavahetustehinguid käsitlevad eeskirju nagu väljaandjariigi õigusaktides.

Euroopa Kohus on oma otsuses kohtuasjas C-289/15 Grundza selgitanud, kuidas tuleb hinnata kahepoolse karistatavuse tingimust (vt punkt 5.3).

5.5.5. Karistuse täideviimine on aegunud (artikli 9 lõike 1 punkt e)

Karistuse täideviimine on täidesaatva riigi õigusaktide alusel aegunud.

5.5.6. Täidesaatva riigi õigusaktidest tulenev puutumatus (artikli 9 lõike 1 punkt f)

Täidesaatva riigi õigusaktide kohaselt kehtib puutumatus, mis muudab karistuse täideviimise võimatuks.

5.5.7. Kriminaalvastutuse iga (artikli 9 lõike 1 punkt g)

Karistus on määratud isikule, keda täidesaatva riigi õigusaktide kohaselt ei saa tema vanuse tõttu veel kriminaalvastutusele võtta tegude eest, mille kohta kohtuotsus vastu võeti.

Kriminaalvastutuse ea alampiir on määratletud liikmesriikide õiguses erinevalt. See keeldumise põhjus on kohaldatav siis, kui täidesaatvas liikmesriigis võiks asjaomase isiku suhtes tema vanuse tõttu algatada vaid tsiviil- või haldusmenetluse, kuid mitte kriminaalmenetluse.

Euroopa Kohus on seoses raamotsusega 2002/584 selgitanud, ⁽⁶⁰⁾ et vahistamismäärust täitev õigusasutus peab ⁽⁶¹⁾ keelduma vaid selliste alaealiste üleandmisest, kes vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse kohaselt ei ole veel jõudnud sellisesse ikka, et neid võiks võtta nende suhtes tehtud vahistamismääruse aluseks olevate tegude eest kriminaalvastutusele. Selle hindamiseks peab õigusasutus vaid kontrollima, kas asjaomane isik on jõudnud sellisesse ikka, et teda võib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis võtta vahistamismääruse aluseks olevate tegude eest kriminaalvastutusele. Õigusasutus ei pea vaatlema täiendavaid individuaalse hindamise tingimusi, mis on selle liikmesriigi õiguses konkreetselt ette nähtud alaealise isiku suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks või tema kriminaalkorras karistamiseks.

5.5.8. Kanda jäänud karistus on liiga lühike (artikli 9 lõike 1 punkt h)

Ajal, mil täidesaatva riigi pädev asutus kohtuotsuse kätte saab, on karistusest jäänud kanda alla kuue kuu.

Võttes arvesse raamotsuses ette nähtud 120 päeva pikkust maksimumtähtaega (90 päeva kohtuotsuse tunnustamise kohta lõpliku otsuse tegemiseks (vt artikli 12 lõige 2) pluss 30 päeva süüdimõistetud isiku üleandmiseks (vt artikli 15 lõige 1)), ei pruugi täidesaatev riik pidada üleandmist asjakohaseks, kui karistusest on jäänud kanda vähem kui kuus kuud. Siinkohal on oluline see aeg, millal täidesaatev riik kohtuotsuse kätte sai.

5.5.9. Tagaselja kohtumõistmine (artikli 9 lõike 1 punkt i)

Raamotsust on muudetud raamotsusega 2009/299, millega on artikli 9 lõikesse 1 lisatud punkt i tagaselja tehtud otsuste kohta. Need sätted puudutavad olukordi, kus täidesaatev asutus on saanud tunnustamiseks ja karistuse täideviimiseks kohtuotsuse, mis on tehtud väljaandjariigis menetluses, kus asjaomane isik kohal ei viibinud.

Raamotsuse artikli 9 lõike 1 punktis i on sätestatud põhjus, millele tuginedes keelduda karistuse täideviimisest, kui vastavalt artiklis 4 sätestatud tunnistusele ei ilmunud asjaomane isik isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.

Sellel eeskirjal on siiski mitu erandit. Täidesaatev asutus ei saa keelduda kohtuotsuse tunnustamisest ja karistuse täideviimisest põhjusel, et otsus on tehtud tagaselja, kui tunnistusel on märgitud, et kooskõlas väljaandjariigi õigusaktides määratletud täiendavate menetlusnõuetega

⁽⁶⁰⁾ Euroopa Kohtu 23. jaanuari 2018. aasta otsus C-367/16 Dawid Piotrowski, ECLI:EU:C:2018:27.

⁽⁶¹⁾ Raamotsuse 2002/584 artikli 3 lõike 3 kohaselt on see kohustuslik keeldumise põhjus, samas kui raamotsuses on sama keeldumise põhjus vabatahtlik.

i) ja õigeaegselt

- esitati asjaomasele isikule kohtukutse isiklikult ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, või sai asjaomane isik tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et asjaomane isik oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik,

ning

- teavitati asjaomast isikut sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule,

või

ii) on asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks enda või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul ka kaitseb,

või

iii) ning pärast seda, kui asjaomasele isikule otsus kätte toimetati ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine,

- teatas asjaomane isik selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust,

või

- ei nõudnud asjaomane isik asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul.

Euroopa Kohus on seoses raamotsusega 2002/584 juba teinud mõned otsused tagaselja kohtumõistmise kohta.

Otsuses kohtuasjas C-399/11 Melloni ⁽⁶²⁾ vaadeldakse küsimust, kas raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus kohaldab samas sättes täpsustatud juhtudel karistuse täitmisele pööramiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes tingimust, et tagaselja tehtud süüdimõistvat otsust peab saama vahistamismääruse teinud liikmesriigis teista.

Euroopa Kohus leiab, et raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõikega 1 on ette nähtud vabatahtlik alus tagaselja mõistetud karistuse täitmiseks välja antud Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmiseks. Sellele alusele tuginemise vabadust piiravad siiski neli erandit, mis on sätestatud raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõike 1 punktides a–d. Euroopa Kohus sedastab, et neis neljas olukorras ei või Euroopa vahistamismäärust täitev õigusasutus kohaldada tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmise suhtes tingimust, et süüdimõistmist peab saama süüdimõistetu juuresolekul teista.

Peale selle on tehtud mitu kohtuotsust selle kohta, kuidas tõlgendada mõistet „kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti“ raamotsuse 2002/584 artikli 4a lõike 1 tähenduses ⁽⁶³⁾.

5.5.10. Süüdistuse esitamine enne üleandmist sooritatud muu kuriteo eest (artikli 9 lõike 1 punkt j)

Täidesaatev riik esitab enne artikli 12 lõike 1 kohase otsuse tegemist väljaandjariigi pädeva asutuse nõusoleku saamiseks artikli 18 lõike 3 kohase taotluse ning väljaandjariik ei nõustu vastavalt artikli 18 lõike 2 punktile g asjaomase isiku vastu süüdistuse esitamisega, tema süüdimõistmisega ega muul viisil tema vabaduse piiramisega täidesaatvas riigis enne üleandmist sooritatud muu kuriteo kui üleandmise aluseks oleva kuriteo eest. Põhjenduse 23 kohaselt on artikli 18 lõikes 1 öeldud, et kui lõikes 2 sätestatud eranditest ei tulene teisiti, on erikohustuse reegel kohaldatav ainult siis, kui isik on täidesaatvale riigile üle antud. Seda ei tuleks kohaldada juhtudel, kui isik ei ole täidesaatvale riigile üle antud, näiteks kui isik on põgenenud täidesaatvasse riiki.

⁽⁶²⁾ Euroopa Kohtu 26. veebruari 2013. aasta otsus C-399/11 Melloni, ECLI:EU:C:2013:107.

⁽⁶³⁾ Euroopa Kohtu 24. mai 2016. aasta otsus C-108/16 PPU Dworzecki, ECLI:EU:C:2016:346; Euroopa Kohtu 10. augusti 2017. aasta otsus C-270/17 PPU Tupikas, ECLI:EU:C:2017:628; Euroopa Kohtu 10. augusti 2017. aasta otsus C-271/17 PPU Zdziaszek, ECLI:EU:C:2017:629, ning Euroopa Kohtu 22. detsembri 2017. aasta otsus C-571/17 PPU Ardic, ECLI:EU:C:2017:1026.

5.5.11. Psühhiaatriline abi või ravi või muu vabadusekaotust hõlmav meede (artikli 9 lõike 1 punkt k)

Määratud karistus hõlmab psühhiaatrilist abi või ravi või muud vabadusekaotust hõlmavat meedet, mida ei saa vaatamata artikli 8 lõikele 3 teostada täidesaatvas riigis kooskõlas selle liikmesriigi õigus- või tervishoiusüsteemiga.

Põhjenduses 19 on öeldud, et artikli 9 lõike 1 punktis k osutatud juhtudel peaks täidesaatev riik kaaluma võimalust karistust vastavalt raamotsusele kohandada, enne kui ta keeldub tunnustamast ja täide viimast karistust, mis sisaldab mõnda muud meedet kui vabadusekaotuslik karistus.

Põhjenduse 20 kohaselt võib artikli 9 lõike 1 punktis k nimetatud keeldumise põhjust kohaldada ka juhtudel, kui isik ei ole mõistetud süüdi kuriteos, ehkki pädev asutus kasutas kuriteost tulenevalt vabadust piiravat meedet, mis ei ole vabadusekaotuslik karistus.

5.5.12. Ekstraterritoriaalsus (artikli 9 lõike 1 punkt l)

Kohtuotsus on seotud kuritegudega, mis täidesaatva riigi õiguse kohaselt on käsitletavad kuritegudena, mis on täielikult või suures või olulises osas toime pandud tema territooriumil või tema territooriumiga samaväärses kohas.

Vastavalt põhjendusele 21 tuleks territooriumiga seotud keeldumise põhjust kohaldada ainult erandjuhtudel ning tehes raamotsuse sätete kohaselt võimalikult ulatuslikku koostööd, võttes seejuures arvesse raamotsuse eesmärki. Kõik selle keeldumise põhjuse kohaldamiseks tehtavad otsused peaksid tuginema iga üksikjuhtumi korral tehtavale analüüsile ning neile peaksid eelnema konsultatsioonid väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevate asutuste vahel.

5.6. *Osaline tunnustamine ja täideviimine*

Raamotsus võimaldab täidesaatval riigil konsulteerida väljaandjariigi pädeva asutusega, et jõuda koostööst keeldumise asemel kokkuleppele karistuse osalises tunnustamises ja täideviimises, kui täelik tunnustamine ei peaks olema võimalik (artikkel 10).

Riigid võivad iga üksikjuhtumi korral eraldi kokku leppida karistuse osalises tunnustamises ja täideviimises vastavalt enda kehtestatud tingimustele, tingimusel et sellise tunnustamise ja täideviimise tulemusel karistuse kestus ei pikene. Sellise kokkuleppe puudumise korral võetakse tunnistus tagasi.

6. **Süüdimõistetud isiku üleandmine**

6.1. *Füüsilise üleandmise tähtaeg*

Aluspõhimõte on, et kui süüdimõistetud isik on väljaandjariigis, toimub üleandmine väljaandjariigi ja täidesaatva riigi vahel kokku lepitud ajal, kuid mitte hiljem kui 30 päeva pärast seda, kui täidesaatev riik on teinud lõpliku otsuse kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta, välja arvatud juhul, kui üleandmist takistavad ettenägematud asjaolud (artikli 15 lõige 1).

Kui süüdimõistetud isiku üleandmist artikli 15 lõikes 1 sätestatud aja jooksul takistavad ettenägematud asjaolud, võtavad väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevad asutused viivitamata teineteisega ühendust. Üleandmine toimub niipea, kui nimetatud asjaolusid enam ei ole. Väljaandjariigi pädev asutus teavitab viivitamatult täidesaatva riigi pädevat asutust ja lepib kokku uue üleandmise kuupäeva. Sellisel juhul toimub üleandmine kümne päeva jooksul alates uuest kokkulepitud kuupäevast (artikli 15 lõige 2).

6.2. *Läbivedu teise liikmesriigi kaudu*

Vältimaks piiranguid süüdimõistetud isiku viimisel väljaandjariigist täidesaatvasse riiki läbi teiste liikmesriikide territooriumi, edastab väljaandjariik tunnistuse koopia ja läbiveotaotluse asjakohastele läbivedu lubavatele liikmesriikidele. Liikmesriik, kellelt taotletakse läbiveo lubamist, teavitab oma otsusest hiljemalt ühe nädala jooksul läbiveotaotluse saamisest (artikli 16 lõiked 1–3).

Tunnistuse koopia ja läbiveotaotlust ei tule edastada juhul, kui kasutatakse õhutransporti, mille puhul ei toimu lennugraafikuhaseid vahemaandumisi ühe või mitme liikmesriigi territooriumil (vrd artikli 16 lõige 5).

6.3. Üleandmiskulud

Raamotsuse kohaldamisest tulenevad kulud kannab täidesaatev riik, välja arvatud kulud, mis tekivad süüdimõistatud isiku üleandmisel täidesaatevale riigile, ning kulud, mis tekivad eranditult väljaandjariigi territooriumil ja mille kannab väljaandjariik (artikkel 24).

6.4. Reisidokumendid

Ehkki seda ei ole raamotsuse nimetatud, on reisidokumentide väljastamine väga oluline, et raamotsust oleks võimalik praktikas sujuvalt kohaldada. Kehtivat reisidokumenti peetakse oluliseks ja vajalikuks üleandmise eeltingimuseks (lisateavet leiab Euroopa Vanglate ja Kinnipidamisasutuste Organisatsiooni koostatud süüdimõistatud isikute üleandmise käsiraamatust) ⁽⁶⁴⁾.

7. Karistuse täideviimine

7.1. Täideviimise suhtes kohaldatav õigus

Raamotsuses on selgelt sätestatud, et karistuse täideviimine on reguleeritud täidesaateva riigi õigusega. Üksnes täidesaateva riigi asutused on pädevad otsustama täitemenetluse üle ja määrama kindlaks kõik sellega seotud meetmed, sealhulgas enneaegse või tingimisi vabastamise põhjused (artikkel 17).

7.2. Mahaarvamine

Täidesaateva riigi pädev asutus arvab kantava vabadusekaotuse kogukestusest täies mahus maha juba kantud vabadusekaotuse, mis oli seotud kohtuotsuse sisuks oleva karistusega (artikli 17 lõige 2) ⁽⁶⁵⁾.

7.3. Enneaegne ja tingimisi vabastamine

See, kui palju aega veedab süüdimõistatud isik tegelikult vangis, sõltub suures osas täidesaatevas riigis enneaegse ja tingimisi vabastamise suhtes kohaldatavatest õigusnormidest. Liikmesriikidevahelised erinevused on siin märkimisväärsed: näiteks lastakse süüdimõistatud isik mõnes liikmesriigis vabaks pärast seda, kui on kantud kaks kolmandikku karistusest, teistes pärast seda, kui karistusest on kantud kolmandik ⁽⁶⁶⁾.

Täidesaateva riigi pädev asutus teatab taotluse korral väljaandjariigi pädevale asutusele sätetest, mida kohaldatakse võimaliku enneaegse või tingimisi vabastamise suhtes. Selle teabe saamisel võib väljaandjariik selliste sätete kohaldamisega nõustuda või otsustada tunnistuse tagasi võtta ja üleandmisprotsessi lõpetada (artikli 17 lõige 3).

Liikmesriigid võivad ette näha, et igas enneaegse või tingimisi vabastamise otsuses võib arvesse võtta väljaandjariigi osutatud siseriiklikke õigusnorme, mille kohaselt on isikul õigus tingimisi vabastamisele kindlaksmääratud ajal (artikli 17 lõige 4).

On soovitatav, et täidesaatev riik esitaks väljaandjariigile ja süüdimõistatud isikule selget teavet ja selgitusi oma kohaldatavate tingimisi vabastamist käsitlevate sätete kohta. Vaid kohaldatavatele õigusnormidele osutamist ei pruugi piisata.

7.4. Amnestia ja armuandmine

Nii väljaandjariik kui ka täidesaatev riik võib anda süüdimõistetule armu või amnestiat (artikli 19 lõige 1).

⁽⁶⁴⁾ <https://www.europis.org/file/europis-resource-book-on-the-transfer-of-sentenced-prisoners-under-eu-framework-decision-909/>.

⁽⁶⁵⁾ Seoses küsimusega, kas täidesaatev riik võib arvesse võtta väljaandjariigi vanglas tehtud tööd, vt Euroopa Kohtu 8. novembri 2016. aasta otsus C-554/14 Ognyanov, ECLI:EU:C:2016:835. Selles kohtuasjas leidis kohus, et raamotsust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mida tõlgendatakse selliselt, et see lubab täidesaateval riigil lühendada süüdimõistetu karistust tulenevalt sellest, et ta väljaandjariigis kinnipidamise ajal töötas, kuigi viimati nimetatud riigi pädevad asutused ei ole oma õiguse kohaselt karistust lühendanud.

⁽⁶⁶⁾ Vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 15. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas Veermäe vs. Soome, kaebus nr 38704/03, ning Euroopa Inimõiguste Kohutu 27. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas Szabó vs. Rootsi, kaebus nr 28578/03. Euroopa Inimõiguste Kohus leiab, et võimalus kohaldada täidesaatevas riigis *de facto* pikemat vanglakaristust ei muuda iseenesest vabaduse piiramist meelevaldseks, seni kui kantav karistus ei ületa karistuse määranud riigis kriminaalmenetluses määratud karistust. Kohus siiski ei välista, et ebaproportsionaalselt pikem *de facto* karistus võib põhjustada Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 5 alusel probleemi ja seega tuua kaasa karistuse määranud riigi vastutuse. Selleks tuleb aga näidata, millised oleksid piisavad põhjused, mis annavad alust arvata, et täidesaatevas riigis kantava karistuse pikkus oleks selgelt ebaproportsionaalselt pikem karistuse määranud riigis kanda tulnud karistuse kestusest.

7.5. Kohtuotsuse teistmine

Kui taotletakse kohtuotsuse teistmist, on teistmistaohtluste üle õigus otsustada ainult väljaandjariigil (artikli 19 lõige 2).

7.6. Kohtuotsuse täideviimise õigus

Väljaandjariik ei tohi astuda karistuse täideviimiseks edasisi samme, kui selle täideviimine täidesaatvas riigis on alanud, välja arvatud juhul, kui karistuse täideviimise õigus läheb tagasi väljaandjariigile, pärast seda kui täidesaatev riik on teavitanud väljaandjariiki otsuse osalisest mittetäitmisest (artikkel 22).

7.7. Teavitamiskohustused

Raamotsuses on sätestatud nii väljaandjariigile kui ka täidesaatvale riigile üksikasjalikud teavitamiskohustused, mida kohaldatakse nii enne kui ka pärast üleandmist.

Väljaandjariigi pädev asutus peab teavitama viivitamatult täidesaatva riigi pädevat asutust igast otsusest või meetmest, mille tulemusena karistus ei ole enam kohe või teatava aja möödumisel täideviidav (artikkel 20). Täidesaatva riigi pädev asutus lõpetab karistuse täideviimise niipea, kui ta on selle teabe saanud.

Täidesaatva riigi pädev asutus teavitab viivitamatult väljaandjariigi pädevat asutust mis tahes viisil, mis jätab kirjaliku jälje (artikkel 21),

- a) kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisest mõne teise liikmesriigi pädevale asutusele põhjusel, et täidesaatev riik ei olnud pädev seda tunnustama;
- b) asjaolust, et tegelikkuses on karistust võimatu täide viia, sest pärast kohtuotsuse ja tunnistuse edastamist täidesaatvale riigile ei ole süüdimõistetud isikut võimalik täidesaatva riigi territooriumilt leida, millisel juhul ei ole täidesaatval riigil kohustust karistust täide viia;
- c) lõplikust kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise otsusest ning selle kuupäevast;
- d) mis tahes otsusest kohtuotsust mitte tunnustada ning karistust mitte täide viia, tuginedes artiklis 9 sätestatud keeldumise põhjustele, ning sellise otsuse põhjustest;
- e) mis tahes otsusest karistust kohandada (artikli 8 lõige 2 või 3) ning sellise otsuse põhjustest;
- f) mis tahes otsusest karistust mitte täide viia amnestia või armuandmise korral (artikli 19 lõige 1) ning sellise otsuse põhjustest;
- g) tingimisi vabastamise perioodi algusest ja lõpust, kui väljaandjariik on nii tunnistusel märkinud;
- h) süüdimõistetud isiku kinnipidamiskohast põgenemisest;
- i) karistuse täideviimisest, niipea kui see on lõpule viidud.

8. Erikohustuse reegel

Täidesaatvale riigile üle antud isikut ei või „kohtu alla anda, süüdi mõista või muul viisil temalt vabadust võtta kuriteo eest, mis on toime pandud enne tema üleandmist, kuid mis ei ole üleandmise aluseks olev tegu“ (artikkel 18).

Põhjenduse 23 kohaselt on erikohustuse reegel kohaldatav ainult siis, kui isik on täidesaatvale riigile üle antud. Seda ei tuleks kohaldada juhtudel, kui isik ei ole täidesaatvale riigile üle antud, näiteks kui isik on põgenenud täidesaatvasse riiki.

Samas kehtib erikohustuse põhimõttest mitu erandit (vt artikli 18 lõige 2). Isik võidakse täidesaatvas riigi kohtu alla anda:

- a) kui isik, kellel on olnud võimalus lahkuda täidesaatva riigi territooriumilt, ei ole seda teinud 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku vabastamist või kui ta on sellele territooriumile pärast lahkumist tagasi pöördunud;
- b) kui kuriteo eest ei saa karistada vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega;
- c) kui kriminaalmenetlus ei anna alust isikuvabadust piirava meetme kohaldamiseks;

- d) kui süüdimõistetud isiku suhtes võidakse kohaldada rahalist karistust või muud kui vabadust piiravat meetet, eelkõige rahaträhvi või seda asendavat meetet, isegi kui karistuse või meetmega võib kaasneda tema isikuvabaduse piiramine;
- e) kui isik nõustus üleandmisega;
- f) kui süüdimõistetud isik on üleandmise järgselt sõnaselgelt loobunud õigusest erikohustuse reegli kohaldamisele seoses enne üleandmist toime pandud konkreetsete kuritegedega. Loobumisotsus esitatakse täidesaatva riigi pädevale õigusalasele ning dokumenteeritakse vastavalt selle riigi õigusele. Loobumisotsus vormistatakse nii, et on selge, et isik on teinud selle vabatahtlikult ning olles täielikult teadlik selle tagajärgedest. Selleks on isikul õigus õigusalasele nõustamisele;
- g) eespool nimetatud juhtudel, kui väljaandjariik annab oma nõusoleku.

Nõustumistaotlus koos raamotsuse 2002/584 artikli 8 lõikes 1 nimetatud teabega ⁽⁶⁷⁾ ja tõlkega esitatakse väljaandjariigi pädevale asutusele. Nõusolek antakse, kui isiku üleandmine oleks raamotsuse 2002/584 kohaselt kohustuslik. Otsus tehakse hiljemalt 30 päeva pärast taotluse saamist. Raamotsuse 2002/584 artiklis 5 osutatud olukordades annab täidesaatev riik selles artiklis sätestatud tagatised (vt artikli 18 lõige 3) ⁽⁶⁸⁾.

III OSA. MITMESUGUST

9. Pädevate asutuste vaheline teabevahetus menetluse eri etappides

Raamotsusega on ette nähtud, et väljaandjariik ja täidesaatev riik konsulteerivad protsessi eri etappides korrapäraselt. Konsulteerimine, mille eesmärk on tõhustada koostööd, on sageli menetluse kohustuslik osa.

1. Täidesaatev riik on kohustatud konsulteerima väljaandjariigiga, kui ta kavatseb keelduda artikli 9 lõike 1 punktides a, b, c, i, k ja l sätestatud põhjustel (artikli 9 lõige 3).
2. Täidesaatev riik võib konsulteerida iga üksikjuhtumi korral väljaandjariigi pädeva asutusega, et jõuda koostööst keeldumise asemel kokkuleppele karistuse osalises tunnustamises ja täideviimises, kui täielik tunnustamine ei peaks olema võimalik (artikkel 10).
3. Juhul kui ilmnevad ettenägematud asjaolud, mis takistavad üleandmist riikide vahel algselt kokku lepitud kuupäeval, peavad väljaandjariik ja täidesaatev riik omavahel konsulteerima, et määrata kindlaks uus üleandmise kuupäev (artikli 12 lõige 3).

Menetluses osalevate riikide teabevahetus peab toimuma asjakohasel viisil, nt e-posti, telefoni või kirja teel (vt ka põhjendus 18).

Pädevate asutuste vahelist teabevahetust hõlbustavad Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ja Eurojust ⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁷⁾ Raamotsuse 2002/584 artikli 8 lõike 1 kohaselt tuleb esitada järgmine teave: a) tagaotsitava isikuandmed ja kodakondsus; b) vahistamismääruse teinud õigusalase nime, aadress, telefoni- ja faksinumber ning elektronposti aadress; c) tõendid täidetava kohtuotsuse, vahistamismääruse või mis tahes muu sama mõjuga täidetava kohtuotsuse kohta; d) süüte laad ja õiguslik klassifikatsioon; e) süüte toimepaneku tehilude kirjeldus, sealhulgas aeg, koht ja tagaotsitava isiku kuriteos osalemise laad; f) lõpliku kohtuotsuse olemasolu korral määratud karistus või kuriteo eest ettenähtud karistusmäär vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse alusel; g) võimaluse korral muud süüte tagajärjed.

⁽⁶⁸⁾ Raamotsuse 2002/584 artiklis 5 on sätestatud järgmised tagatised:

- kui Euroopa vahistamismääruse aluseks oleva süüte eest saab karistada eluaegse vabadusekaotusega või eluaegse vabadust piirava julgeolekumeetmega, võib nimetatud vahistamismääruse suhtes kohaldada tingimust, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigussüsteemis oleks sätestatud määratud karistuse või meetme läbivaatamine taotluse esitamise korral või hiljemalt 20 aasta möödumisel või armuandmismeedmed, mida saab isiku suhtes kohaldada vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse või tavade alusel, mille eesmärk on kõnealuse karistuse või meetme täitmata jätmise;
- kui isik, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus kohtu alla andmiseks, on vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik või omab seal elukohta, võib üleandmise suhtes kohaldada tingimust, et see isik tuuakse pärast ülekuulamist vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki tagasi, et ta saaks seal kanda vabadusekaotust või täita vabadust piiravat julgeolekumeedet, mis on talle määratud vahistamismääruse teinud liikmesriigis.

⁽⁶⁹⁾ Vt Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku ja Eurojusti ühisdokument „European Judicial Network and Eurojust – What can we do for you?“, mis on kättesaadav nii Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kui ka Eurojusti veebisaidil.

10. Seos muude lepingutega

Alates 5. detsembrist 2011 on ELi liikmesriikide vahelise üleandmise korral raamotsusega asendatud järgmised konventsioonid (liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelise üleandmise juhtudel on need endiselt kohaldatavad) (artikli 26 lõige 1):

- Euroopa Nõukogu 1983. aasta konventsioon (leping nr 112) ja selle 1997. aasta lisaprotokoll (leping nr 167);
- Euroopa Nõukogu 1970. aasta kohtuotsuste rahvusvahelise kehtivuse konventsioon (leping nr 70);
- Schengeni 1990. aasta konventsiooni III jaotise 5. peatükk ning
- Euroopa ühenduste liikmesriikide 13. novembri 1991. aasta konventsioon välisriigi süüdimõistvate kohtuotsuste täitmisele pööramise kohta.

Liikmesriigid võivad jätkata kehtivate kahe- või mitmepoolsete lepingute või kokkulepete kohaldamist pärast 27. novembrit 2008 või selliseid lepinguid ja kokkuleppeid sõlmida, kui need võimaldavad laiendada raamotsuse eesmärgi ning aitavad karistuste täideviimise korda veelgi lihtsustada või hõlbustada (artikli 26 lõiked 2 ja 3). Liikmesriigid peavad esitama nõukogule ja komisjonile ajakohastatud teavet selliste kohaldatavate kahepoolsete lepingute või mis tahes uute lepingute või kokkulepete kohta kolme kuu jooksul pärast nende allkirjastamist (artikli 26 lõige 4) ⁽⁷⁰⁾.

11. Seos muude kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö vahenditega

11.1. Raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse kohta

Raamotsuse ja raamotsuse 2002/584 vaheline seos on sätestatud raamotsuse artiklis 25 ja põhjenduses 12.

Raamotsuse 2002/584 artikli 4 lõikega 6 on ette nähtud, et kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks ja tagaotsitav viib vahistamismäärust täitvas riigis või on selle kodanik või tal on seal elukoht, võib see riik täita karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme vastavalt oma siseriiklikule õigusele.

Raamotsuse 2002/584 artikli 5 lõikes 3 on sätestatud, et kui isik, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus kohtu alla andmiseks, on vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik või tal on seal elukoht, võib üleandmise suhtes kohaldada tingimust, et see isik tuuakse pärast ülekuulamist vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki tagasi, et ta saaks seal kanda vabadusekaotust või täita vabadust piiravat julgeolekumeedet, mis on talle määratud vahistamismääruse teinud liikmesriigis ⁽⁷¹⁾.

Raamotsuse artikli 25 ja põhjenduse 12 kohaselt kohaldatakse karistuse täideviimisel juhtudel, kui on kohaldatav raamotsuse 2002/584 artikli 4 lõige 6 ja artikli 5 lõige 3, siseriiklikku õigust, millega kohaldatakse raamotsust *mutatis mutandis* selles ulatuses, nagu see on kooskõlas raamotsusega 2002/584. See tähendab ka seda, et kinni tuleb pidada karistuse kohandamise eeskirjades ette nähtud piirangutest (st raamotsuse artiklis 8 sätestatud jätkuva täideviimise põhimõttest) ⁽⁷²⁾.

Euroopa Kohus on selgitanud, et iga keeldumine Euroopa vahistamismääruse täitmisest raamotsuse 2002/584 artikli 4 lõike 6 alusel eeldab, et vahistamismäärust täitev liikmesriik võtaks tõelise kohustuse viia tagaotsitavale isikule mõistetud vabadusekaotuslik karistus täide, mistõttu ei saa pelka asjaolu, et see liikmesriik teatab, et ta on „nõus“ viima selle karistuse täide, pidada sellise keeldumise jaoks sobivaks põhjenduseks ⁽⁷³⁾.

See tähendab, et Euroopa vahistamismäärust täitev õigusasutus peab enne, kui ta keeldub raamotsuse 2002/584 artikli 4 lõike 6 alusel vahistamismääruse täitmisest, kontrollima, kas karistuse üldse saab täide viia kooskõlas siseriikliku õigusega, millega rakendatakse raamotsust.

Kui täidesaatev liikmesriik leiab, et ta ei saa ise karistuse täideviimist tagada, on ta karistamatuse vältimiseks kohustatud täitma Euroopa vahistamismääruse ja andma tagaotsitava seega üle väljaandjariigile ⁽⁷⁴⁾.

⁽⁷⁰⁾ Kahepoolsed lepingud on praegu sõlmitud Põhjamaa riikide vahel (Rootsi, Taani ja Soome) ning Slovakkia ja Tšehhi Vabariigi vahel.

⁽⁷¹⁾ Vt pooleliolev kohtuasi C-314/18: eelotsusetaotlus, mille on esitanud Rechtbank Amsterdam (Madalmaad) 8. mail 2018 – Openbaar Ministerie vs. SF.

⁽⁷²⁾ Vt pooleliolev kohtuasi C-314/18: eelotsusetaotlus, mille on esitanud Rechtbank Amsterdam (Madalmaad) 8. mail 2018 – Openbaar Ministerie vs. SF.

⁽⁷³⁾ Euroopa Kohtu 29. juuni 2017. aasta otsus C-579/15 Popławski, ECLI:EU:C:2017:503, punkt 22.

⁽⁷⁴⁾ Euroopa Kohtu 29. juuni 2017. aasta otsus C-579/15 Popławski, ECLI:EU:C:2017:503, punkt 22.

Teave varasema Euroopa vahistamismääruse kohta tuleb esitada tunnistuse punktis f:

f) Seos mis tahes varasema Euroopa vahistamismäärusega:

- ☐ Vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks on tehtud Euroopa vahistamismäärus ning täidesaatev riik kohustub nimetatud vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täide viima (Euroopa vahistamismääruse raamotsuse artikli 4 lõige 6).

Euroopa vahistamismääruse tegemise kuupäev ja olemasolu korral viitenumber:

.....

Euroopa vahistamismääruse teinud asutuse nimi: .....

Täideviimisotsuse tegemise kuupäev ja olemasolu korral viitenumber: .....

Karistuse täideviimisotsuse teinud asutuse nimi: .....

- ☐ Euroopa vahistamismäärus on tehtud isiku vastutusele võtmiseks, kes on täidesaatva riigi kodanik või omab seal elukohta, ning täidesaatev riik on isiku üle andnud tingimusel, et isik saadetakse tagasi täidesaatvasse riiki väljasaatjariigis talle määratud vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks (Euroopa vahistamismääruse raamotsuse artikli 5 lõige 3).

Isiku üleandmise otsuse tegemise kuupäev: .....

Üleandmisotsuse teinud asutuse nimi: .....

Otsuse viitenumber (olemasolu korral): .....

Isiku üleandmise kuupäev, kui see on olemas: .....

11.2. Muud õigusaktid

11.2.1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/29/EL ⁽⁷⁵⁾ kuriteoohvrite õiguste kohta

Direktiiviga 2012/29/EL ohvrite õiguste kohta (edaspidi „kuriteoohvrite õiguste direktiiv“) on ette nähtud kuriteoohvrite teavitamine õigusrikkude vabastamisest kinnipidamiskohast (kuriteoohvrite õiguste direktiivi artikli 6 lõige 5). Peale selle on raamotsuse artikli 21 punktides h ja i sätestatud täidesaatva riigi kohustus teavitada väljaandjariiki süüdimõistetud isiku põgenemisest kinnipidamiskohast ja süüdimõistetud isiku vabastamisest (karistuse täideviimine on lõpule viidud). Paraku puudub kuriteoohvril õigus sellele, et teda teavitatakse üleandmisest. Juhul kui on teada, et kuriteoohvrite õigused võivad saada kahjustatud, on soovitatav, et väljaandjariik jagaks kõnealust teavet täidesaatva riigiga.

11.2.2. Raamotsus 2008/947/JSK ⁽⁷⁶⁾ vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite suhtes

Tähele tuleb panna üht olulist erinevust raamotsuse ja raamotsuse 2008/947/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite suhtes, edaspidi „raamotsus 2008/947“) vahel. Raamotsuses 2008/947 on selgelt öeldud, et seda ei kohaldata „selliste kriminaalasjades tehtud kohtuotsuste täitmise suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed ning mis kuuluvad nõukogu raamotsuse 2008/909/JSK reguleerimisalasse“ (raamotsuse 2008/947 artikli 1 lõike 3 punkt a). Peale selle on mõiste „alternatiivne mõjutusvahend“ määratletud kui karistus, millega määratakse kohustus või juhis, välja arvatud vabadusekaotuslik karistus, vabadust piirav meede või rahaline karistus (raamotsuse 2008/947 artikli 2 punkt 4).

⁽⁷⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57).

⁽⁷⁶⁾ Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/947/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtuotsuste ja vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste suhtes, et teostada tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite järelevalvet (ELT L 337, 16.12.2008, lk 102).

Kui isik ei täida kohustusi ja/või tingimusi, mis on talle ette nähtud tingimusliku meetme või alternatiivse mõjutusvahendi rakendamisel, ja otsuse teinud riik määrab talle vabadusekaotusliku karistuse, mis viiakse täide täidesaatvas riigis (vt raamotsuse 2008/947 artikli 14 lõige 4 ja artikkel 17), tuleb kohaldada raamotsust 2008/909, kuna raamotsuse 2008/947 alusel puudub õiguslik alus (välisriigis määratud) vabadusekaotusliku karistuse täideviimiseks.

Probleem võib tekkida seoses nn liitkaristustega, mida mõne liikmesriigi õigusaktide alusel on võimalik määrata. Kohtuotsus võib teinekord sisaldada karistust, mis on osaliselt vabadusekaotuslik ja osaliselt peatatud (katseajaga või ilma). Sellega seoses võidakse paluda, et liikmesriik viiks karistuse ellu nii raamotsuse kui ka raamotsuse 2008/947 alusel. Mõlema raamotsuse samaaegsel kohaldamisel võib kujuneda olukord, kus üle saab kanda vaid osa karistusest. Liikmesriigid peaksid käsitlema sellist olukorda juhtumipõhiselt.

I LISA

Raamotsuse 2008/909/JSK mitteametlik konsolideeritud versioon

Raamotsuse eestikeelne tekst

NÕUKOGU RAAMOTSUS 2008/909/JSK,

27. november 2008,

vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 31 lõike 1 punkti a ja artikli 34 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi algatust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu 15.–16. oktoobri 1999. aasta Tampere kohtumisel kiideti heaks vastastikuse tunnustamise põhimõtte, mis peaks liidus saama nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades tehtava õigusalse koostöö nurgakiviks.
- (2) Nõukogu võttis 29. novembril 2000. aastal kooskõlas Tampere järeldustega vastu kriminaalasjades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamiseks meetmeprogrammi, ⁽¹⁾ milles kutsutakse üles hindama vajadust tänapäevaste mehhanismide järele vabadusekaotuslike lõplike karistuste vastastikuseks tunnustamiseks (meede 14) ning laiendama süüdimõistetud isikute üleandmise põhimõtte kohaldamist liikmesriigis elavatele isikutele (meede 16).
- (3) Vabaduse, turvalisuse ja õiguse tugevdamist Euroopa Liidus käsitlevas Haagi programmis ⁽²⁾ nõutakse liikmesriikidelt meetmeprogrammi väljakujundamist, eelkõige lõplike vabadusekaotuslike karistuste täideviimise alal.
- (4) Kõik liikmesriigid on ratifitseerinud Euroopa Nõukogu 21. märtsi 1983. aasta kohtulikult karistatud isikute üleandmise konventsiooni. Selle konventsiooni kohaselt võib süüdimõistetud isikuid ülejäänud karistuse kandmiseks üle anda üksnes riigile, mille kodanikud nad on, ning ainult nende isikute ja asjassepuutuvate riikide nõusolekul. Nimetatud konventsiooni 18. detsembri 1997. aasta lisaprotokoll, mis võimaldab teataval tingimustel üleandmist ilma isiku nõusolekuta, ei ole kõik liikmesriigid ratifitseerinud. Kumbki dokument ei kehtesta põhimõttelist kohustust võtta süüdimõistetud isikute eest vastutust karistuse või kohtuotsuse täideviimiseks.
- (5) Kriminaalmenetluste menetlusõigused on oluline element vastastikuse usalduse tagamiseks liikmesriikidevahelises õigusalas koostöös. Liikmesriikide vahelised suhted, mida iseloomustab eriline vastastikune usaldus teiste liikmesriikide õigussüsteemide vastu, võimaldavad väljaandjariigi ametiasutuste tehtud otsuste tunnustamist täidesaatva riigi poolt. Seega tuleks ette näha kriminaalasjades tehtud kohtuotsuste täideviimist käsitlevates Euroopa Nõukogu dokumentides sätestatud koostöö edasiarendamine, eelkõige kui kohtuotsus puudutab liidu kodanikke, kellele on teises liikmesriigis määratud vabadusekaotuslik karistus või vabadust piirav meede. Olenemata vajadusest tagada süüdimõistetud isikule asjakohased kaitsemeetmed, ei peaks tema menetluses osalemine olema enam sõltuv sellest, et iga juhtumi korral nõutakse tema nõusolekut kohtuotsuse edastamiseks teisele liikmesriigile selle tunnustamiseks ning määratud karistuse täideviimiseks.

⁽¹⁾ EÜT C 12, 15.1.2001, lk 10.

⁽²⁾ ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.

- (6) Käesolevat raamotsust tuleks rakendada ja kohaldada viisil, mis võimaldab austada võrdõiguslikkuse, õigluse ja mõistlikkuse üldisi põhimõtteid.
- (7) Artikli 4 lõike 1 punktis c on valikut võimaldav säte, mis lubab edastada kohtuotsuse ja tunnistuse näiteks liikmesriiki, mille kodanik süüdimõistatud isik on, muudel juhtudel kui artikli 4 lõike 1 punktides a ja b osutatud juhtudel, või liikmesriiki, kus süüdimõistatud isik elab ja on seaduslikult elanud pidevalt vähemalt viis aastat ning tal on selles liikmesriigis alalise elamise õigus.
- (8) Artikli 4 lõike 1 punktis c osutatud juhtudel sõltub kohtuotsuse ja tunnistuse täidesaatvale riigile edastamine konsultatsioonidest väljaandja- ja täidesaatva riigi pädevate asutuste vahel ning täidesaatva riigi pädeva asutuse nõusolekust. Pädevad asutused peaksid arvesse võtma selliseid üksikasju nagu elukohas elamise kestus või muud seosed täidesaatva riigiga. Juhtudel, kus süüdimõistatud isiku võib siseriikliku õiguse või rahvusvaheliste õigusaktide kohaselt anda üle liikmesriigile ja kolmandale riigile, peavad väljaandja- ja täidesaatva riigi pädevad asutused omavahel konsulteerides kaaluma, kas karistuse täideviimine täidesaatvas riigis aitaks sotsiaalsele rehabilitatsioonile paremini kaasa kui täideviimine kolmandas riigis.
- (9) Karistuse täideviimine täidesaatvas riigis peaks suurendama süüdimõistatud isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni võimalust. Veendumaks, et karistuse täideviimine täidesaatvas riigis hõlbustab süüdimõistatud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni, peaks väljaandjariigi pädev asutus võtma arvesse selliseid üksikasju nagu näiteks isiku sidemed täidesaatva riigiga, kas ta peab seda perekondlike, keeleliste, kultuuriliste, sotsiaalsete ja majanduslike sidemetega paigaks või on tal muid seoseid täidesaatva riigiga.
- (10) Artikli 6 lõikes 3 nimetatud süüdimõistatud isiku arvamus võib olla kasulik peamiselt artikli 4 lõike 4 kohaldamisel. Mõiste „eelkõige“ on mõeldud hõlmama juhtusid, kus süüdimõistatud isiku arvamus sisaldab teavet, mis võib olla asjakohane seoses mittetunnustamise ja täideviimisest keeldumise põhjustega. Artikli 4 lõike 4 ja artikli 6 lõike 3 sätteid ei anna sotsiaalse rehabilitatsiooni alusel keeldumiseks põhjust.
- (11) Poola vajab rohkem aega kui teised liikmesriigid, et tegeleda teistes liikmesriikides süüdi mõistatud Poola kodanike üleandmisega seotud praktiliste ja materiaalsete tagajärgedega, arvestades eelkõige Poola kodanike suurenenud liikuvust liidus. Sel põhjusel tuleks ette näha ajutine piiratud erand maksimaalselt viieks aastaks.
- (12) Käesolevat raamotsust tuleks samuti kohaldada mutatis mutandis karistuste täideviimisel nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK (mis käsitleb Euroopa vahistamismäärust ja liikmesriikidevahelist üleandmiskorda) ⁽⁹⁾ artikli 4 lõikes 6 ja artikli 5 lõikes 3 sätestatud juhtudel. See tähendab muu hulgas, et täidesaatev liikmesriik võib kohtuotsuse tunnustamise ja täideviimise tingimusena teha kõnealuse raamotsuse kohaldamist piiramata kindlaks, kas esinevad käesoleva raamotsuse artiklis 9 sätestatud mittetunnustamise ja mitte-täideviimise põhjused, sealhulgas kontrollida, kas tegu on kahepoolsest karistatav, arvestades seda, kas täidesaatev riik on teinud käesoleva raamotsuse artikli 7 lõike 4 kohase avalduse, kui ta kaalub, kas isik raamotsuse 2002/584/JSK artikli 4 lõike 6 kohastel juhtudel üle anda või karistus täide viia.
- (13) Käesolev raamotsus austab põhiõigusi ja järgib põhimõtteid, mida tunnustatakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 ja mis on kajastatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eelkõige selle VI peatükis. Käesolevat raamotsust ei tuleks tõlgendada piiranguna otsuse täideviimisest keeldumiseks, kui on objektiivne alus arvata, et karistuse eesmärgiks on karistada isikut soo, rassi, usu, etnilise kuuluvuse, rahvuse, keele, poliitiliste vaadete või seksuaalse sättumuse alusel, või et see kahjustaks selle isiku olukorda mis tahes eespool nimetatud asjaoludel.
- (14) Käesoleva raamotsusega ei tohiks takistada liikmesriike kohaldamast oma põhiõiguslikke norme, mis käsitlevad nõuetekohast menetlust, ühinemisvabadust, ajakirjandusvabadust ja sõnavabadust muudes meediakanalites.
- (15) Käesolevat raamotsust tuleks kohaldada kooskõlas liidu kodanike õigusega vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil; see õigus tuleneb Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklist 18.

⁽⁹⁾ EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1.

- (16) Käesolevat raamotsust tuleks kohaldada kooskõlas kohaldatava ühenduse õigusega, sealhulgas eelkõige nõukogu direktiividega 2003/86/EÜ ⁽⁴⁾ ja 2003/109/EÜ ⁽⁵⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/38/EÜ ⁽⁶⁾.
- (17) Kui käesolevas raamotsuses on viidatud riigile, kus süüdimõistetud isik „elab“, tähendab see kohta, millega kõnealune isik on seotud hariliku viibimiskoha kaudu ning perekondlike, sotsiaalsete ja kutsealaste sidemetega.
- (18) Artikli 5 lõike 1 kohaldamisel peaks olema võimalik edastada kohtuotsus või selle tõestatud koopia koos tunnistusega täidesaatva riigi pädevale asutusele mis tahes viisil, mis jätab kirjaliku jälje, näiteks e-post ja faks, ja mis võimaldab täidesaatval riigil selle autentsust kindlaks teha.
- (19) Artikli 9 lõike 1 punktis k osutatud juhtudel peaks täidesaatev riik kaaluma karistuse kohandamist vastavalt käesolevale raamotsusele enne, kui ta keeldub tunnustamast ja täide viimast karistust, mis sisaldab meetet, mis ei ole vabadusekaotuslik karistus.
- (20) Artikli 9 lõike 1 punktis k nimetatud keeldumise põhjust võib kohaldada ka juhtudel, kui isik ei ole mõistetud süüdi kuriteos, ehkki pädev asutus kasutas kuriteost tulenevalt vabadust piiravat meetet, mis ei ole vabadusekaotuslik karistus.
- (21) Territooriumiga seotud keeldumise põhjust tuleks kohaldada ainult erandjuhtudel ning tehes võimalikult ulatuslikku koostööd käesoleva raamotsuse sätete kohaselt, võttes seejuures arvesse selle eesmärgi. Kõigis selle keeldumise põhjuse kohaldamiseks tehtavates otsustes tuginetakse iga üksikjuhtumi korral tehtavale analüüsile ja konsultatsioonidele väljaandja- ja täidesaatva riigi pädevate asutuste vahel.
- (22) Artikli 12 lõikes 2 nimetatud tähtaega peaks liikmesriigid kasutama selliselt, et üldjuhul tehakse lõplik otsus (sealhulgas lõpule apellatsioonimenetlus) 90 päeva jooksul.
- (23) Artikli 18 lõige 1 ütleb, et kui lõikes 2 sätestatud eranditest ei tulene teisiti, on erikohustuse reegel kohaldatav ainult siis, kui isik on täidesaatvale riigile üle antud. Seda ei tuleks kohaldada juhtudel, kui isik ei ole täidesaatvale riigile üle antud, näiteks kui isik on põgenenud täidesaatvasse riiki,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA RAAMOTSUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas raamotsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „kohtuotsus“ – väljaandjariigi kohtu jõustunud kohtuotsus või korraldus, millega määratakse füüsilisele isikule karistus;
- b) „karistus“ – mis tahes vabadusekaotuslik karistus või vabadust piirav meede, mis on mõistetud määratud või määramata tähtajaks kriminaalmenetluse alusel kuriteo eest;

⁽⁴⁾ ELT L 251, 3.10.2003, lk 12.

⁽⁵⁾ ELT L 16, 23.1.2004, lk 44.

⁽⁶⁾ ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

- c) „väljaandjariik“ – liikmesriik, kus kohtuotsus välja anti;
- d) „täidesaatev riik“ – liikmesriik, kellele kohtuotsus on edastatud selle tunnustamiseks ja täideviimiseks.

Artikkel 2

Pädevate asutuste kindlaksmääramine

1. Iga liikmesriik teatab nõukogu peasekretariaadile, milline on tema siseriikliku õiguse alusel pädev asutus või pädevad asutused kooskõlas käesoleva raamotsusega, kui asjaomane liikmesriik on väljaandjariik või täidesaatev riik.
2. Nõukogu peasekretariaat teeb saadud teabe kättesaadavaks kõikidele liikmesriikidele ja komisjonile.

Artikkel 3

Eesmärk ja reguleerimisala

1. Käesoleva raamotsuse eesmärgiks on kehtestada eeskirjad, mille kohaselt liikmesriigil, selleks et hõlbustada süüdimõistatud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni, tuleb tunnustada kohtuotsust ja viia mõistatud karistus täide.
2. Käesolevat raamotsust kohaldatakse juhul, kui süüdimõistatud isik on väljaandjariigis või täidesaatvas riigis.
3. Raamotsust kohaldatakse ainult kohtuotsuste tunnustamise ja karistuste täideviimise suhtes käesoleva raamotsuse tähenduses. Asjaolu, et lisaks karistusele on määratud ka rahatrahv ja/või tehtud konfiskeerimisotsus, mida ei ole veel tasutud, sisse nõutud või täide viidud, ei takista kohtuotsuse edastamist. Rahatrahvide ja konfiskeerimisotsuste tunnustamine ja täideviimine teises liikmesriigis põhineb liikmesriikide vahel kohaldatavatel õigusaktidel, eelkõige nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsusel 2005/214/JSK rahatrahvide vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta ⁽⁷⁾ ja nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta raamotsusel 2006/783/JSK konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta ⁽⁸⁾.
4. Käesolev raamotsus ei ole mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6.

II PEATÜKK

KOHTUOTSUSTE TUNNUSTAMINE JA KARISTUSTE TÄIDEVIIMINE

Artikkel 4

Kohtuotsuse ja tunnistuse teise liikmesriiki edastamise kriteeriumid

1. Tingimusel, et süüdimõistatud isik on väljaandjariigis või täidesaatvas riigis, ning tingimusel, et see isik on andnud oma nõusoleku, kui see on artikli 6 kohaselt nõutav, võib kohtuotsuse koos tunnistusega, mille tüüpvorm on esitatud I lisas, edastada ühte järgmistest liikmesriikidest:
  - a) liikmesriiki, mille kodanik süüdimõistatud isik on ja kus ta elab, või
  - b) liikmesriiki, mille kodanik isik on ja kuhu süüdimõistatud isik kohtuotsuses või kohtuotsusega seonduvas kohtu- või haldusotsustuses või muus meetmes sisalduva väljasaatmis- või piirile tagasisaatmise meetme alusel välja saadetakse ning mis ei ole liikmesriik, kus ta elab, või

⁽⁷⁾ ELT L 76, 22.3.2005, lk 16.

⁽⁸⁾ ELT L 328, 24.11.2006, lk 59.

c) mis tahes liikmesriiki, mis ei ole punktis a või b nimetatud liikmesriik, kelle pädev asutus on nõus kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisega sellesse liikmesriiki.

2. Kohtuotsuse ja tunnistuse edastamine võib toimuda, kui väljaandjariigi pädev asutus, vajaduse korral pärast väljaandja- ja täidesaatva riigi pädevate asutuste vahelisi konsultatsioone, on veendunud, et karistuse täideviimine täidesaatva riigi poolt hõlbustab süüdimõistatud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni.

3. Enne kohtuotsuse ja tunnistuse edastamist võib väljaandjariigi pädev asutus konsulteerida asjakohasel viisil täidesaatva riigi pädeva asutusega. Lõike 1 punktis c nimetatud juhtudel on konsulteerimine kohustuslik. Sellistel juhtudel teatab täidesaatva riigi pädev asutus viivitamata väljaandjariigile oma otsuse selle kohta, kas ta on nõus kohtuotsuse edastamisega.

4. Nende konsultatsioonide käigus võib täidesaatev riik esitada väljaandjariigi pädevale asutusele põhjendatud arvamuse, et karistuse täideviimine täidesaatvas riigis ei hõlbustaks süüdimõistatud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni ega süüdimõistatud isiku edukat taasintegreerumist ühiskonda.

Kui konsultatsioone ei peeta, võib sellise arvamuse esitada viivitamata pärast kohtuotsuse ja tunnistuse edastamist. Väljaandjariigi pädev asutus võtab seda arvamust arvesse ning teeb otsuse, kas võtta tunnistus tagasi või mitte.

5. Täidesaatev riik võib omal algatusel taotleda väljaandjariigilt kohtuotsuse edastamist koos tunnistusega. Süüdimõistatud isik võib taotleda väljaandjariigi või täidesaatva riigi pädevatelt asutustelt kohtuotsuse ja tunnistuse edastamise käesoleva raamotsuse kohase menetluse algatamist. Selle lõike alusel tehtud taotlused ei kohusta väljaandjariiki kohtuotsust koos tunnistusega edastama.

6. Käesoleva raamotsuse rakendamisel võtavad liikmesriigid vastu meetmed, võttes eelkõige arvesse süüdimõistatud isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni hõlbustamist, mis on liikmesriikide pädevatele asutustele aluseks, millest lähtuvalt nad peavad tegema oma otsuse, kas nõustuda lõike 1 punkti c kohastel juhtudel kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisega.

7. Iga liikmesriik võib kas käesoleva raamotsuse vastuvõtmisel või hiljem nõukogu peasekretariaati teavitada, et oma suhetes teiste liikmesriikidega, kes on andnud sama teatise, ei ole lõike 1 punkti c kohase eelneva nõusoleku andmine kohtuotsuse ja tunnistuse edastamiseks nõutav:

- a) kui süüdimõistatud isik elab ja on seaduslikult elanud pidevalt vähemalt viis aastat täidesaatvas riigis ning tal on selles riigis alalise elamise õigus ja/või
- b) kui süüdimõistatud isik on täidesaatva riigi kodanik, muude kui lõike 1 punktide a ja b kohaste juhtude korral.

Punktis a osutatud juhtudel tähendab alalise elamise õigus seda, et asjaomasel isikul:

- on õigus alalisele elukohale vastavas liikmesriigis vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 18, 40, 44 või 52 alusel vastu võetud ühenduse õigusakti rakendavale siseriiklikule õigusaktile või
- on kehtiv pikaajaline asjaomase riigi elamisluba vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 63 alusel vastu võetud ühenduse õigusakti rakendavale siseriiklikule õigusaktile, kui tegemist on riigiga, kus kehtib see ühenduse õigusakt, või vastavalt riiklikule õigusaktile, kui tegemist on liikmesriigiga, kus see ühenduse õigusakt ei ole kohaldatav.

Artikkel 5

Kohtuotsuse ja tunnistuse edastamine

1. Väljaandjariigi pädev asutus edastab kohtuotsuse või selle tõestatud koopia koos tunnistusega otse täidesaatva riigi pädevale asutusele mis tahes viisil, mis jätab kirjaliku jälje ja mis võimaldab täidesaatval riigil selle autentsuse kindlaks teha. Kohtuotsuse originaal või selle tõestatud koopia ja tunnistuse originaal edastatakse täidesaatvale riigile tema nõudmisel. Nimetatud pädevad asutused edastavad kõik ametlikud teated teineteisele samuti otse.

2. Väljaandjariigi pädev asutus allkirjastab tunnistuse ja tunnistab selle sisu täpseks.
3. Väljaandjariik edastab kohtuotsuse koos tunnistusega korraga ainult ühele täidesaatvale riigile.
4. Kui täidesaatva riigi pädev asutus on väljaandjariigi pädevale asutusele teadmata, teostab viimane kõik vajalikud järelepärimised, sealhulgas nõukogu ühismeetmega 98/428/JSK ⁽⁹⁾ loodud Euroopa õiguslase koostöö võrgustikku kuuluvate kontaktasutuste kaudu, et täidesaatvalt riigilt see teave saada.
5. Kui täidesaatva riigi asutus, kes sai kohtuotsuse koos tunnistusega, ei ole pädev seda tunnustama ja selle täitmisele pööramiseks vajalikke meetmeid võtma, edastab ta kohtuotsuse *ex officio* koos tunnistusega täidesaatva riigi pädevale asutusele ning teatab sellest väljaandjariigi pädevale asutusele.

Artikkel 6

Süüdimõistetud isiku arvamus ning teavitamine

1. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, võib kohtuotsuse koos tunnistusega täidesaatvale riigile edastada kohtuotsuse tunnustamiseks ja määratud karistuse täideviimiseks üksnes süüdimõistetud isiku nõusolekul kooskõlas väljaandjariigi õigusega.
2. Süüdimõistetud isiku nõusolekut ei nõuta, kui kohtuotsus koos tunnistusega edastatakse:
  - a) liikmesriiki, mille kodanik süüdimõistetud isik on ja kus ta elab;
  - b) liikmesriiki, kuhu süüdimõistetud isik kohtuotsuses või kohtuotsusega seonduvas kohtu- või haldusotsustuses või muus meetmes sisalduva väljasaatmis- või piirile tagasisaatmise meetme alusel välja saadetakse pärast tema vabastamist karistuse kandmisest;
  - c) liikmesriiki, kuhu süüdimõistetud isik on põgenenud või muul viisil tagasi pöördunud seoses tema vastu algatatud kriminaalmenetlusega väljaandjariigis või pärast selles väljaandjariigis süüdimõistmist.
3. Kui süüdimõistetud isik on aga endiselt väljaandjariigis, lubatakse tal igal juhul esitada oma arvamus suuliselt või kirjalikult. Juhul kui väljaandjariik peab seda süüdimõistetud isiku vanuse või vaimse või füüsilise seisundi tõttu vajalikuks, antakse nimetatud arvamuse esitamise võimalus isiku seaduslikule esindajale.

Kohtuotsuse koos tunnistusega edastamise küsimuses otsuse tegemisel võetakse arvesse süüdimõistetud isiku arvamust. Kui isik on kasutanud selles lõikes sätestatud võimalust, edastatakse süüdimõistetud isiku arvamus täidesaatvale riigile, pidades eelkõige silmas artikli 4 lõike 4 kohaldamist. Kui süüdimõistetud isik on esitanud oma arvamuse suuliselt, tagab väljaandjariik, et kirjalik jälg selle arvamuse esitamise kohta on täidesaatvale riigile kättesaadav.

4. Väljaandjariigi pädev asutus teavitab süüdimõistetud isikut temale arusaadavas keeles sellest, et ta on otsustanud edastada kohtuotsuse koos tunnistusega, kasutades II lisas sätestatud tüüpvormi. Kui süüdimõistetud isik on otsuse tegemise ajal täidesaatvas riigis, edastatakse nimetatud vorm täidesaatvale riigile, kes teavitab sellest süüdimõistetud isikut.
5. Lõike 2 punkti a ei kohaldata väljaandjariigi või täidesaatva riigina toimiva Poola suhtes juhul, kus kohtuotsus on tehtud enne viie aasta möödumist 5. detsembrist 2011. Poola võib nõukogu peasekretariaati igal ajal teavitada, et ta ei kasuta enam kõnealust erandit.

⁽⁹⁾ EÜT L 191, 7.7.1998, lk 4.

Artikkel 7

Kahepoolne karistatavus

1. Käesoleva raamotsuse alusel ja teo kahepoolset karistatavust kontrollimata toimub kohtuotsuse tunnustamine ja määratud karistuse täideviimine järgmiste kuritegude puhul, nagu need on väljaandjariigi õigusaktides määratletud, ja juhul, kui need on väljaandjariigis karistatavad vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava meetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat:

- kuritegelikus ühenduses osalemine;
- terrorism;
- inimkaubandus;
- laste seksuaalne ärakasutamine ja lapsporno;
- narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu;
- ebaseaduslik relvade, laskemoona ja lõhkeainetega kauplemine;
- korruptsioon;
- pettus, sealhulgas pettus, mis mõjutab Euroopa ühenduste finantshuve 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni ⁽¹⁰⁾ tähenduses;
- kuritegelikul teel saadud tulu rahapesu;
- rahavõltsimine, sealhulgas eurode võltsimine;
- arvutikuriteod;
- keskkonnakuriteod, sealhulgas ohustatud looma- ja taimeliikide ning taimesortidega ebaseaduslik kauplemine;
- ebaseaduslikule sissesõidule ja riigis viibimisele kaasaaitamine;
- tahtlik tapmine, raske kehavigastuse tekitamine;
- ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega;
- inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine;
- rassism ja ksenofoobia;
- organiseeritud või relvastatud röövimine;
- kultuuriväärtuste, sealhulgas antiik- ja kunstiesemete salakaubavedu;
- kelmus;
- väljapressimine ja raha väljapressimine;
- toodete võltsimine ja piraatkoopiate valmistamine;
- haldusdokumentide võltsimine ja nendega kauplemine;
- maksevahendi võltsimine;
- ebaseaduslik kauplemine hormoonpreparaatide ja muude kasvukiirendajatega;
- tuumamaterjalide ja radioaktiivsete ainete salakaubavedu;
- varastatud sõidukitega kauplemine;
- vägistamine;
- süütamine;
- Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohtualluvusse kuuluvad kuriteod;
- õhusõiduki või laeva kaaperdamine;
- sabotaaž.

2. Tegutsedes ühehäälselt ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga Euroopa Liidu lepingu artikli 39 lõikes 1 sätestatud tingimustel, võib nõukogu alati otsustada lisada lõikes 1 sisalduvale nimekirjale muid kuriteokategooriaid. Nõukogu uurib, pidades silmas käesoleva raamotsuse artikli 29 lõike 5 alusel esitatud aruannet, kas nimekirja tuleks täiendada või muuta.

⁽¹⁰⁾ EÜT C 316, 27.11.1995, lk 49.

3. Muude kui lõikes 1 sätestatud kuritegude puhul võib täidesaatev riik kohtuotsust tunnustada ja karistust täide viia tingimusel, et kohtuotsuse aluseks olev tegu on täidesaatva riigi õigusaktide alusel kuritegu selle koosseisu tunnustest või kirjeldusviisist olenemata.
4. Iga liikmesriik võib käesoleva raamotsuse vastuvõtmise ajal või hiljem nõukogu peasekretariaadile adresseeritud avaldusega teatada, et ta ei kohalda lõiget 1. Sellise avalduse võib igal ajal tagasi võtta. Need avaldused või avalduste tagasivõtmised avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 8

Kohtuotsuse tunnustamine ja karistuse täideviimine

1. Täidesaatva riigi pädev asutus tunnustab artikli 4 kohaselt ning artiklis 5 sätestatud korras edastatud kohtuotsust ja võtab viivitamata vajalikud meetmed karistuse täideviimiseks, välja arvatud juhul, kui ta otsustab tugineda mõnele artiklis 9 sätestatud mittetunnustamise või täideviimisest keeldumise põhjusele.
2. Kui karistus on oma kestuselt vastuolus täidesaatva riigi õigusega, võib täidesaatva riigi pädev asutus otsustada karistust muuta ainult siis, kui kõnealune karistus ületab tema siseriiklikus õiguses sama liiki tegude eest sätestatud karistuse maksimaalse määra. Muudetud karistus ei tohi olla väiksem täidesaatva riigi siseriiklikus õiguses sama liiki tegude eest sätestatud karistuse maksimaalsest määrast.
3. Kui karistus on oma olemuselt vastuolus täidesaatva riigi õigusega, võib täidesaatva riigi pädev asutus viia selle vastavusse oma õigusaktides sätestatud karistuse või meetmega sama liiki teo eest. Selline karistus või meede peab vastama võimalikult täpselt väljaandjariigi määratud karistusele ning seega ei saa karistust muuta rahaliseks karistuseks.
4. Muudetud karistus ei tohi väljaandjariigis määratud karistust raskendada selle olemuse ja kestuse osas.

Artikkel 9

Mittetunnustamise ja täideviimisest keeldumise põhjused

1. Täidesaatva riigi pädev asutus võib keelduda kohtuotsuse tunnustamisest ja karistuse täideviimisest juhul, kui:
  - a) artiklis 4 sätestatud tunnustus on mittetäielik või ei vasta selgelt kohtuotsusele ning seda ei ole täiendatud või parandatud täidesaatva riigi pädeva asutuse määratud mõistlikuks tähtjaks;
  - b) artikli 4 lõikes 1 sätestatud kriteeriumid ei ole täidetud;
  - c) karistuse täideviimine oleks vastuolus *ne bis in idem* põhimõttega;
  - d) artikli 7 lõikes 3 nimetatud juhul ning juhul, kui täidesaatev riik on teinud avalduse artikli 7 lõike 4 alusel, artikli 7 lõikes 1 nimetatud juhul, on kohtuotsus seotud tegudega, mis ei ole täidesaatva riigi õigusaktide alusel kuriteona kvalifitseeritavad. Seoses maksude, tollimaksude, tolli- ja rahavahetustehingutega ei tohi keelduda kohtuotsuse täitmisele pööramisest siiski põhjusel, et täidesaatva riigi seadustes ei ole kehtestatud samasuguseid tolli- või muid makse või selles puuduvad samasugused makse, tollimakse, tolli- ja rahavahetustehinguid käsitlevad eeskirjad nagu väljaandjariigi õigusaktides;
  - e) karistuse täideviimine on täidesaatva riigi õigusaktide alusel aegunud;
  - f) täidesaatva riigi õigusaktide kohaselt kehtib puutumatus, mis muudab karistuse täideviimise võimatuks;
  - g) karistus on määratud isikule, keda täidesaatva riigi õigusaktide kohaselt ei saanud tema vanuse tõttu veel kriminaalvastutusele võtta tegude eest, mille suhtes kohtuotsus vastu võeti;
  - h) ajal, mil täidesaatva riigi pädev asutus kohtuotsuse kätte sai, on karistusest veel kanda vähem kui kuus kuud;

- i) vastavalt artiklis 4 sätestatud tunnistusele ei ilmunud asjaomane isik isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti, välja arvatud kui tunnistusel märgitakse, et kooskõlas otsuse teinud riigi õigusaktides määratletud täiendavate menetlusnõuetega
- i) ja õigeaegselt
- esitati asjakohasele isikule kohtukutse isiklikult ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, või sai asjaomane isik tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et asjaomane isik oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik,
- ning
- teavitati asjaomast isikut sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule,
- või
- ii) on asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, andnud volitused enda kohtulikule arutelul kaitsmiseks enda või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikule arutelul kaitses,
- või
- iii) ning pärast seda, kui asjaomasele isikule otsus kätte toimetati ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda kohtulikule arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisuliselt uuesti läbi vaadata ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine:
- teatas asjaomane isik selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust,
- või
- ei taotlenud asjaomane isik asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul;
- j) täidesaatev riik esitab enne otsuse vastuvõtmist vastavalt artikli 12 lõikele 1 taotluse vastavalt artikli 18 lõikele 3 ning väljaandjariik ei nõustu vastavalt artikli 18 lõike 2 punktile g asjaomase isiku vastu süüdistuse esitamisega, tema süüdimõistmisega ega muul viisil tema vabaduse piiramisega täidesaatvas riigis enne üleandmist sooritatud muu kuriteo kui üleandmise aluseks oleva kuriteo eest;
- k) määratud karistus hõlmab psühhiaatrilist abi või ravi või muud vabadusekaotust hõlmavat meedet, mida ei saa vaatamata artikli 8 lõikele 3 teostada täidesaatvas riigis kooskõlas selle liikmesriigi õigus- või tervishoiusüsteemiga;
- l) kohtuotsus on seotud kuritegudega, mis täidesaatva riigi õiguse kohaselt on käsitletavad kuritegudena, mis on täielikult või suures või olulises osas toime pandud tema territooriumil või tema territooriumiga samaväärses kohas.

2. Lõike 1 punkti l kohased otsused seoses osaliselt täidesaatva riigi territooriumil või tema territooriumiga samaväärses kohas toime pandud kuritegudega langetatakse täidesaatva riigi pädevate asutuste poolt erakorralisel juhul ning iga juhtumi puhul eraldi, võttes arvesse juhtumi konkreetseid asjaolusid ning eelkõige seda, kas kuriteo suur või oluline osa leidis aset väljaandjariigis.

3. Lõike 1 punktides a, b, c, i, k ja l osutatud juhtudel konsulteerib täidesaatva riigi pädev asutus enne kohtuotsuse mittetunnustamise ja karistuse täideviimisest keeldumise otsuse vastuvõtmist kohasel viisil väljaandjariigi pädeva asutusega ja palub endale vajaduse korral viivitamata esitada mis tahes vajalikku lisateavet.

Artikkel 10

Osaline tunnustamine ja täideviimine

1. Kui täidesaatva riigi pädev asutus võiks kaaluda osalist kohtuotsuse tunnustamist ja karistuse täideviimist, võib ta enne kogu kohtuotsuse tunnustamisest ja karistuse täideviimisest keeldumise kohta otsuse tegemist konsulteerida väljaandjariigi pädeva asutusega, et saavutada kokkulepe, nagu on sätestatud lõikes 2.

2. Väljaandja- ja täidesaatva riigi pädevad asutused võivad iga üksikjuhtumi korral eraldi kokku leppida karistuse osalise tunnustamise ja täideviimise suhtes vastavalt nende poolt kehtestatud tingimustele, tingimusel et sellise tunnustamise ja täitmise tulemusel karistuse kestus ei pikene. Sellise kokkuleppe puudumisel võetakse tunnistus tagasi.

Artikkel 11

Kohtuotsuse tunnustamise edasilükkamine

Kohtuotsuse tunnustamise võib täidesaatvas riigis edasi lükata, kui artiklis 4 osutatud tunnistus on mittetäielik või ei vasta selgelt kohtuotsusele, kuni täidesaatva asutuse poolt selle tunnistuse täiendamiseks või parandamiseks määratud mõistliku tähtpäevani.

Artikkel 12

Otsus karistuse täideviimise ja tähtaegade kohta

1. Täidesaatva riigi pädev asutus otsustab võimalikult kiiresti, kas tunnustada kohtuotsust ja viia täide karistus, ning teavitab sellest väljaandjariiki, sealhulgas teavitab ta väljaandjariiki mis tahes otsusest kohandada karistust kooskõlas artikli 8 lõigetega 2 ja 3.
2. Kui puudub artikli 11 või artikli 23 lõike 3 kohane edasilükkamise põhjus, võetakse lõplik otsus kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta vastu 90 päeva jooksul pärast kohtuotsuse ja tunnistuse kättesaamist.
3. Kui täidesaatva riigi pädeval asutusel ei ole erakorralistel juhtudel võimalik kinni pidada lõikes 2 sätestatud tähtaegadest, teavitab ta viivitamatult väljaandjariiki pädevat asutust mis tahes viisil, esitades viivituse põhjused ja hinnangulise aja, mis on vajalik lõpliku otsuse tegemiseks.

Artikkel 13

Tunnistuse tagasivõtmine

Väljaandjariik võib põhjendusi esitades võtta täidesaatvast riigist tagasi tunnistuse selle ajani, kuni karistuse täideviimine ei ole täidesaatvas riigis alanud. Täidesaatev riik ei vii tunnistuse tagasivõtmisel enam karistust täide.

Artikkel 14

Eelvangistus

Juhtudel, kus süüdimõistetud isik viibib täidesaatvas riigis, võib täidesaatev riik väljaandjariigi taotlusel enne kohtuotsuse ja tunnistuse saabumist või enne kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise otsust süüdimõistetud isiku vahistada või võtta muid meetmeid tagamaks, et süüdimõistetud isik jääb tema territooriumile, kuni tehakse otsus kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta. Käesolevast sättest tuleneva eelvangistusperioodi tõttu ei tohi karistuse kestus pikeneda.

Artikkel 15

Süüdimõistetud isikute üleandmine

1. Kui süüdimõistetud isik on väljaandjariigis, antakse ta täidesaatvale riigile üle väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevate asutuste vahel kokku lepitud ajal ja mitte hiljem kui 30 päeva pärast seda, kui täidesaatev riik on teinud lõpliku otsuse kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta.

2. Kui süüdimõistetud isiku üleandmist lõikes 1 sätestatud aja jooksul takistavad ettenägematud asjaolud, võtavad väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevad asutused viivitamata teineteisega ühendust. Üleandmine toimub niipea, kui nimetatud asjaolusid enam ei ole. Väljaandjariigi pädev asutus teavitab viivitamatult täidesaatva riigi pädevat asutust ja lepib kokku uue üleandmise kuupäeva. Sellisel juhul toimub üleandmine kümne päeva jooksul alates uuest kokkulepitud kuupäevast.

Artikkel 16

Läbivedu

1. Iga liikmesriik lubab süüdimõistetud isiku viimist täidesaatvasse riiki läbi oma territooriumi vastavalt oma riigi õigusele, eeldusel et väljaandjariik on talle esitanud koopia artiklis 4 nimetatud tunnistusest koos läbiveotaotlusega. Läbiveotaotluse ja tunnistuse võib saata mis tahes viisil, mille puhul on võimalik jätta kirjalik jälg. Kui liikmesriigilt taotletakse luba läbiveoks, esitab väljaandjariik tunnistuse tõlke transiiti lubavale riigile vastuvõetavas keeles, mis nimetatakse taotluseks.

2. Läbiveo lubamise kohta taotluse saamisel teatab liikmesriik, kellelt taotletakse läbiveo lubamist, väljaandjariigile, kas ta saab tagada, et tema territooriumil ei võeta süüdimõistetud isikut vastutusele, vahi alla (välja arvatud lõikes 1 sätestatud juhul) ega piirata muul viisil tema vabadust mis tahes enne asjaomase isiku väljaandjariigi territooriumilt lahkumist sooritatud kuriteo või määratud karistuse eest. Väljaandjariik võib sellisel juhul oma taotluse tagasi võtta.

3. Liikmesriik, kellelt taotletakse läbiveo lubamist, teavitab samal viisil oma otsusest, mis tehakse eelisjärjekorras ning hiljemalt ühe nädala jooksul taotluse saamisest. Sellise otsuse tegemise võib edasi lükata, kuni tõlge on saadetud liikmesriiki, kellelt taotletakse läbiveo lubamist, kui selline tõlge on lõike 1 alusel nõutav.

4. Liikmesriik, kellelt taotletakse läbiveo lubamist, võib süüdimõistetud isikut vahi all hoida ainult nii kaua, kuni läbivedu tema territooriumilt seda nõuab.

5. Läbiveotaotlus ei ole nõutav lennugraafikukohase vahemaandumisteta õhutranspordi puhul. Kui lennugraafikuväline maandumine siiski toimub, esitab väljaandjariik lõikes 1 sätestatud teabe 72 tunni jooksul.

Artikkel 17

Täideviimise suhtes kohaldatav õigus

1. Karistuse täideviimine on reguleeritud täidesaatva riigi õigusega. Üksnes täidesaatva riigi asutused on pädevad vastavalt lõigetes 2 ja 3 sätestatud otsustama täitemenetluse üle ja määrama kindlaks kõik sellega seotud meetmed, sealhulgas enneaegse või tingimisi vabastamise põhjused.

2. Täidesaatva riigi pädev asutus arvab kantava vabadusekaotuse kogukestusest täies mahus maha juba kantud vabadusekaotuse, mis oli seotud kohtuotsuse sisuks oleva karistusega.

3. Täidesaatva riigi pädev asutus teatab taotluse korral väljaandjariigi pädevale asutusele võimaliku enneaegse või tingimusliku vabastamise suhtes kohaldatavatest sätetest. Väljaandjariik võib selliste sätete kohaldamisega nõustuda või tunnistuse tagasi võtta.

4. Liikmesriigid võivad ette näha, et iga enneaegse või tingimisi vabastamise otsus võib arvesse võtta ka väljaandjariigi osutatud neid siseriiklikke õigusnorme, mille kohaselt on isikul õigus tingimisi vabastamisele kindlaksmääratud ajal.

Artikkel 18

Erikohustus

1. Kui lõikest 2 ei tulene teisiti, ei või käesoleva raamotsuse kohaselt täidesaatvale riigile üle antud isikut kohtu alla anda, süüdi mõista või muul viisil temalt vabadust võtta kuriteo eest, mis on toime pandud enne tema üleandmist, kuid mis ei ole üleandmise aluseks olev tegu.

2. Lõiget 1 ei kohaldata järgmistel juhtudel:

- a) kui isik, kellel on olnud võimalus lahkuda täidesaatva riigi territooriumilt, ei ole seda teinud 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku vabastamist või kui ta on sellele territooriumile pärast lahkumist tagasi pöördunud;
- b) kui kuriteo eest ei saa karistada vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega;
- c) kui kriminaalmenetlus ei anna alust isikuvabadust piirava meetme kohaldamiseks;
- d) kui süüdimõistetud isiku suhtes võidakse kohaldada rahalist karistust või muud kui vabadust piiravat meedet, eelkõige rahatrahvi või seda asendavat meedet, isegi kui karistuse või meetmega võib kaasneda tema isikuvabaduse piiramine;
- e) kui süüdimõistetud isik nõustus üleandmisega;
- f) kui süüdimõistetud isik on üleandmise järgselt sõnaselgelt loobunud õigusest erikohustuse reegli kohaldamisele seoses enne üleandmist toime pandud konkreetsete kuritegudega. Loobumisotsus esitatakse täidesaatva riigi pädevatele õigusasutustele ning see dokumenteeritakse vastavalt selle riigi õigusele. Loobumisotsus vormistatakse nii, et on selge, et isik on teinud selle vabatahtlikult ning olles täielikult teadlik tagajärgedest. Selleks on isikul õigus õigusalsele nõustamisele;
- g) punktides a–f nimetatud juhtudel, kui väljaandjariik annab vastavalt lõikele 3 oma nõusoleku.

3. Nõustumistaotlus koos raamotsuse 2002/584/JSK artikli 8 lõikes 1 nimetatud teabega ning selle artikli 8 lõikes 2 viidatud tõlkega esitatakse väljaandjariigi pädevale asutusele. Nõusolek antakse, kui isiku üleandmine oleks kohustuslik nimetatud raamotsuse kohaselt. Otsus tehakse hiljemalt 30 päeva pärast taotluse saamist. Kõnealuse raamotsuse artiklis 5 osutatud olukordades annab täidesaatev riik selles artiklis sätestatud tagatised.

Artikkel 19

Amnestia, armuandmine, kohtuotsuse teistmine

1. Nii väljaandjariik kui täidesaatev riik võib anda armu või amnestiat.
2. Ainult väljaandjariigil on õigus otsustada käesoleva raamotsuse alusel täitmisele pööratavate kohtuotsuste teistmisteaotluste üle.

Artikkel 20

Teave väljaandjariigilt

1. Väljaandjariigi pädev asutus teavitab viivitamatult täidesaatva riigi pädevat asutust igast otsusest või meetmest, mille tulemusena karistus ei ole enam kohe või teatud tähtaja möödumisel täideviidav.

2. Täidesaatva riigi pädev asutus lõpetab karistuse täideviimise niipea, kui väljaandjariigi pädev asutus teavitab teda lõikes 1 osutatud otsusest või meetmest.

Artikkel 21

Täidesaatva riigi antav teave

Täidesaatva riigi pädev asutus teavitab viivitamatult väljaandjariigi pädevat asutust mis tahes viisil, mis jätab kirjaliku jälje:

- a) kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisest selle täitmisele pööramise eest vastutavale pädevale asutusele vastavalt artikli 5 lõikele 5;
- b) asjaolust, et tegelikkuses on karistust võimatu täide viia, sest pärast kohtuotsuse ja tunnistuse edastamist täidesaatvale riigile ei ole süüdimõistetud isikut võimalik täidesaatva riigi territooriumilt leida, millisel juhul ei ole täidesaatval riigil kohustust karistust täide viia;
- c) lõplikust kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise otsusest ning selle kuupäevast;
- d) kooskõlas artikliga 9 mis tahes otsusest kohtuotsust mitte tunnustada ning karistust mitte täide viia koos otsuse põhjustega;
- e) mis tahes otsusest karistust kohandada vastavalt artikli 8 lõikele 2 või 3, koos otsuse põhjendustega;
- f) mis tahes otsusest karistust mitte täide viia artikli 19 lõikes 1 nimetatud põhjustel koos otsuse põhjendustega;
- g) tingimisi vabastamise perioodi algusest ja lõpust, kui väljaandjariik on nii tunnistusel märkinud;
- h) süüdimõistetud isiku kinnipidamiskohast põgenemisest;
- i) karistuse täideviimisest, niipea kui see on lõpule viidud.

Artikkel 22

Süüdimõistetud isiku üleandmise tagajärjed

1. Kui lõikest 2 ei tulene teisiti, ei tohi väljaandjariik võtta karistuse täideviimise edasisi samme, kui selle täideviimine täidesaatvas riigis on alanud.
2. Kui täidesaatev riik on artikli 21 punkti h kohaselt väljaandjariiki otsuse osalisest mittetäitmisest teavitanud, läheb karistuse täideviimise õigus tagasi väljaandjariigile.

Artikkel 23

Keeled

1. Tunnistus tõlgitakse täidesaatva riigi ametlikku keelde või ühte ametlikest keeltest. Iga liikmesriik võib käesoleva raamotsuse vastuvõtmisel või hiljem nõukogu peasekretariaati hoiule antavas avalduses teatada, et ta aktsepteerib tõlget ühte või mitmesse Euroopa Liidu institutsioonide ametlikest keeltest.
2. Kui lõikest 3 ei tulene teisiti, ei ole kohtuotsuse tõlge nõutav.
3. Liikmesriik võib kas käesoleva raamotsuse vastuvõtmisel või hiljem nõukogu peasekretariaati hoiule antavas avalduses teatada, et ta võib täidesaatva riigina viivitamata pärast kohtuotsuse ja tunnistuse saamist taotleda kohtuotsuse või selle põhiosade tõlget täidesaatva riigi ametlikku keelde või ühte ametlikku keelde või ühte või enamasse Euroopa Liidu institutsioonide ametlikku keelde, kui ta leiab, et tunnistuse sisu on ebapiisav karistuse täideviimise üle otsustamiseks. Selline taotlus tehakse vajaduse korral pärast konsulteerimist väljaandjariigi ja täidesaatva riigi pädevate asutuste vahel, et teha kindlaks kohtuotsuse tõlgitavad põhiosad.

Kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta otsuse tegemise võib edasi lükata, kuni väljaandjariik on edastanud tõlke täidesaatvale riigile, või kui täidesaatev riik otsustab tõlkida kohtuotsuse oma kulul, siis kuni tõlke saamiseni.

Artikkel 24

Kulud

Käesoleva raamotsuse kohaldamisest tulenevad kulud kannab täidesaatev riik, välja arvatud kulud, mis tekivad süüdimõistatud isiku üleandmisel täidesaatvale riigile, ning kulud, mis tekivad eranditult väljaandjariigi suveräänsel territooriumil.

Artikkel 25

Euroopa vahistamismäärusele järgnevate karistuste täideviimine

Ilma et see piiraks raamotsuse 2002/584/JSK kohaldamist, kohaldatakse käesoleva raamotsuse sätteid *mutatis mutandis* selles ulatuses, nagu see on kooskõlas kõnealuse raamotsuse sätetega, karistuste täideviimiseks juhtudel, kus liikmesriik võtab kohustuse viia karistus täide vastavalt kõnealuse raamotsuse artikli 4 lõikest 6 tulenevatel juhtudel või kui kõnealuse raamotsuse artikli 5 lõike 3 kohaselt toimides on ta kehtestanud tingimuse, et isik tuleb karistuse kandmiseks tuua tagasi asjaomasesse liikmesriiki süüdimõistatud isiku karistamatuse vältimiseks.

III PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 26

Seos muude lepingute ja kokkulepetega

1. Käesolev raamotsus asendab alates 5. detsembrist 2011 järgmiste konventsioonide (mis on kohaldatavad liikmesriikidevahelistes suhetes) vastavad sätted, mõjutamata nende kohaldamist liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel ja nende kohaldamist üleminekuajal artikli 28 kohaselt:

- 21. märtsi 1983. aasta süüdimõistatud isikute üleandmise Euroopa konventsioon ja selle 18. detsembri 1997. aasta lisaprotokoll;
- 28. mai 1970. aasta kohtuotsuste rahvusvahelise kehtivuse Euroopa konventsioon;
- 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut (kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta ühispiiridel) rakendava 19. juuni 1990. aasta konventsiooni III jaotise 5. peatükk;
- Euroopa ühenduste liikmesriikide 13. novembri 1991. aasta konventsioon välisriigi süüdimõistvate kohtuotsuste täitmisele pööramise kohta.

2. Liikmesriigid võivad jätkata kehtivate kahe- või mitmepoolsete lepingute või kokkulepete kohaldamist pärast 27. novembrit 2008, kuivõrd need lepingud ja kokkulepped võimaldavad laiendada käesoleva raamotsuse eesmärke ning aitavad karistuste täideviimise korda veelgi lihtsustada või hõlbustada.

3. Liikmesriigid võivad pärast 5. detsembrist 2008 sõlmida kahe- või mitmepoolseid lepinguid või kokkuleppeid, kuivõrd need lepingud ja kokkulepped võimaldavad laiendada käesoleva raamotsuse sätteid ning aitavad karistuste täideviimise korda veelgi lihtsustada või hõlbustada.

4. Liikmesriigid teatavad nõukogule ja komisjonile hiljemalt 5. märtsiks 2009, milliste lõikes 2 osutatud olemasolevate lepingute ja kokkulepete kohaldamist nad soovivad jätkata. Liikmesriigid teatavad nõukogule ja komisjonile kolme kuu jooksul pärast allakirjutamist ka kõigist lõikes 3 osutatud uutest lepingutest ja kokkulepetest.

*Artikkel 27***Territoriaalne kohaldatavus**

Käesolevat raamotsust kohaldatakse Gibraltari suhtes.

*Artikkel 28***Üleminekusäte**

1. Enne 5. detsembrist 2011 saadud taotluste suhtes kohaldatakse süüdimõistetud isikute üleandmist käsitlevaid olemasolevaid õigusakte. Pärast seda kuupäeva saadud taotluste suhtes kohaldatakse eeskirju, mille liikmesriigid on käesoleva raamotsuse alusel vastu võtnud.

2. Kuid liikmesriik võib käesoleva raamotsuse vastuvõtmisel teha avalduse, et kui lõplik kohtuotsus on tehtud enne tema määratud kuupäeva, jätkab ta väljaandja- ja täidesaatva riigina süüdimõistetud isikute üleandmist käsitlevate kehtivate õigusaktide kohaldamist, mis on kohaldatavad enne 5. detsembrist 2011. Kui selline avaldus on tehtud, kohaldatakse neid õigusakte sellistel juhtudel seoses kõigi liikmesriikidega, sõltumata sellest, kas nad on teinud sama avalduse. See kuupäev ei või olla hilisem kui 5. detsember 2011. Nimetatud avaldus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Selle võib igal ajal tagasi võtta.

*Artikkel 29***Rakendamine**

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse sätete järgimiseks vajalikud meetmed enne 5. detsembrist 2011.
2. Liikmesriigid edastavad nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile nende sätete teksti, millega võetakse siseriiklikku õigusse üle käesolevast raamotsusest tulenevad kohustused. Nõukogu hindab mitte hiljem kui 5. detsembril 2012 komisjoni poolt selle teabe põhjal koostatud aruande alusel, mil määral liikmesriigid on järginud käesoleva raamotsuse sätteid.
3. Nõukogu peasekretariaat teatab liikmesriikidele ja komisjonile artikli 4 lõike 7 ja artikli 23 lõike 1 või 3 kohaselt esitatud teadetest või avaldustest.
4. Ilma et see piiraks Euroopa Liidu lepingu artikli 35 lõike 7 kohaldamist, teavitab raamotsuse artikli 25 rakendamisel korduvaid ning kahepoolsete konsultatsioonidega lahendamata raskusi kogenud liikmesriik sellest nõukogu ja komisjoni. Komisjon koostab nende raskuste lahendamiseks sellele ja muule talle kättesaadavale teabele tuginedes aruande koos tema poolt asjakohaseks peetavate algatustega.
5. Hiljemalt 5. detsembriks 2013 koostab komisjon saadud teabe põhjal aruande koos tema poolt asjakohaseks peetavate algatustega. Nõukogu vaatab komisjoni aruannete ja mis tahes algatuste alusel läbi eelkõige artikli 25, et kaaluda, kas see tuleks asendada konkreetsemate sätetega.

*Artikkel 30***Jõustumine**

Käesolev raamotsus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

II LISA

ÜLEANDMISTUNNISTUS

TUNNISTUS,

millele on osutatud nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsuse 2008/909/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil) artiklis 4 ⁽¹⁾

- a) * Väljaandjariik: .....
 * Täidesaatev riik: .....

- b) Kohus, mis tegi karistust määrava kohtuotsuse, mis järgnevalt jõustus:

Ametlik nimi: .....
 Kohtuotsus tehti (märkida kuupäev: pp/kk/aaaa): .....
 Kohtuotsus jõustus (märkida kuupäev: pp/kk/aaaa): .....
 Kohtuotsuse viitenumber (olemasolu korral): .....

- c) Teave asutuse kohta, kellega võib ühendust võtta tunnistusega seotud küsimustes:

1. Asutuse liik. Märgistada vastav lahter:

☐ Keskasutus .....
☐ Kohus .....
☐ Muu asutus .....

2. Punkti c 1 all märgitud asutuse kontaktandmed:

Ametlik nimi: .....
 .....
 Aadress: .....
 .....
 Telefon: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) .....
 Faks: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) .....
 E-posti aadress (olemasolu korral): .....

3. Keeled, milles on võimalik selle asutusega suhelda:

4. Isiku(te) kontaktandmed, kui need erinevad punktis 2 märgitust, kellega võtta ühendust kohtuotsuse täitmiseks või üleandmise korras kokku leppimiseks vajaliku lisateabe saamiseks (nimi, ametinimetus/ametiaste, tel nr, faksi nr ja e-posti aadress): .....
 .....
 .....

- d) Teave isiku kohta, kellele karistus on määratud:

Nimi: .....
 Eesnimi (eesnimed): .....
 Sünninimi, kui see on asjakohane: .....
 Vajaduse korral varjunimed: .....

⁽¹⁾ Käesolev tunnistus peab olema koostatud täidesaatva liikmesriigi ühes ametlikus keeles või mis tahes muus selle riigi poolt aktsepteeritud keeles või sellesse keelde tõlgitud.

Sugu: .....

Kodakondsus: .....

Isikukood või sotsiaalkindlustusnumber (olemasolu korral): .....

Sünniaeg: .....

Sünnikoht: .....

Viimased teadaolevad aadressid/elukohad: .....

Keel (keeled), millest isik aru saab (kui on teada): .....

Süüdimõistetud isik asub:

☐ väljaandjariigis ja tuleb üle anda täidesaatvale riigile.

☐ täidesaatvas riigis ja karistus tuleb täide viia selles riigis.

Täiendav teave olemasolu korral ja kui see on asjakohane:

1. Isiku foto ja sõrmejäljed ja/või selle isiku kontaktandmed, kelle poole nende andmete saamiseks pöörduda:
.....
2. Süüdimõistetud isiku isikutunnistuse või passi tüüp ja number:
.....
3. Süüdimõistetud isiku elamisloa või passi tüüp ja number:
.....
4. Muu asjakohane teave süüdimõistetud isiku perekonna, sotsiaalsete või erialaste sidemete kohta, mis seovad teda täidesaatva riigiga:
.....
.....

e) Väljaandjariigi taotlus eelvangistuse kohta (juhul kui süüdimõistetud isik viibib täidesaatvas riigis):

- ☐ Väljaandjariik taotleb täidesaatvalt riigilt süüdimõistetud isiku vahistamist või muude meetmete võtmist tagamaks, et süüdimõistetud isik jääb tema territooriumile kuni tehakse otsus karistuse tunnustamise ja täideviimise kohta.
- ☐ Väljaandjariik on juba esitanud täidesaatvale riigile taotluse süüdimõistetud isiku vahistamise või muude meetmete võtmise kohta tagamaks, et süüdimõistetud isik jääb tema territooriumile kuni tehakse otsus karistuse tunnustamise ja täideviimise kohta. Palun esitada täidesaatva riigi asutuse nimi, kes tegi otsuse isiku vahistamise taotluse kohta (vajaduse korral ja kui see on olemas):
.....
.....
.....

f) Seos mis tahes varasema Euroopa vahistamismäärusega:

- ☐ Vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks on tehtud Euroopa vahistamismäärus ning täidesaatev riik kohustub nimetatud vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täide viima (Euroopa vahistamismääruse raamotsuse artikli 4 lõige 6).
- Euroopa vahistamismääruse tegemise kuupäev ja olemasolu korral viitenumber:
.....
- Euroopa vahistamismääruse teinud asutuse nimi: .....
- Täideviimisotsuse tegemise kuupäev ja olemasolu korral viitenumber:
.....

Karistuse täideviimisotsuse teinud asutuse nimi:

.....

- ☐ Euroopa vahistamismäärus on tehtud isiku vastutusele võtmiseks, kes on täidesaatva riigi kodanik või omab seal elukohta, ning täidesaatev riik on isiku üle andnud tingimuse, et isik saadetakse tagasi täidesaatvasse riiki väljasaatjariigis talle määratud vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks (Euroopa vahistamismääruse raamotsuse artikli 5 lõige 3).

Isiku üleandmise otsuse tegemise kuupäev: .....

Üleandmisotsuse teinud asutuse nimi: .....

Otsuse viitenumber (olemasolu korral): .....

Isiku üleandmise kuupäev, kui see on olemas: .....

- g) Kohtuotsuse ja tunnistuse edastamise põhjused (kui on tehtud märke lahtrisse f, ei ole vaja seda lahtrit täita):

Kohtuotsus ja tunnistus edastatakse täidesaatvale riigile, kuna tunnistuse välja andnud asutus on veendunud, et karistuse täideviimine täidesaatvas riigis hõlbustab süüdimõistetud isiku sotsiaalset rehabilitatsiooni ja:

- ☐ a) täidesaatev riik on riik, mille kodanik süüdimõistetud isik on ja kus ta elab.
- ☐ b) täidesaatev riik on riik, mille kodanik süüdimõistetud isik on, kuhu süüdimõistetud isik pärast tema vabastamist karistuse kandmisest kohtuotsuses või kohtuotsusega seonduvas kohtu või haldusotsuses või muus meetmes sisalduva väljasaatmis- või piirile tagasisaatmise meetme alusel välja saadetakse. Kui väljasaatmis- või piirile tagasisaatmise meede ei sisaldu kohtuotsuses, palun esitada meetme võtnud asutuse nimi, meetme võtmise kuupäev ja võimaluse korral viitenumber: .....
- ☐ c) täidesaatev riik ei ole punktis a või b nimetatud riik ning tema pädev asutus on nõus kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisega sellesse riiki.
- ☐ d) täidesaatev riik on esitanud raamotsuse artikli 4 lõike 7 kohase teatise ja:
- ☐ on tehtud kindlaks, et väljaandjariigi pädevale asutusele teadaolevalt süüdimõistetud isik elab ja on seaduslikult elanud pidevalt vähemalt viis aastat täidesaatvas riigis ning tal on selles riigis alalise elamise õigus, või
- ☐ on tehtud kindlaks, et süüdimõistetud isik on täidesaatva riigi kodanik.

- h) Kohtuotsus, millega määrati karistus:

1. Kohtuotsus hõlmab kokku ..... kuritegu.

Kokkuvõtte kuriteo (kuritegude) asjaoludest ja toimepaneku tehjoludest, sealhulgas aeg ja koht; ning süüdimõistetud isiku osaluse olemus:

.....

.....

.....

.....

Kuriteo (kuritegude) olemus ja juriidiline kvalifikatsioon ning kohaldatav õigusnorm, mille alusel kohtuotsus tehti:

.....

.....

.....

2. Kui punktis h 1 osutatud kuritegu hõlmab või kuriteod hõlmavad ühte või mitut järgmist kuritegu, mis on väljaandjariigi õiguses määratletud ja mida väljaandjariigis karistatakse vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat, palun märgistada vastav lahter või vastavad lahtrid ristiga:

- ☐ kuritegelikus ühenduses osalemine;
- ☐ terrorism;
- ☐ inimkaubandus;
- ☐ laste seksuaalne ärakasutamine ja lapsporno;
- ☐ narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu;
- ☐ ebaseaduslik relvade, laskemoona ja lõhkeainetega kauplemine;
- ☐ korruptsioon;
- ☐ pettus, sealhulgas pettus, mis kahjustab Euroopa ühenduste finantshuve 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni tähenduses;
- ☐ kuritegelikul teel saadud tulu rahapesu;
- ☐ rahavõltsimine, sealhulgas eurode võltsimine;
- ☐ arvutikuriteod;
- ☐ keskkonnakuriteod, sealhulgas ohustatud looma- ja taimeliikide ning taimesortidega ebaseaduslik kauplemine;
- ☐ ebaseaduslikule sissesõidule ja riigis viibimisele kaasaaitamine;
- ☐ tahtlik tapmine, raske kehavigastuse tekitamine;
- ☐ ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega;
- ☐ inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine;
- ☐ rassism ja ksenofoobia;
- ☐ organiseeritud või relvastatud röövimine;
- ☐ kultuuriväärtuste, sealhulgas antiik- ja kunstiesemete salakaubavedu;
- ☐ kelmus;
- ☐ väljapressimine ja raha väljapressimine;
- ☐ toodete võltsimine ja piraatkoopiate valmistamine;
- ☐ haldusdokumentide võltsimine ja nendega kauplemine;
- ☐ maksevahendi võltsimine;
- ☐ ebaseaduslik kauplemine hormoonpreparaatide ja muude kasvukiirendajatega;
- ☐ tuumamaterjalide ja radioaktiivsete ainete salakaubavedu;
- ☐ varastatud sõidukitega kauplemine;
- ☐ vägistamine;
- ☐ süütamine;
- ☐ Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohtualluvusse kuuluvad kuriteod;
- ☐ õhusõiduki või laeva kaaperdamine;
- ☐ sabotaaž.

3. Kui punktis 1 osutatud kuritegu (kuriteod) ei ole loetletud punktis 2 või kui kohtuotsus ja tunnistus edastatakse liikmesriiki, kes on teatanud, et ta kontrollib teo kahepoolset karistatavust (raamotsuse artikli 7 lõige 4), esitage palun asjaomase kuriteo (asjaomaste kuritegude) täielik kirjeldus:

.....
.....
.....

i) Teave kohtuotsuse staatuse kohta, millega määrati karistus:

1. Märkida, kas isik ilmus isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti:

1. ☐ Jah, isik ilmus isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.
2. ☐ Ei, isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.
3. Kui te märgistate punkti 2 all oleva lahtri, palun kinnitage ühte järgmisest:

- ☐ 3.1a. asjaomasele isikule esitati ..... (päev/kuu/aasta) isiklikult kohtukutse ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule;

VÕI

- ☐ 3.1b. asjaomasele isikule ei esitatud kohtukutset isiklikult, vaid ta sai tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et ta oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui ta ei ilmu kohtulikule arutelule;

VÕI

- ☐ 3.2. asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, on andnud volitused enda kohtulik arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulik arutelul kaitses;

VÕI

- ☐ 3.3. asjaomasele isikule toimetati otsus kätte ..... (päev/kuu/aasta) ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulik arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine, ning

- ☐ asjaomane isik teatas selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust,

VÕI

- ☐ asjaomane isik ei taotlenud asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul.

4. Kui te märgistate punkti 3.1b, 3.2 või 3.3 all oleva lahtri, palun esitage teave selle kohta, kuidas asjaomane tingimus on täidetud:

.....
 .....

2. Andmed karistuse kestuse kohta:

2.1. Karistuse kogukestus (päevades): .....

2.2. Asjaomases kohtuotsuses sisalduva karistusega seoses seni juba kantud vabadust piirava karistuse aeg (päevades):

..... seisuga [.....] (nimetada kuupäev, mil arvutus tehti: pp/kk/aaaa): .....

2.3. Muudel kui punktis 2.2 nimetatud põhjustel karistuse kogukestusest maha arvatavate päevade arv (nt karistusega seoses juba määratud amnestiad või armuandmised jne): seisuga (nimetada kuupäev, mil arvutus tehti: pp/kk/aaaa): .....

2.4. Karistuse kehtivuse lõppkuupäev väljaandjariigis:

- ☐ ei ole kohaldatav, kuna isik ei ole hetkel vahi all

- ☐ isik on hetkel vahi all ning väljaandjariigi õiguse kohaselt saab karistus kantud (märkida kuupäev: pp/kk/aaaa) ^(*): .....

3. Karistuse liik:

- ☐ vabadusekaotuslik karistus

- ☐ vabadust piirav meede (palun täpsustada):

.....

(*) Palun märkida siia, milliseks kuupäevaks oleks karistus täies ulatuses kantud (võtmata arvesse mis tahes varasema ja/või tingimisi vabastamise võimalusi), kui isik jääks väljaandjariiki.

j) Teave enneaegse või tingimisi vabastamise kohta:

1. Väljaandjariigi õiguse kohaselt on süüdimõistetud isikul õigus enneaegsele või tingimisi vabastamisele, kui ta on kandnud:
  - ☐ poole karistusest
  - ☐ kaks kolmandikku karistusest
  - ☐ muu osa karistusest (palun märkida, kui palju):
2. Väljaandjariigi pädev asutus palub endale teatada järgmist:
  - ☐ täidesaatva riigi õiguse alusel süüdimõistetud isiku enneaegse või tingimisi vabastamise suhtes kohaldatavad sätted;
  - ☐ enneaegse või tingimisi vabastamise perioodi algus ja lõpp.

k) Süüdimõistetud isiku arvamus:

1. ☐ Süüdimõistetud isiku arvamust ei saadud teada, sest ta viibib juba täidesaatvas riigis.
2. ☐ Süüdimõistetud isik viibib väljaandjariigis ja:
  - a. ☐ taotles kohtuotsuse ja tunnistuse edastamist
    - ☐ andis kohtuotsuse ja tunnistuse edastamiseks nõusoleku
    - ☐ ei andnud kohtuotsuse ja tunnistuse edastamiseks nõusolekut (esitada süüdimõistetud isiku poolt antud põhjused): .....
  - b. ☐ lisatud on süüdimõistetud isiku arvamus
    - ☐ süüdimõistetud isiku arvamus on juba edastatud täidesaatvale riigile (märkida kuupäev: pp/kk/aaaa): pp/kk/aaaa: .....

l) Muud juhtumiga seotud asjaolud (täitmine vabatahtlik):

.....

.....

m) Muu teave:

Kohtuotsus(t)e tekst on lisatud käesolevale tunnistusele ⁽³⁾.

Tunnistuse väljastanud asutuse ja/või selle esindaja allkiri, millega tunnistatakse tunnistuse sisu täpseks:

.....

Nimi: .....

Ametikoht (ametinimetus/ametiaste): .....

Kuupäev: .....

Ametlik pitser (kui see on olemas): .....

⁽³⁾ Väljaandjariigi pädev asutus peab lisama kõik juhtumiga seotud kohtuotsused, mis on vajalikud kogu teabe saamiseks lõpliku täideviidava karistuse kohta. Samuti võib lisada olemasoleva(d) kohtuotsus(t)e tõlke(d).

III LISA

TEADE SÜÜDIMÕISTETUD ISIKULE

Käesolevaga teatatakse Teile ... (väljaandjariigi pädev asutus) otsusest edastada ... (väljaandjariigi pädev kohus) ... (kohtuotsuse kuupäev) kohtuotsus ... (võimalusel viitenumber) ... (täidesaatev riik) selle tunnustamiseks ja kohtuotsusega määratud karistuse täideviimiseks kooskõlas siseriikliku õigusaktiga, millega rakendatakse nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil.

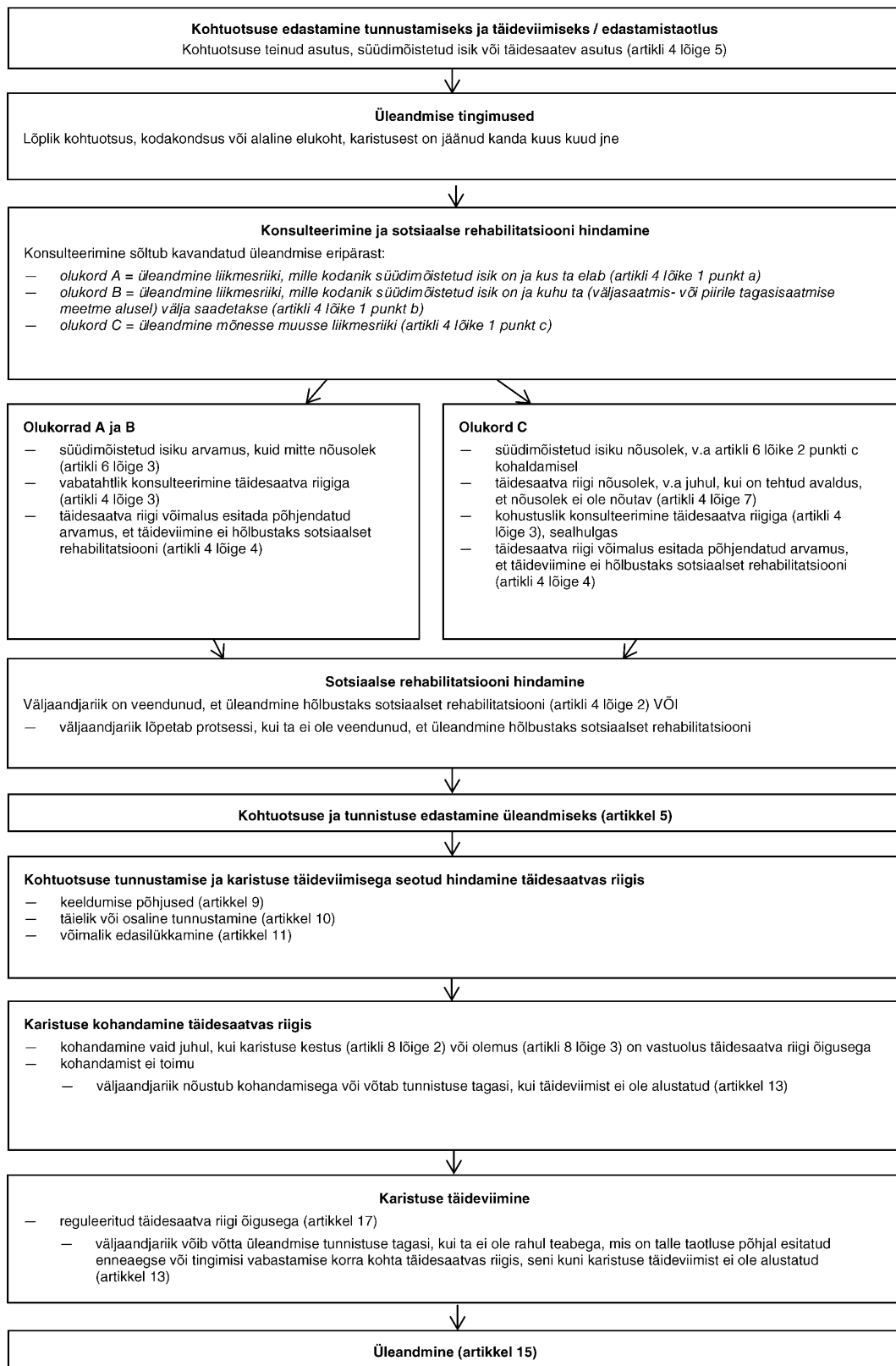
Karistuse täideviimist reguleeritakse ... (täidesaatev riik) õigusega. Selle riigi asutused on pädevad otsustama täideviimise menetluse üle ja määrama kindlaks kõik sellega seotud meetmed, sealhulgas enneaegse või tingimisi vabastamise alused.

... (täidesaatev riik) pädev asutus peab kogu kantavast vabadusekaotuslikust karistusest arvama maha karistusega seotud ja juba kantud vabadusekaotusliku karistuse aja. ... (täidesaatev riik) pädev asutus võib karistust muuta ainult siis, kui karistus on oma kestuselt või olemuselt vastuolus selle riigi õigusega. Muudetud karistus ei tohi ... (väljaandjariik) määratud karistust oma olemuselt ega kestuselt raskendada.

IV LISA

RAAMOTSUSE 2008/909/JSK VOOSKEEM

V LISA

TEABEALLIKAD

- Nõukogu teave ELi raamotsuse 2008/909/JSK kohta
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9618-2014-REV-1/en/pdf>
- Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku teave: pädevate asutuste loetelu, rakendamise seis ja liikmesriikide avaldused seoses raamotsusega 2008/909/JSK
<https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?l=ET&Id=36>
- Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Raamotsuste 2008/909/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed), 2008/947/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite suhtes) ja 2009/829/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtueelse kinnipidamisega seotud alternatiivsete võimaluste suhtes) rakendamine liikmesriikides“ (COM(2014) 57 final, 5.2.2014).
<https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties.aspx?l=ET&Id=1222>
- Rakendamise seis ja liikmesriikide tehtud avaldusi käsitlevaid tabeleid sisaldav komisjoni talituste töödokument (SWD (2014) 34 final, 5.2.2014), mis on lisatud 1. lisana komisjoni aruandele Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Raamotsuste 2008/909/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed), 2008/947/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite suhtes) ja 2009/829/JSK (vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtueelse kinnipidamisega seotud alternatiivsete võimaluste suhtes) rakendamine liikmesriikides“
- Euroopa Vanglate ja Kinnipidamisasutuste Organisatsiooni eksperdirühmade aruanded ja soovitusel raamotsuse 2008/909/JSK kohta, sealhulgas Euroopa Vanglate ja Kinnipidamisasutuste Organisatsiooni koostatud süüdimõistatud isikute üleandmise käsiraamat
<http://www.euopris.org/>
- Projekti „STEPS 2 Resettlement“ (Euroopa vanglakaristuste ülekandmise toetamine vangide ümberpaigutamiseks) eesmärk on toetada raamotsuse 2008/909/JSK tulemuslikku elluviimist, uurides ja analüüsides praktilisi tõkkeid, mis võivad takistada otsuse rakendamist ja täitmist kõikides liikmesriikides
<http://steps2.euopris.org/en/>
- Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) raamotsust 2008/909/JSK käsitlev uuring „Criminal detention and alternatives: fundamental rights aspects in EU cross border transfers“
<http://fra.europa.eu/en/publication/2016/criminal-detention-and-alternatives-fundamental-rights-aspects-eu-cross-border>

VI LISA

LOETELU EUROOPA KOHTU OTSUSTEST, MIS KÄSITLEVAD RAAMOTSUST 2008/909/JSK

C-573/17, Openbaar Ministerie vs. Daniel Adam Popławski („Popławski II”) (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus)

C-579/15 Popławski (29. juuni 2017. aasta kohtuotsus)

C-582/15 van Vemde (25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus)

C-289/15 Grundza (11. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus)

C-554/14 Ognyanov (8. novembri 2016. aasta kohtuotsus)

Pooleliolevad kohtuasjad:

C-495/18: eelotsusetaotlus, mille on esitanud Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakkia Vabariik) 30. juulil 2018 – YX

C-314/18: eelotsusetaotlus, mille on esitanud Rechtbank Amsterdam (Madalmaad) 8. mail 2018 – Openbaar Ministerie vs. SF

VII LISA

LOETELU EUROOPA KOHTU OTSUSTEST, MIS KÄSITLEVAD RAAMOTSUST 2002/584

C-573/17, Openbaar Ministerie vs. Daniel Adam Popławski („Popławski II“) (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus)

C-514/17 Sut (13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus)

C-327/18 PPU RO (19. septembri 2018. aasta kohtuotsus)

C-220/18 PPU ML (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus)

C-268/17 AY (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus)

C-367/16 Piotrowski (23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus)

C-404/15 ja C-659/15 PPU Aranyosi ja Căldăraru (5. aprilli 2016. aasta kohtuotsus)

C-237/15 PPU Lanigan (16. juuli 2015. aasta kohtuotsus)

C-168/13 PPU Jeremy F. (30. mai 2013. aasta kohtuotsus)

C-66/08, Kozłowski (17. juuli 2008. aasta kohtuotsus)

Pooleliolevad kohtuasjad:

C-314/18: eelotsusetaotlus, mille on esitanud Rechtbank Amsterdam (Madalmaad) 8. mail 2018 – Openbaar Ministerie vs. SF

C-128/18: eelotsusetaotlus, mille on esitanud Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Saksamaa) 16. veebruaril 2018 – kriminaalmenetlus Dumitru-Tudor Dorobantu suhtes

---